

„Van-e valami különleges jelentősége Szentháromság ünnepének? (...) Egyre súlytalanodnak az ünnepek: szükséges még egy vasárnapot külön ünnepé tennünk, mikor a többi ünnep erejét is fogyni érezzük?” <i>Legyen a titok mindenkié!</i> ▶ 2. oldal	„Ha csak a holokausztot nem szabad relativizálni, akkor a soa (a zsidóság vészorszaka) szükségszerűen abszolútum-má válik, és minden más nép szenvedése pusztán relatívá. A relatívá minősítés pedig bármely nemzet áldozatainak és az áldozatok hozzátartozóinak, utódainak fáj, és megalázó.” <i>A „Küldetés” kapcsán</i> ▶ 6. oldal	„Dönthetünk itt is jól vagy rosszul, de a legrosszabb az, ha nem döntünk sehogy, ha nem megyünk el választani.” <i>Mindennapok választása</i> ▶ 15. oldal	<i>Határátlépő fesztivál</i> ▶ 4. oldal <i>Interjú Gaudiopolis kormányfőjével</i> ▶ 5. oldal <i>A lakosság nem akart elszakadni</i> ▶ 6. oldal <i>Kirchentag extra</i> ▶ 10. oldal <i>Pünkösdi gondolatok</i> ▶ 11. oldal <i>Tisztségre avatottan</i> ▶ 13. oldal
---	---	--	--



FOTÓ: BÓTTA DÉNES

Országos evangélikus gyermeknap Albertin ▶ Összeállítás a 12. oldalon

Szélesre tárt ajtó

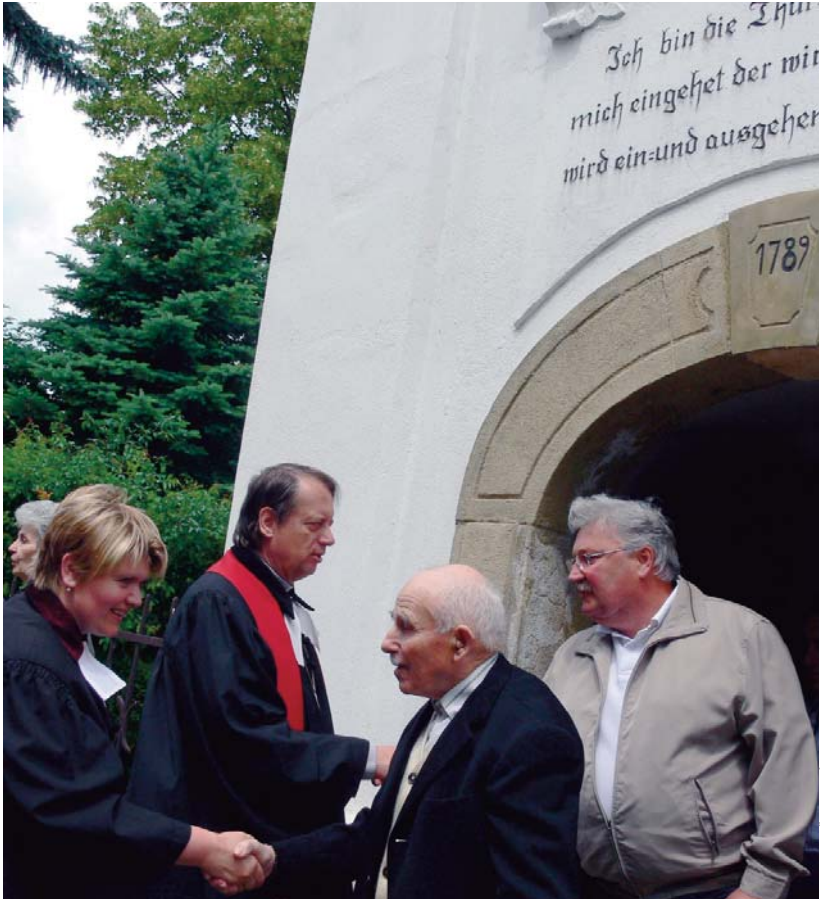
Templomünnepléstől könyvbemutatón át a sváb bálig

▶ **Többszörösen is ünnepelt pünkösddvasárnap Mezőberényben az I. kerületi (német) evangélikus egyházközség. Hálát adtak a kétszázhusz éve épített templomért, megáldották a jubiláns konfirmandusokat, valamint bemutatták azt a könyvet, melyben a német ősök családfáját igyekezett felgöngyölíteni az innen több mint hatvan éve kitelepített Lédig Mihály.**

A szokottnál lényegesen többen gyülekeztek már jóval az istentisztelet előtt a mezőberényi német evangélikus egyházközség templomában, amely az ünnepre teljesen megtelt. Az igehirdetés szolgálatát *Gáncs Péter* püspök végezte a *Lukács evangéliumában* olvasható pünkösdi történet alapján. Kiemelte: a mezőberényi német betelepülők olyan templomot alkottak kétszázhusz esztendeje, amely azóta a nap huszonnégy órájában prédikál. A templom főbejárata fölött ugyanis – német nyelven – *János evangéliumának* egyik igeverse olvasható: „*Én vagyok az ajtó: ha valaki rajtam át megy be, megtartatik, az bejár és kijár, és legelőre talál.*” „Erről a feltáru-ló ajtó-ról szól pünkös-d is, a megnyí-lás és megértés ünnepe. Isten szélesre tárta az ajtót, be- és kijá-rhatunk, kétirányú az út Isten és ember között. Szabadon lépünk be, és felszabadultan lépünk ki” – mondta a püspök. A Déli Egyház-kerület lelkészi vezetője utalt arra is, milyen nagy ajándék, hogy Mezőbe-rényben két evangélikus egyházköz-ség létezik békében egymás mellett, a szlovák és a német alapítású gyülekezet. Ennek jeleként a délelőtti istentiszteleten a házigazda, *Lázárné Skorka Katalin* mellett *Feyér Sándor*, a II. kerületi (szlovák) gyülekezet lel-késze is szolgált.

Az ünnepség a közösen elfogyasz-tott ebéd után folytatódott – gyer-meknap is lévén a kicsiknek szánt rendezvényekkel, bábelőadással és ze-nei programokkal, valamint annak a könyvnek a bemutatójával, amelyben az idén hetvenöt éve (!) itt konfirmált, Mezőberényből 1946-ban kitelepített, jelenleg Stuttgart környékén élő nyu-

metek köréből. Kutatását később el-mélyítette, ennek eredményeként született meg a most magánkiadás-ban megjelent könyv. Ez az 1732 és 1885 közötti idős-zakra nézve köve-ti végig a családokat, melyek leszármazottai a mai napig itt élnek, en-nek a gyülekezetnek a tagjai vagy vi-lági vezetői.



A SZERZŐ FELVÉTELE

Lázárné Skorka Katalin és Gáncs Péter köszönti a híveket

galmazott mérnök, Lédig Mihály az egyházközség családfáját igyekezett megrajzolni. Mint az *Evangélikus Életnek* az idős úr elmondta, huszonnyolc éve saját családfáját kezdte kutatni egy-házi anyakönyvekből, és apai ágon hét, anyai ágon nyolc generációt tudott feltárni a településre a 18. szá-zad első harmadában érkezett né-

A mezőberényi német gyülekezet pünkösddvasárnap-i ünneplésének újabb aktualitást adott, hogy az Or-szágos Német Kisebbségi Önkor-mányszat pünkös-d napját a magyar-or-szági németek hivatalos napjává nyilvánította. A település német ha-gyományápolói ennek öröme-re pün-kösdi sváb bált is szerveztek.

■ SZEGFŰ KATALIN

Isten nélkül nem megy

■ RIBÁR JÁNOS

Nagyon nehéz időszakot él át Ma-gyarország, szeretett hazánk. Ben-nünket az sem vigasztal, hogy a gazdasági válság – állítólag – világ-jelenség. Mértékadó közgazdászok szerint – sajnos – nálunk a leg-rosszabb a helyzet. Különösen akkor látszik ez, ha a szlovák vagy a horvát gazdasági lehetőségekkel hasonlítjuk össze a magunkéit, de a korábban nagyon lemaradt román testvéreink is beértek bennünket. Gyopárosi szupermodern strandunk parkolójá-ban több a román rendszámú autó, mint a magyar. Nekik jobban telik re-re a luxusra.

Különösen mulatságos a hazai média erőfeszítése, hogy német, an-gol, amerikai viszonyokat úgy állítsa-nak be, mintha az ottani lakosok ugyanolyan gondokkal küzdenének, mint mi. Ezt csak azokkal lehet elhi-tetni, akik még sohasem jártak hatá-rainkon kívül, akik még nem ta-pasztalták meg, hogy mennyivel ma-gasabb szinten él az osztrák vagy a német nyugdíjas, mint a tizenharma-dik havi nyugdíjtól is megfosztott ma-gyar. S ha olyan rossz lenne Angliá-ban vagy Amerikában, mint ahogyan azt a hazai kormánypárti propagan-da állítja, akkor itthonról egyetlen fi-atal sem törekedne oda, esetleg egye-temi diplomával, étteremben fel-szolgálóként dolgozni. Bárcsak ná-lunk lenne olyan válság, mint ami ott van! Jobban kibírható lenne az ittho-ni gond.

Nagyon nehéz időszakot él át Ma-gyarország, szeretett hazánk. Tönkretett egészségügy, sarokba szorított oktatás, lepusztult mező-gazdaság, fogyatkozó lakosság, foko-zódó rosszkedv, romló egészségi ál-lapot, mindegyik kétségbeejtő és tragikus helyzet jele. Erkölcsi káosz, tönkrement családok, árva és félár-va gyerekek, önmagukkal kezdeni mit sem tudó szegény fiatalok ön-sorsrontása, önpusztítása – tisztelet a kivételnek!

Nagyon nehéz időszakot él át Ma-gyarország, szeretett hazánk. Van-e kiút ebből? Kell lennie! A reménysé-get nem szabad feladnunk, hogy egyszer mégiscsak bekövetkezik egy olyan fordulat, változás, amely – az eddigiekhez képest egy teljesen más politikai gyakorlatot és gazdaságfilo-zófiát alkalmazva – megtalálja annak lehetőségét, hogy kivergődjünk eb-ből a temetői hangulatú árokból, és újra felemelhessük a fejünket. Kell lennie jövőnek! Mert ahogy a jege-nyék sem nőnek az égig, a romlás sem végteleníthető. Kell lennie re-ménységnek!

Egy neves hazai lélekgyógyász szerint hazai krízisünk egyik legfőbb jelensége az emberek közötti „bízal-mi töké” hiánya. Ember az ember-ben nem bízik. Mi ennek az oka? Úgy jártunk, mint az a pók, amelyet

csintalan gyerekek megtréfáltak. A hálójára merőleges tartószálat – biológiai kísérletként – elvág-ták. Döbbenetes látvány volt, ahogy a pók ezután beletekeredett a saját hálójába. Vesztét okozta a tartószál el-szakítása. Így járt az ember is. Az Is-tenhez fűző tartószálat elvágtuk, és belebonyolódtunk életünk háló-jába, és ez a tartószálnélküiség lett a katasztrófánk.

Isten nélkül nem megy az éle-tünk. Legfeljebb egy rövid ideig, ahogy a tőkről levágott szőlővessző-ben is van még egy ideig élet. De a központi kapcsolat nélkül elszárad a vessző. Isten nélkül elfonnyad az ember.

Nemcsak az egyén, hanem az egész társadalom megszenvedi az istennélküiséget. Ahol nincs meg a szülők tisztelete, ahol nem tisz-telik a másik életét, vagyonát, jó hí-rét, házastársát, ott az egész társa-dalom megszenvedi ezt a lelki nyomort.

Nem prófétai szóként, mert arra nem kaptunk felhatalmazást, de szívbeli meggyőződéssel állítjuk – so-kakkal együtt –, hogy a legkedvezőbb politikai fordulat sem fogja meghoz-ni a pozitív gazdasági változást mindaddig, amíg vissza nem térünk *Himnuszunk* tanításához, amíg újra nem kapaszkodunk Isten szavába, amíg meg nem térünk, és meg nem bánjuk azt a szégyent, hogy évtize-deken keresztül hivatalosan és esz-telenül tagadtuk Istent, és kizártuk az életünk-ből. Isten pedig udvaria-san félreállt, és megengedte, hogy sa-ját fejünk után menve tegyük tönk-re a házasságainkat, az egészségün-ket, hogy tékozló fiúként szétziláljuk magánéletünket és szegény magyar valóságunkat.

A tékozló fiú atya pedig türelem-mel és szeretettel várakozik!

Mi a titka ennek a lelki képletnek? A válasz egyszerű: az a titka, hogy ha nem térünk vissza Istenhez, szavá-hoz, szent rendjéhez, akkor nem számíthatunk Isten áldására. Áldás nélkül pedig áldatlan a helyzet. Ha nem borulunk le hittel és bizalommal Istenünk színe előtt, akkor a holt-pontjainkról tovasegítő isteni áldás-ban sem lesz részünk. Ezért a végső tragikus következtetés, hogy Isten nélkül nem megy, az ő áldása nélkül nem jutunk előre a gazdasági élet te-rületén sem.

Ha ezt mi, magyarok itt a Kárpát-medencében nem értjük meg, nem szívleljük meg, akkor a hír-hedt (né-met) *Herder* barátságtalan jóslatának valóra válása a magyar nemzet halá-láról s nyelvünk kiveszéséről nem fog elkerülni bennünket.

A herderi jóslat demográfiai alap-ja drámaian adott. Itt van az ideje, hogy a nemzet jobbik részében feléb-redjen végre a felelősség. Az Isten szí-ne előtti felelősség!

A tékozló fiú atya végtelen türe-lemmel és szeretettel várakozik!

Oratio œcumenica

[Lelkész:] Szentháromság egy igaz Isten! Hálaadó szívvel állunk meg színed előtt akkor, amikor háromságod titkát ünnepelhetjük, melyet egy-születő Fiad által kinyilatkoztattál az ember számára. A legnagyobbat adtad nekünk, szeretetedet, önmagad lényegét, mely szent Fiad megváltása által nyilvánvalóvá lett a világ számára. Az ebben való hit és remény legyen a mi erőnk, amikor hozzád imádkozunk.

[Lektor:] Add, hogy nyitott legyen szívünk, a lelkünk és az értelmünk ígéd meghallására. Kérünk, növeld hitünket, erősítsd reménységünket, és tedd teljessé szeretetünket, hogy felismerjük: te vagy az egyetlen és igaz Isten. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Kérünk, bátorítsd lelkünket, hogy mindazt, amit hallunk rólad, tovább tudjuk adni családunkban, szereteteink, barátaink között. Kérünk, őrizd az evangélium tanítását szívünkben, hogy lelkünk mindig éber legyen arra, ami tőled származik. Adj kellő bölcsességet és értelmet, hogy amit kaptunk a keresztség szentségében, azt a Szentlélek megvilágosító ereje által elfogadjuk, befogadjuk, és élni tudjunk általa akaratod szerint. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Add, hogy nemzetünk lelkileg újjászülessen. Ébredjen fel a hit világosságára, és cselekedje annak igazságát. Éreztesd üdvözítő kegyelmedet népünkkel, hogy csak az egyedül igazat, téged kövessen és szolgáljon, ne azt, ami kárhozatba dönt. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Erősítsd a szolgálatban János, Péter, Tamás püspökünket, a lelkészeket; tedd készségessé az ige hallgatóit a hallásra és az abból fakadó cselekvésre. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Védj bennünket a bajtól, a betegségtől, a szenvedésben légy erőnk és kösziklánk, hogy lelkünk erősebb legyen a fájdalomnál. Vigasztaló szereteted gyógyítsa beteg testvéreinket, és erősítse az őket ápolókat. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lelkész:] Szentháromság egy igaz Isten! A te képmásodra teremtetted minket. Add, hogy ez kiteljesedjen földi vándorpályánkon mindannyiunk üdvösségére az Úr Jézus Krisztus által.

[Gyülekezet:] *Amen.*

SEMPER REFORMANDA



„Mi dolog az, hogy erőnkön felüli dolgokon töprengünk, Isten ígéreteit és parancsait, amelyeket pedig ígéjével s csodáival erősített meg, nem tudjuk hittel megragadni?”

➡ **Luther Márton:** Jer, örvendjünk, keresztyének! *(Szabó József fordítása)*

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE – 5MÓZ 6,4–7.14–15

Legyen a titok mindenkié!

Hogyan értelmezhetjük a ránk köszöntő vasárnapot? Teológiai összegzés? Liturgikus szükségszerűség? Egyáltalán: van-e valami különleges jelentősége Szentháromság ünnepének? Amúgy is valami folyamatos hanyatlás figyelhető meg az egyházi év ünnepei során, karácsonytól pünkösdig egyre súlytalanodnak az ünnepek: szükséges még egy vasárnapot külön ünnepé tennünk, mikor a többi ünnep erejét is fogyni érezzük?

Nem alkalmazkodhatunk a körülmények elszűrkitő mivoltához, nem igazíthatjuk értékrendünket az értékeket visszajukra fordító gondolatokhoz. Ünnepként kell megélnünk egy, a gyülekezeten kívüli világ számára a többitől semmiben nem különböző vasárnapot. Ünnepe-nünk kell azt, hogy a legnagyobb titok, az Isten titkának jelenléte számunkra mindennapi valóság. Nem azért adatott nekünk, hogy maradéktalanul megfejtjük, hanem hogy megfoghatatlan nagysága és kimeríthetetlen mélysége minden dolgunkat felülmúlja, és minden fogyasztásunkat korrigálja.

Advent elejétől mindig igyekszünk a szeretet, az igazság, a hatalom átfoghatatlan teljességéből egy-egy töredéket megérteni, átélni, hinni. A várakozás csendje, a találkozás öröme, a bűn fájdalma vagy az élet diadalának ujjongása mindig rádöbbsent, mennyire Istenre szorulunk.

Szentháromság ünnepén egy fokozhatatlan pillanatba sűrűsödik mindaz, amit eddig átélhattunk. Nem tudjuk kimondani, nem tudjuk megragadni, de itt van velünk és értünk.

„Az Úr a mi Istenünk, egyedül az Úr!” Senki mástól nem kaphattunk volna életet, csak tőle. Senki más nem

fordult volna olyan szeretettel lázadón engedetlenné, hitetlenné váló gyermekeihez, hozzánk, emberekhez, csak ő. Senki más nem lett volna képes arra, hogy a történelem egy bizonyos pontján létrehozza a nagy találkozást, és megadja az embernek a legnagyobb csodát, hogy találkozzon az Istennel. Senki más nem tudott volna akkora szeretettel lenni, hogy személyválogatás nélkül minden embert magához öleljen az áldozat megtisztító fájdalmában. Senki más nem lett volna hatalmasabb a halálnál, és senki más nem lett volna olyan erős, hogy ezredeveken át megtartsa a teremő szót, a megmozdító, megfordító ígét: azt, ami ma is utolér bennünket.

Órula finomodott a kép a háromság egységének kimondásával, öhozá közelítettünk mind nagyobb igyekezettel korról korra újrafogalmazott hitvallásainkkal. Az élet teremőse, a bűnös megváltása, az ige maig ható aktivitása olyan pontjai hitünknek, ahol leginkább rádöbbsenünk: egyedül az Úr a mi Istenünk.

Isten teljességét hinni, teljességében lenni azonban nem pusztán áhítat, nem csak passzív szemlélődés. A teremő, megváltó, megszentelő Úrral való találkozás olyan válaszra indítja az embert, amely nem más, mint az igazi szeretet válasza. „Szereőd azért az Urat...” – mondja ígénk. A feltétlen, tökéletes szeretet megszólító szavára, megmozdító erejére nem lehet gyűlölettel válaszolni.

Isten titkával találkozni olyan titokzatos elkötelezést ébreszt az emberben, melynek titokzatossága a megmagyarázhatatlanságban rejlik. Mert a szeretet cselekedete gyakran megmagyarázhatatlan. Megmagya-

rázhatatlan ragaszkodni egy olyan hatalomhoz, amelynek léte, ereje sokszor nemlétként és gyengeségként nyilvánul meg. Megmagyarázhatatlan a másik emberhez kapcsoló kötelék. Megmagyarázhatatlan, hogy miért érzi üresnek, esetlennek, értelmetlennek az ember a létezést – mégoly tökéletes körülmények között is –, ha elszakadtak a szeretetkötelékek.

Átélni az Isten teljességének ember számára átélhető részét: lét egy végeérhetetlen szeretetfolyam áramlatában. Az élet, a megújulás, a növekedés napról napra tapasztalt ajándéka a teljes ember Istenhez fordulását adja: nem tőlünk függ, hanem kegyelem. Megélt kegyelem, nekünk adott kegyelem.

Ezért tehát „beszélj azokról!” Szentháromság ünnepe nem szabad, hogy elnémitson. Nem bújhatunk el mögé, hogy az egyház és a teológia történetének évszázadai, évezredei alatt könyvtárakra rúgó mennyiséget jegyeztek fel azokból az emberi gondolatokból, amelyek a Szentháromság titkát próbálták megfejtetni. Szentháromság ünnepe nem a szabályosra csiszolt tan csillogásának ünnepe. Azt ünnepeljük, hogy az Isten teljessége az ember teljességéért lett érthető szó, fogható test, megújító Lélek. A minden diadalmas tetteiben és apró rezdülésében ugyanazon Úr azt akarja, hogy mindannyian az ő teljességének részesei legyünk.

Szavaink csetlő-botló szavak? Mondatainkat, gondolatainkat kiforgatják? Igen, sokszor így van. De ha a tökéletes megengedi, hogy tökéletességéhez képest leginkább csak lelkesülten dadogjunk róla, akkor meg kell tennünk szegyenkezés nélkül,

A VASÁRNAP IGÉJE



bátran. A gyermekek bátorságával, a gyermeki hit konokságával, hogy mindenki megérthesse, hogy a világ legnagyobb titkának részese lehet: a felérhetetlen Magasság lehajolt az emberhez, hogy magához emelje.

Izráel fiai Egyiptom istenei közül Kánaán kusza bálványimádó kultuszai közé igyekeznek. Előttük az Úr tűz- és felhőoszlopban, amely hamarosan emlékké, régmúlt idők titokzatos jelévé válik. „Ne kövessetek más isteneket!” A felszólítás aligha szólalhatna meg aktuálisabban, mint éppen a mi korunkban. Titokgyártó és titokfürkéső, az ég alatt csodát váró kort élünk. A teremő Isten vallási jelenséggé válik, tűnő-múló jelenségek pedig megistenülnek.

Szentháromság ünnepén tekintetünk a teljességre szegeződik, az ünnep lelkünkbe itatja az egyetlent, a tökéletest. Nem szabad hát csak összefoglaló lezárást, az egyházi félév summáját látnunk benne. Isten minden titka egy olyan szintézisben éri el tetőpontját, amely csak ahhoz fogható, mintha a mennyei Jeruzsálem kapuján egy pillanatra belátnánk a jövő falai közé. Bepillantunk, hogy még jobban vágyakozunk elérni oda, és még jobban akarjunk sokakat magunkkal vinni.

■ ÖRDÖG ENDRE

Imádkozunk! Urunk! Köszönjük neked, hogy bár mérhetetlenül nagyobb vagy nálunk, megadod, hogy lássunk, értsünk, higgyünk. Add, hogy teljességed titka ne kétségeket ébresszen! Adj hitet, hogy teremő, megváltó, megszentelő műved részeseként a tiednek valljuk magunkat. Amen.

CANTATE



HITVALLÁS ÉS DICSŐÍTÉS

Szent vagy örökké, Atya Úristen, a magas mennyekben

► **Ezen a héten ismét sikerült úgy szerkeszteni rovatunkat, hogy az ünnep és a választott ének tematikája egybeessék. Az ismeretlen szerző műve valószínűleg a 16. században keletkezett. Az istentisztelet központi énekeként (graduálénekként) énekelhetjük Szentháromság vasárnapján, de más ünnepeken is.**

A Szentháromság egy örök Isten dicséretét, a doxológiát (görög szó: dicsőségmondás) a 4. század hitvitái óta a keresztények hitvallásként énekeltek. Legtöbb régi magyar és számos, ma is énekelte gyülekezeti énekünk – leginkább a himnusz eredetűek – utolsó versszakában találkozhattunk vele. Idézhetjük például egyik 16. századi, prédikáció utáni énekünket (*Mennynek és földnek nemes teremője*): „Dicsőség neked, kegyes Atya Isten, / És uralkodó, áldott Fiú Isten, / A vigasztaló Szentlélek Istennel, / Örökké amen.”

A Szentháromság magasztalását istentiszteleti liturgiánkban – a leggyakrabban használt énekesverses rendben is – a bevezető zsolta (introitus) után énekeljük. A jól ismert elsőből idézhetjük: „Ó, Atya, Fiú, Szentlélek! / Téged áldjon szív és lélek, / Téged, dicső Szentháromság, / Dicsérjen az egész világ!” (EÉ 279,4)

A *Szent vagy örökké, Atya Úristen, a magas mennyekben* (GyLK 817) tulajdonképpen négy versszakosra kibővített doxológia. Az első versszak

a teremő és megtartó Atya Isten dicsérete, a második a megváltó Jézus Krisztusé, a harmadik pedig az Atyával és Fiúval egyként, tanító és vigasztaló Szentléleké. Az Atya-Fiú-Szentlélek egységét erősíti, fogja össze a versszakok elején álló szóismétlés: „Szent”, amely egyben a Sanctusokra is emlékeztet.

A versszakok szimmetrikusan két részre bomlanak, amely az Isten és az ember közötti kölcsönös kapcsolatot jelzi: a „mi” nevében mondott hitvalló dicsőítés után a gyülekezet megnevezi, elfogadja Isten ajándékait. Atyaisten: „Ki teremtetél és megtartottál e nyomorult testben.” Jézus Krisztus: „Kivel megváltál, hogy testünk miatt lelkünk el ne vesszen.” Szentlélek: „Aki vigasztal, és tanít minket az örök életre.” Metrikailag is két hosszú, tizenhat szótagos verssorra bomlanak az egyes versszakok. A negyedik strófa összefoglalóan hirdeti a Szentháromság, egy Istenség örök voltát.

Az ének először 1602-ben jelent



2. Szent a mi Urunk, Úr Jézus Krisztus, kit értünk bocsátál, Kivel megváltál, hogy testünk miatt lelkünk el ne vesszen.
3. Szent a Szentlélek, ki az Atyával egy és a Fiúval, Aki vigasztal, és tanít minket az örök életre.
4. Szentség, dicsőség, légyen tisztesség a Szentháromságnak, Ki uralkodik egy Istenségben most és mindörökké.

meg nyomtatásban, kotta nélkül, *Újfalvi Imre* debreceni énekeskönyvében. Népszerűségét jelzi, hogy a 18. század végéig számos protestáns kéziratos és nyomtatott énekeskönyvben megtalálható, így például az *Új zengedező menyiei karban* is. A dallamot először az 1744-es kolozsvári énekeskönyvben jegyezték le, esetlegesnek tűnő ritmussal; az 1774-es debreceni énekeskönyv verziója viszont magán viseli a metrikus énekek jellegzetességeit. *Schulek Tibor és Sulyok Imre a Régi magyar istenes énekek* című gyűjteményben (RMIÉ 58), *Csomasz Tóth Kálmán* pedig a református énekeskönyvben (RÉ 241) páros ütemű, de különböző ritmusú változatot közöl.

A GyLK hármas lüktetésbe rendezi a dallamot, hasonlóan a *Ne hagyj elesnem, felséges Isten* kezdetű énekhez (EÉ 79): ez a kottakép a szerkesztők reménysége szerint jobban elősegíti a szövegszerű éneklést. A két hosszú sor három-három kisebb egységre oszlik, 5, 5, 6 szótagszámmal. Az eol dallam a skála hangjain lépegetve emelkedik a kvintig, majd fokozatosan, az alsó váltóhangot érintve ér vissza az alaphangra: mindez hozzájárul a strófa kiegyensúlyozottságához, jól énekelhetőségéhez.

Érdemes megtanulnunk, mert ezzel az értékes régi magyar énekek repertoárját bővíthetjük!

■ H. HUBERT GABRIELLA

Nem csupán egyházjogi aktus

Lelkésziktatás Harkán

► Emlékezetes napra ébredt május 30-án a harkai evangélikus gyülekezet. Hosszú évtizedek után újra lelkésziktatásra került sor az egyház-köztségben, miután a közösség lelkészévé választotta *Wagner Szilárdot*. Az ünnepi istentiszteleten *Ittész János* püspök Lk 10,16–20 alapján hirdette Isten igéjét, és *Gabnai Sándor*, a Soproni Egyházmegye espere-se iktatta hivatalába a már két éve Harkán szolgáló lelkipásztort.

A püspök igehirdetésében elmondta, hogy a lelkésziktatásnak az egyházjogi kérdéseken túlmutató jelentősége van. A beiktatott lelkész a szolgálat Istentől nyert biztonságában vé-

bennünket naponként a lelkipásztorszolgálatban is.

Wagner Szilárdot Ittész János püspök 2003-ban avatta lelkésszé Sopronban. Ezután négy éven át tanul-

kamarakórusát. Emellett ellátja a soproni Eötvös József Evangélikus Gimnázium és Egészségügyi Szakközépiskola iskolalelkési és hittantánári feladatait is.

Beiktatása alkalmából Wagner Szilárd pünkösdi ünnepének vezérigéje (Zak 4,6) alapján prédikált a Szentlélek közösséget építő munkájáról, segítségül hívásának fontosságáról.

A két megindító igehirdetés után a jelenlévők valóban élő úrvacsorai közösségben tapasztalhatták meg a Szentlélek egybegyűjtő erejét.



FOTÓ: GÖSZTOLA ESZTER

gezheti munkáját, hiszen az Úr rák bízva evangéliumát, amellyel nemcsak üdvösséget munkáló akaratát közvetítjük, hanem a sokféle alakban megjelenő egyetlen ellenség, az ördög ellen is harcolunk. De ő tart meg

mányi ösztöndíjas volt Németországban, teológiai doktori és egyházzenei tanulmányokat folytatott. 2007 augusztusa óta szolgál a harkai gyülekezetben helyettes lelkészként, megszervezte és vezeti a gyülekezet

Az istentiszteletet ünnepi közgyűlés követte, majd a vendégeket szeretetvendégség várta a parókia udvarán, illetve a gyülekezeti teremben.

■ TÓTH VIVIEN

A Lélek átjár és elindít

► A tordasi evangélikus templom és a parókiakert adott otthont június 1-jén, pünkösdhétfőn a Fejér-Komáromi Egyházmegye missziós napjának. A mintegy háromszáz jelenlévő többsége az idősebb generációból került ki, de jelentős számú gyermekse-reg is részt vett a rendezvényen. Volt olyan fiatal is, aki édesanya hívására jött el ismét a templom falai közé, hosszú idő után.

A nap programjait a gyülekezet-építés fogalma köré rendeződtek. Pintér Károly nyugalmazott lelkész többek között arra irányította a figyelmet, hogy Isten Lelke igenis munkálkodik a gyülekezetben – a tagokat újjászülő és megerősítő. Egy gyülekezeti közösség épülésének egyedül ez az alapja. Mindehhez jól illeszkedett Kézdy Péter előadása a gyakorlati megvalósulásról.

A fiatal piliscsabai lelkész ugyanis a lelkes, tenni akaró tagokat aktívan bevonja a gyülekezet életébe. Ezért ott jelentős közösségi fejlődés tapasztalható.

Ezt követően a tordas-gyúrói társult egyházköztség múltját és jelenét mutatta be Süller Zsolt lelkész, a helyi fiatal kórus szolgálatával.

A délutáni program a székesfehérvári ifjak tartalmas színdarabjával folytatódott, ezt pedig játékos bemu-

latkozás követte: az egyházmegye gyülekezetei egy-egy jól működő csoportjának képviselője kapott röviden szót, hogy kiemelhesse a közösségére jellemző pozitívumot mint a gyülekezetépítés egy-egy jó példáját. A csákvári gyülekezet például a zene hullámhosszán tette mindezt: az igényesen vezetett kórus jól felkészült tagjai örömmel, összeszokott közösségként szolgáltak.

A napot úrvacsorás istentisztelet zárta Schermann Gábor tatabányai lelkész szolgálatával, aki bár negatív példákkal, de elgondolkodtató módon illusztálta, mi minden lehet az ember szívének középpontjában az Istenbe vetett hit helyett.



FOTÓ: BÓTTA DÉNES

Vajon engem mire indít a Lélek? Én mivel segíthetem a saját közösségem életét? – ez a legdöntőbb személyes kérdés fogalmazódhatott meg a résztvevőkben a lelkesítő nap végére, köszönhetően a főszervezőnek, Bőjtös Attila gyülekezeti munkatársnak, illetve a közreműködőknek, a tordasi és gyúrói segítőknek.

■ BALOG ESZTER

Tánc Kálvin templomában

Az Eurovízió keresztl szamos ország televíziója közvetítette pünkösdi vasárnapján a genfi Szent Péter-székesegyházból azt az istentiszteletet, amelyen a világ reformátussága Kálvin János születésének ötszázadik évfordulójáról emlékezett meg. A protestáns család tagjaként az evangélikusok is örömmel kapcsolódhattak be – nem egyszerűen a közvetítésbe, hanem az ünneplésbe is. Személyesen az én érdeklődésemet az is színezte, hogy egy jó évtizeden keresztül dolgoztam a Duna Televízióban, így egyebek mellett sok istentisztelet-közvetítésért is felelős voltam. Így – a kettős ünnep öröme túl – azzal a szakmai érdeklődéssel is ültem le a képernyő elé, hogy e genfi közvetítés tapasztalatai hamarosan majd a mi munkánkat is gazdagítani fogják.

A közvetítést ötletgazdag és pergő kisfilm előzte meg, amelyben egy színes ruhás hölgy szólt mosolygva a kálvini reformáció jelentőségéről. Hamis pátoz helyett ez a derű jellemezte aztán az egész istentiszteletet is.

A román és gótikus stílusjegyeket őrző, bizonyos részeiben ezeresztendősi templom falaira függesztett sok-sok színes drapéria derűs hangulatot árasztott. Jóllehet a reformátor születésére emlékező alkalmat hirdettek, ez bizony igazi pünkösdi istentisztelet volt. Ezzel pedig a szervezők példát adta arra, miként lehet izlése-sen és hitelesen megemlékezni egy emberről. Kálvinhoz, aki hosszú genfi szolgálata során vasárnaponként kétszer is itt prédikált, ez volt méltó. Nem egy halandó ember je-

lentőségének méltatása, hanem az üdvösségtörténet megjelenítése történik az istentiszteleten.

A gyülekezet egy Bach-korált énekel, majd sorra következtek a nálunk bizony még szokatlan elemek. A stúdióban ülő felkészült kommentátor talán joggal érezte úgy, hogy a láttak és hallottak magyarázatra szorulnak. Előbb azt mondta el, hogy a külföldi reformátusok nem a nálunk megszokott palástot viselik, hanem az evangélikus lelkészékre emlékeztető öltözetet. Majd amikor fiatalok rapstílusban adtak elő egy éneket, a genfi zsoltárok jelentőségét méltatta.

Ezt követően egy mezítlás tancos kifejező mozdulatokkal jelenítette meg – egyetlen fuvola kíséretében – a félelemtől a csoda megtapasztalásáig vezető pünkösdi történetet. Az igényes művészi ábrázolás nem vont el a figyelmet az ünnep lényegéről, ellenkezőleg: felerősítette, és a szekuláris néző számára is érthetővé tette.

Meglepetésekkel szolgált az igehirdetés is. Antoine Reymond svájci lelkész a szószékről Istenről és az ünnepéről kezdett beszélni, ám prédikációjába valósággal beleszólt egy színes bőrű asszony, valahogy így: „Talán így van, ahogy mondja. De mit jelent mindez a gyakorlatban?” Ezzel pedig kezdetét vette egy – a reformáció legjobb hagyományait is megidéző – dialógus-igehirdetés.

A magasröptű prédikáció üzenetét szó szerint a földre lehozó kongói teológusnő, Liz Vibali Vuadi egészen konkrétan kívánta értelmezni az olyan fogalmakat, mint egység, vi-



gasz, öröm, egység és béke. Közben ilyen merész mondatokat is megfogalmazott: „Nyissuk meg templomainkat a bántalmazott asszonyok és a menekültek előtt!”

Ettől aztán a másik lelkész is megbátorodott, és „pünkösdi van, ne forduljunk hát magunkba” szavakkal vité tovább igehirdető társa gondolatait. Eleinte az egymástól oly távolinak tűnő elgondolások mind jobban közeltek egymáshoz, és a vége felé közösen fogalmazták meg az egyház társadalmi küldetését, valahogy így: „Mit tegyenek az egyházak a közelletben? Csakis Krisztust kell hirdetniük, a többi a Szentlélek majd elvégzi.” Ennek nyomán egyértelmű kritikának adtak hangot a globalizációval, a haszonelvűséggel és a túlzott fogyasztással kapcsolatban, és szorgalmazták a gazdasági tudás és a szociális igazságosság egyensúlyba kerülését.

A társadalomkritika természetes módon járt együtt saját egyházaik bírálatával is, amikor megkérdezték: „Miről hajlandó lemondani egy-egy egyház annak érdekében, hogy csak is Krisztusban éljen?” Csupa biblikus és reformatori gondolat – ugyanakkor ízig-veig a mai embert megszólítva. Csakis ez méltó Kálvin – és persze Luther – szelleméhez. Magáról a

reformátorról alig esett szó – talán csak egy olyan idézet erejéig, hogy „ahol Istent tisztelik, ott az emberiséggel is törődnek” –, valójában éppen őhozzá méltóan hangzott az erőteljes kettős igehirdetés. Nem Kálvinról beszéltek, hanem a reformátort szólaltatták meg, ma is érvényes módon.

Az istentiszteleten Európa egyik legjobb kórusa, a Lausanne-i Ensemble Vocal énekel.

A közvetítéssel kapcsolatban – amolyan foglalkozási ártalomként – két kritikát azért meg kell fogalmaznom. Az egyik éppen ezzel a rendkívül színvonalas előadással függ össze. A műsorvezető és a kommentátor éppen ez alatt látta jónak, hogy a Református Világszövetség működésével vagy éppen a magyar reformátusok egyesülésével kapcsolatos információkat osszon meg a nézővel. A másik, kissé zavaró jelenség az volt, hogy az amúgy kitűnő tolmács következetesen Károli Gáspár veretes bibliafordítását használta, ezért aztán a sok „vala”, „és lön”, valamint a „megtelének mind Szentlélekkel” fordulat meglehetősen anakronisztikusan hatott a modern istentisztelet-közvetítésben.

Ezzel együtt öröm járta át az ember szívét, hogy pünkösdi ünnepén egy ilyen ökumenikus ajándékkal lepte meg a Magyar Televízió a hazai keresztényeket és minden érdeklődőt. Ahogy annak is örültünk, hogy az egyik befejező imádság magyarul hangzott el: Pósfay György evangélikus lelkészünk felesége könyörgött anyanyelvén a Szentlélek

ajándékaiért. Az oratio oecumenicának ez a formája is megragadó volt: nyolc-tíz különböző nemzetiségű hívó egyszerűen csak a padban felállva mondott természetes szavakkal egy-egy imádságot. Az ezt követő *Miatyánk* pedig igazi pünkösdi csoda-ként hatott: ki-ki a maga nyelvén mondta az Úrtól tanult imádságot, amely mégis egyetlen egységes könyörgésként szólt meg.

A televíziós közvetítés szempontjából példaadó volt, hogy az úrvacsora szerzési igéinek elhangzása után egy lelkész az Úr asztala elé állt, és keresetlen szavakkal elkészönt a tévé-nézőktől. Még annyit érzékeltünk, hogy az istentisztelet úrvacsorával folytatódik. Presbiterek – köztük háziasakos, fiatal lányok – az utcára, a templom előtt álló hívekhez is kivitték a kenyeret és a bort. A nyitásnak ez a gesztusa ugyancsak pünkösdi lényegéhez tartozik.

A genfi istentisztelet újólág meggyőzött arról, hogy a reformációnak érvényes üzenete van a 21. század emberéhez is: örülök, hogy egy minden szempontból színes és nyitott egyházban élhetek és szolgálhatok.



Fabiny Tamás püspök
Északi Egyházkerület



Keresztény tanúságtétel a batak kulturális örökségen keresztül címmel Indonézia budapesti nagykövete tartott sziporkázó előadást május 28-án a Fasori Evangélikus Egyházközség gyülekezeti termében. *Mangasi Sihombing* ahhoz a mintegy négymillió (!) hívet tömörítő Protestant Christian Batak Churchhoz kötődik, amely a Lutheránus Világszövetség legnagyobb ázsiai tagegyháza. Őexcellenciája a Fasorban rendszeres résztvevője a havonkénti angol nyelvű istentiszteleteknek.

■ DÉVAI GYÖRGY *felvétele*

Nehézségek és reménységek

A Magyar Ökumenikus Segélyszervezet idei – sorrendben 19. – közgyűlését május 27-én délután tartották a szolgálat Grassalkovich utcai székházában.

A gyűlésen az elmúlt év közhasznúsági jelentését és az idei terveket *Lehel László* igazgató ismertette. Többek között szólt arról, hogy új irodaház építésének lehetősége körvonalazódik Budafokon, valamint emlékeztetett rá, hogy – a többi segélyszervezettől eltérően – ők nem részesülnek állami támogatásban, ez azonban reménységük szerint a jövőben megváltozik. Szükségesnek látják azt is, hogy a jövőben nevet változtassanak és új logóval jelenjenek meg.



FOTO: MENYES GYULA

Szemerei Zoltán, a felügyelőbizottság tagja pénzügyi beszámolójában elmondta, hogy a civil szervezetek tevékenységét nehezítő kormányzati intézkedések, valamint az évek óta csökkenő támogatások miatt az idei költség-előirányzatukban öt százalék forráshiánnyal számolnak. Ezt vagy a remélt állami támogatásból, vagy megtakarításból fogják pótolni.

Végül *dr. Bölcskei Gusztáv* levezető elnök köszönetet mondott minden munkatársnak és a támogatóknak, akik lehetővé tették, hogy a humanitárius munkában világviszonylatban is előkelő helyet foglaljon el hazánk ökumenikus – protestáns és ortodox egyházak által alapított és fenntartott – szeretetszolgálat.

■ M. GY.

Testvéri találkozó a Mazsihisznél

A Veszprém Megyei Közgyűlés kulturális, kisebbségi és vallásügyi bizottságának szervezésében évek óta rendszeresen találkoznak munkamegbeszéléseken, közös kirándulásokon a történelmi keresztény egyházak lelkészei, egyházvezetői.



Május 27-én délelőtt viszont *Zoltai Gusztáv*, a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének (Mazsihisz) ügyvezető igazgatója invitálta hivatalába, valamint a budapesti Dohány utcai főzsínagógába és a tradicionális zsidó negyed nevezetességeinek megtekintésére az egyházak képviselőit.

A látogatást *dr. Egri Oszkár*, a Mazsihisz jogásza szervezte a mintegy tucatnyi résztvevő számára, akik találkoztak *Fröhlich Róbert* főrabbiával is.

■ MENYES GYULA *felvétele*

Kiléptek a templom falai közül

► **Negyedik alkalommal rendezték meg Kőszegen a keresztény gyülekezetek a Határátlépő családi fesztivált, ahogy eddig is minden alkalommal, most is pünkösdhétfőn, az egyház születésnapján. A helyi katolikus, evangélikus és református egyházközség híveiben öt évvel ezelőtt született meg, hogy ne csak az ökumenikus imahét alkalmából mutassák meg a keresztények egységét, hanem együtt lépjenek ki a templomok falai közül, és töltsenek el együtt egy gondtalan napot.**

A program délelőtt a Jurisics-vár lovagtermében ökumenikus istentisztelettel kezdődött. A liturgiát *Elias Ohoiledwarin*, Magyarországon missziós munkát végző indonéz verbita szerzetes vezette evangélikus, református és baptista lelkészek, valamint domonkos nővérek közreműködésével.

Délután a programok benépesítették az egész kőszegi várat. A nap jelmondata: „Ott van életem Isten tenyerén” – áthatotta a tevékenységeket. A megnyitón az egyes felekezetek lelkészei az emberi és isteni kéz szerepét szemléltették. A továbbiakban minden korosztálytalalt az érdeklődésének megfelelő időtöltést.

Miközben a legkisebbek kézműves-foglalkozásoknak, íjászatnak, lovaslásnak hódolhattak, az idősebbek színházi bemutatók és előadások között válogathattak. Több társulat mellett idén is itt volt a korábban is népszerű Láthatatlan Színház, mely bekötött szemmel, az érzékek útján kalauzol végig bibliai történeteken. Újdonság volt viszont a Pillanatképek Improvizációs Színpad társulatának fellépése.

Akik eljöttek ezen a napos őszt idező délutánon, megtapasztalhatták, hogy a hit nem életidegen dolog, hanem határátlépés: a félelem és önmagunk határának átlépése. S átlépése a keresztény hívőket mesterségesen szétválasztó határoknak is. Itt megélhették, hogy kereszténynek lenni nemcsak az istentiszteleti közösséget jelenti, hanem az együtt örülést, az oldott szórakozást is más keresztények, fiatalok, családok társaságában.



A SZERZŐ FELVÉTELE

A vendég missziós atya szülőföldről beszélt, téma volt *Ottlik Géza* és az ökológia fontossága. Volt bábszínház és akusztikus zene, a családoknak közös elfoglaltságot pedig a vídám akadályverseny kínált.

Úgy látszik, az efféle határnyitogatás híre gyorsan terjed, mivel szép számmal jöttek a napra a környező településekről, Szombathelyről és Győről is.

■ VARGA T. KRISZTINA

Protestánsok imádsága Európáért

A bécsi székhelyű Európai Protestáns Egyházak Közössége – amelynek alapítói között van a Magyarországi Református Egyház és a Magyarországi Evangélikus Egyház is – felhívással fordult tagegyházainak gyülekezeteihez és a gyülekezeteken keresztül Európa protestáns népéhez azzal a kéréssel, hogy közvetlenül vegyenek részt a kontinens közéletében az által, hogy a június 7-i választásokon élnek alapvető demokratikus

jogokkal, és az európai döntéshozók megválasztásához a maguk voksát adják.

E felhívásban külön utalás történik Közép-Európa országaira, ahol éppen húsz évvel ezelőtt – sok-sok áldozat és bátor tett árán – jutottak az emberek ehhez a demokratikus jogukhoz. Az évforduló kapcsán tehát külön bátorítást és biztatást kapnak azok, akik még egy szűk emberöltővel ezelőtt is csak durván korlátozva

bírtak ezzel a joggal, az európai közéletben való részvételüknek a lehetősége alig ötéves múltra tekint vissza.

Az Európai Protestáns Egyházak Közössége az alábbi imádsággal kéri a történelem Urának gondviselő szertetét kontinensünk nemzeteire. Ennek az imádságnak az átérzésére, elmondására mi is meghívást nyertünk.

■ DR. BÓNA ZOLTÁN, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának főtákará

Urunk, mi a pünkösdöt ünnepeljük ezekben a napokban. Azt ünnepeljük, hogy te különböző származású és különböző nyelvű embereket egyesítettél egyházadban. Azt éljük át az egyházban, hogy a te közösségedben hogyan lesznek az emberek eggyé minden határon át.

Ezért vagyunk hálásak, amikor az emberek a világban is egymáshoz találhatnak, felülemelkedve a határokon. Hálásak vagyunk az európai integráció folyamatáért, amely ellenségeket barátokká tesz. Kérünk téged Európa népeiért, hogy továbbhaladhassanak a megbékélés és békesség útján.

Kérünk azokért, akik ezekben a napokban Európában szükségét szenvednek. Azokért, akiket a pénzügyi és gazdasági válság sújt, akik munkájukért, egzisztenciájukért aggódnak. Segíts, hogy összetartsunk a nehéz időkben, és ne hunyjuk be szemünket mások szükségét látván.

Kérünk azokért, akik idegenként jönnek hozzánk Európa más országaiból vagy a világ más részeiről, mert

munkát keresnek vagy védelmet az üldöztetések elől. Azt parancsoltad nekünk, hogy tegyük az idegeneket barátainkká (3Móz 19,33–34). Segíts minket abban, hogy egyházadban az idegenek oltalmat találjanak.

Kérünk téged azokért, akik politikai felelősséget hordoznak közösségiünkben, országunkban, Európában. Lelkoddal erősítsd őket, hogy helyes döntéseket hozzanak a nehéz kérdésekben. Segíts minket, hogy ne hagyjuk őket magukra felelősségükkel, hanem kövessük és erősítsük őket a közösségért végzett munkájukban.

Urunk, Te parancsoltad nekünk: „Igyekeztek a városnak jólétén... és könyörögjete érette az Úrnak, mert annak jóléte lesz a ti jóléteitek.” (Jer 29,7) Ezért kérjük téled a legjobbat közösségiünkben, országunkban, Európában és világszerte. Segíts meg bennünket, hogy az európai parlamenti választások hozzájáruljanak a demokrácia erősödéséhez, és így erősítsék a békéért és a közjóért érzett felelősséget. Amen.

Bibliarevizíós műhelymunka

Dr. Lénart de Regtnek, a Bibliatársulatok Világszövetsége (UBS) fordítói konzultánsának szakmai vezetése mellett tartott egész napos tanácskozást május 19-én a Magyar Bibliatársulat szöveggondozó bizottsága.

Az MBTA tagegyházainak biblikus teológiai tanáiraiból álló testület az új fordítású protestáns Biblia új kiadását készítette elő. Miközben előadást hallgattak meg a bibliarevizió nemzet-

közi elméletéről és gyakorlatáról, megvitaták a tervezett új kiadás alapelveit és gyakorlati teendőit, értékelték a 2006. április 1. és 2008. december 31. között beérkezett észrevételeket és szövegmódosító javaslatokat, valamint áttekintették azokat a feladatokat, amelyek ezen a területen a bibliatársulat munkatársai előtt állnak a következő két-három esztendőben.

► *EvÉlet-infó*



FOTO: MBTA

HIRDETÉS

Pályázat oktatási-intézmény-vezetői tisztségre Szarvason

A Szarvas-Újtemplomi Evangélikus Egyházközség presbitériuma pályázatot hirdet a *Magyar–Angol Két Tanítási Nyelvű Evangélikus Általános Iskola és Óvoda* (5540 Szarvas, Kossuth u. 43.) igazgatói tisztségére.

A pályázat feltételei: szakirányú végzettséget igazoló felsőfokú oklevél, angol nyelvvizsgát igazoló okirat, legalább ötéves szakmai gyakorlat. Elvárás a szakirányú vezetői szakvizsga vagy megszerzésének vállalása.

Az igazgatói tisztség 2009. augusztus 15-től tölthető be. A megbízás öt évre szól.

A munkakörhöz kapcsolódó juttatások: bérezés, vezetői pótlék a Kjt.-ben meghatározottak alapján. Lakást is tudunk biztosítani a pályázó részére.

A pályázat benyújtásának határideje az *Oktatási Közlönyben* való megjelenéstől számított harminc nap.

A pályázatnak tartalmaznia kell a pályázó jelenlegi munkahelyét, beosztását, önéletrajzát, részletes szakmai önéletrajzát, az oktatási intézmény vezetésére vonatkozó szakmai programját, szakmai helyzetelemzésre épülő fejlesztési elképzeléseit. A pályázathoz mellékelni kell a legmagasabb iskolai végzettséget igazoló okmányok hiteles másolatát, érvényes erkölcsi bizonyítványt, keresztlevelet, igazolást a vizsgát igazoló okiratot, valamint lelkeszi ajánlást.

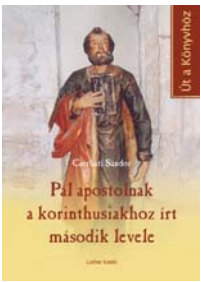
A pályázat kiírója biztosítja a pályázó részére a szükséges mértékű tájékoztatást, és lehetővé teszi az iskola megtekintését.

A pályázatot zárt borítékban, „Intézményvezetői pályázat” megjelöléssel kell benyújtani. Postacím: Szarvas-Újtemplomi Evangélikus Egyházközség, 5540 Szarvas, Szabadság út 70. Telefon: 66/313-131.

A közoktatási intézmények vezetőinek megbízására és ennek feltételeire vonatkozó hatályos előírásokat a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. tv. (Kt.) és a 11/1994. (VI. 8.) MKM-rendelet, valamint az MEE (Magyarországi Evangélikus Egyház) 2005. évi VIII. tv. 60. § (1–4) tartalmazza.

A Szarvas-Újtemplomi Evangélikus Egyházközség presbitériuma

HIRDETÉS



Meghívó

A Luther Kiadó szeretettel várja az érdeklődőket *Cserháti Sándor Pál apostolnak a korinthusiakhoz írt második levele* című könyvének bemutatójára az Evangélikus Hittudományi Egyetem Teológusotthonának földszinti kápolnájába.

Időpont: június 10., 17 óra. Cím: 1141 Budapest, Rózsavölgyi köz 3.

„Embereké lettünk általa”

Beszélgetés D. Keveházi Lászlóval, Gaudiopolis első miniszterelnökével

► **100 éve született Sztehlo Gábor** címmel 62 oldalas tanulmányt publikált az egykor zsidó és nem zsidó, de családjukból kiszakadt gyermekek megmentéséről híressé vált evangélikus lelkészről. A füzet a Luther Kiadó gondozásában jelent meg május 25-én, a Budahegyvidéki Evangélikus Egyházközség templomában tartott Sztehlo-émlékkonferenciára. „Gábor bácsiról” a konferencia szünetében beszélgettem D. Keveházi László nyugalmazott lelkésszel, egyháztörténésszel.

– *Laci bácsit szólíthatnám úgy is, hogy „miniszterelnök úr” – de hogy miért, annak még ne vágjunk elébe. Hogyan emlékszik vissza arra a napra, amikor először találkozott Sztehlo Gáborral?*

– 1945 októberében kerültem hazra, azelőtt hadapródiskolás voltam. Édesapám, szüleim azt szerették volna, hogy lelkész legyek, de én ki akartam ugrani a családból. Hadapródként hadifogságba kerültem. ’45-ben, amikor hazakerültem, édesapám börtönben volt, édesanyám pedig a győri szeretetotthonban dolgozott. Otthonunk nem volt. Akkor *Túróczy Zoltán* püspök úr azt mondta: „Fiam, menj Sztehlo Gáborhoz!” Fogalmam sem volt róla, hogy kicsoda Sztehlo Gábor. Amíg felértem Pestre, természetesen tájékozódtam róla. Megtudtam, hogy sok zsidó gyermek életét mentette meg. Akkor pedig már az aggasztott, hogy miként fogadnak majd, mit szólnak, ha én oda beállítok.

1945 októberének közepén léptem be először az otthonba – s pontosan az történt velem, mint a példázatbeli tékozló fiúval: az „apa” nem engedte, hogy végigmondjam, ki is vagyok, miért jöttem. Sztehlo Gábor magához ölelt, s annyit mondott: „Itt a helyed.” Amikor bevitt a nagyfiúk szobájába – tizenhét éves voltam –, bemutatott nekik, s kiderült, nem én vagyok az első a nem zsidó oldalról. Hamar összeharagadtunk, s elmondhatom: néhány nap múlva már nem tudtuk egymásról – azaz semmit sem számított –, hogy ki honnan, „melyik oldalról” jött...

– *Az evangélikus múzeum nemrég nyílt Sztehlo-kiállításán Laci bácsi az otthonteremtő, a jó pásztor hirdető lelkipásztor, az édesapa, a családteremtő, a közösségszervező Sztehlo Gábort idézte élénk meleg szavakkal... Sztehlo Gábor személyiségének melyik vonása volt a legmélyebben ható, amire ennyi év távlatából emlékezik? Mint fiatal emberre, hogyan hatott a kisugárzása?*

– Gábor bácsi soha nem tartozott az agresszív misszionáriusok közé – később ez aztán egy kis problémát is okozott mind az egyházzal, mind az állammal kapcsolatban. Mindig azt mondta, hogy neki az volt a feladata, hogy életet mentsen. És nemcsak úgy, hogy életben maradjanak, hanem hogy „nagybetűs” emberi életet tudjanak élni utána, és ne utcagyerekeként kelljen felnőniük. Számomra ez volt az első, ami megfogott benne.

A második, ami nagyon megragadott, hogy én – aki két évet töltöttem az intézetben – talán kétszer láttam haragudni. Akkor pedig nagyon megvolt rá az oka. De akkor is lecsillapo-

dott. Az a mosolygós képe van előttem, amelyet olvasóink is láthattak már az *Evangélikus Életben* a kiállítás kapcsán: az a kedves, derűs, visszamosolygó sofőr az autóban. Ez maradt meg bennünk, Sztehlo-gyerekben.

A harmadik pedig az a vonása, hogy szekulárisan tudott prédikálni. Mire gondolkodok? Ha felolvastam egy textust, akkor arról úgy tudott beszélni, hogy az bennünket, tizenéves gyerekeket – akik közül sokakat bizony egyáltalán nem érdekelt se Biblia, se egyház, se Ur-isten – meg tudott ragadni, meg tudott szólítani! Nem paposan prédikált, ha szabad így mondanom. Horváth Ádám filmrendező is erről beszélt a konferencián: az intézetben soha nem volt „kötelező” istentiszteletre járni. Mégis mindannyian ott szorongtunk... Hallgattuk őt. Nem felejttem el az ilyen mondatait: „Isten-nél nincs egyke. Te a testvérem vagy, és ha a testvérem vagy, akkor az azt jelenti, hogy minden gondod az enyém is.” Vagy egy másik mondata: „A szeretet halkán lép, nem kér dekórumot, és az egész életet áthatja.” Ezek olyan mondatok voltak, amelyek az egész életet jelentették számunkra! Ahelyett, hogy utcagyerekké váltunk volna, emberekké lettünk – általa.

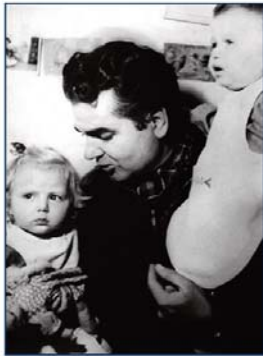
– *Hogyan szervezte Sztehlo Gábor a gyermekek közösségét, köztársaságát? A Gaudiopolis, az Örömváros milyen ötlet alapján született? Volt-e hasonlóra példa itt, Magyarorszá-*



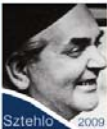
FOTO: BOLLA ZSUZSANNA

tott nekünk egy amerikai filmet, amelyben egy hasonló – csak fiúkból álló – szerveződés jött létre. Gábor bácsi sokat beszélgetett aztán erről *Szöke Balázs* nevű tanárunkkal, aki később az iskola igazgatója lett. Szöke Balázs az egyik este bejött hozzánk ’45-ben, és azt mondta: „Gyermekek, ismeritek *A fiúk városa* című filmet – csináljunk mi is valami hasonlót.”

Talán mondanom se kell: rögtön lelkesedtünk a gondolatért! Már aznap este gondolkodni kezdtünk a különböző tisztségekről, de az államnak a nevét nem határoztuk meg, hanem – nagyon is demokratikus módon – pályázatot írtunk ki rá. Három nap múlva meg is lett a név: *Gaudiopolis*. Ezután minisztertanácsot alapítottunk, s valóban, életem egyik legmeghatározóbb élménye volt, hogy a sok zsidó és más okból menekült gyermek között engem választottak első miniszterelnökké. *Horváth Ádám* például



100 éve született Sztehlo Gábor



Sztehlo 2009

gon vagy akár külföldön? Ha azt mondom, miniszterelnök úr, milyen emlékek idéződnek fel Laci bácsiban?

– A Gaudiopolis – mint később megtudtuk – Sztehlo Gábor ötlete volt, de arra vigyázott, hogy ne neki tulajdonítsuk. Mindig vigyázott, hogy soha ne erőltesse ránk az elképzelését. Akkoriban megmuta-

Nagy élményem, hogy a levéltárban megtaláltam a Gaudiopolis jelvényét, amelyen az a szöveg áll: „Igazoljuk, hogy Szabó György az ifjúsági állam tagja – Keveházi László miniszterelnök, Sztehlo Gábor államelnök.”

– *A kiállításon csakúgy, mint a konferencián, hála Istennek, sokan voltak egykori megmentettek, az ottho-*

nok lakói. Külföldről is hazajöttek az ünnepre. Fogalommá lett ez a kifejezés: Sztehlo-gyermekek. Hogyan tartották később, életük további szakaszában a kapcsolatot egyrészt Gábor bácsival, másrészt egymással? Milyen erőt, tartást adott az a meghatározó élmény, hogy ilyen közösségből indultak tovább?

– Később mintha ritkult volna Gábor bácsi körül a levegő. Az államosítás, majd Svájcba történt kimenetele után mind az állam, mind az egyház „igyekezett” megfedkezni róla. Állítólag később, amikor a Jad Vasem-kitüntetést megkapta, odakint nagyon elismerték, itthon pedig – nagyon elfelejtették... Sztehlo Gábort egyébként Nobel-békedíjra is felterjesztették, ám abban az évben *Willy Brandt* kapta a díjat. Ezt azért mondom, mert ebben az időben egyedül a Sztehlo-gyermekek ápolták az emlékeztét, s el is határoztuk, hogy minimum évente egyszer összejövünk. A budavári gyülekezet fogadott be bennünket. Évente így találkoztunk, és meséltük el egymásnak, hogy mi történt velünk. Újra meg újra felelevenítettük az emlékeket.

A „Sztehlo-gyerekség” azonban nem egyszerűen emlékezet kérdése. Egy bizonyos tartást adott nekünk a további életünk. Nemcsak hogy nem feledkeztünk el arról, amire Gábor bácsi tanított és nevelt bennünket, hanem a mindennapi életben is segített mindaz, amit tőle tanultunk és láttunk. Horváth Ádám említette, ha rossz passzban van, mindig az ároni áldás jut eszébe, de valamennyien így voltunk: Gábor bácsi emlékéből éltünk. Személyesen azt mondhatom: nagyon valószínűnek tartom, hogy Gábor bácsinak a jó pásztor tanítását megvalósító példája hatására indultam el az egyházi szolgálat útján.

– *S ő ezt talán nem is sejtette...?*
– Gábor bácsi nem indított el senkit direkt vagy missziói szándékkal a lelkeszi pályára – más kérdés, hogy a lényének, a cselekedeteinek ilyen hatása is volt. A szív, a mosoly, a magához ölelő szeretet, az, hogy őt csakis a bajbajutottak megmentése érdekelte és nem az, hogy ki került bajba, hogyan és miért került oda, ez a belőle áradó, megkülönböztetés nélküli szeretet nekem mindig a jézusi példázatot juttatta eszembe. Aki a verembe esett, annál nem azt kell nézni, hogy ki az, hanem azt, hogy bajba jutott, és segíteni kell rajta. Amikor a zsidók mentésével megbízták, egy furcsa – számunkra talán meghökkenítő – mondatot mondott: most nem imádkozni kell, mert Isten nem orákulum, hanem tenni kell. Ezt tanultuk tőle...

– *Hogyan ápoljuk jól, helyesen Sztehlo Gábor emlékét egyénenként és egyházi szinten? Mit tenne, mit mondana 2009-ben Sztehlo Gábor? Mit üzen nekünk az ő élete?*

– Sztehlo Gábor soha nem az egyházmentésre gondolt, ezt sok levelében olvastam, hogy az egyház igyekszik menteni magát, mindenféle bajból. Ő mindig a mások mentésére gondolt, azokéra, akik éppen bajban voltak. A kérdés ez: kik vannak most bajban? Ő ezt nézné. Azt gondolom, felhívná a figyelmet a hajléktalanokra, azokra a gyerekekre, akik éheznek, azokra a cigányokra, akiknek a helyzetével törődni kellene. Gábor bácsi mindig azok felé fordult, akik „körön kívüliek” voltak, s erre tanított minket. Ez a jó pásztori szolgálat.

■ KÖHÁTI DÓRA

Gondolatok a „Küldetés” kapcsán

Frenkl Róbert felügyelő testvérem az *Evangelikus Élet* 74. évfolyamának 21. számában (2009. május 24.) megjelent, *Küldetés* című – *Sztehlo Gáborra* emlékező – írásának néhány mondata indított az alábbi gondolatok megfogalmazására.

Magam is egyetértek azzal, amit felügyelő testvérem ír: Magyarországon elég széles körben fordul elő „a holokauszt relativizálása, a gulág, a Don-kanyar, az afrikai népiértások szembeállításá Auschwitz gázkamráival”. Sokan vannak, akik valóban szembeállítják egymással a népiértások borzalmait, akik valóban pusztán a holokauszt rettenetének kisebbítése okán emlegetik a gulág, a holodomor (az ukrán nép ellen mesterséges éhínség által elkövetett sztálini népiértás) és más rémtettek irtózatát.

Frenkl Róbert írja: „Auschwitz után már bűn a relativizálás, a borzalmak enyhítése más tragédiák említésével.”

A kölcsönös és mára olykor irracionálissá váló, mindkét oldali érzékenység (és harag) miatt (maga az is botrány, hogy ily tragédiák kapcsán két oldalról szó lehet!) valóban célszerű, hogy mikor Auschwitzról emlékezünk, akkor szóljunk arról; s mikor a gulágról, akkor ne keressünk viszonyítási pontokat a holokauszttal.

Ugyanakkor – s ebben vitatkozom felügyelő testvéremmel – önmagában semmiképpen nem tartom sem relativizálásnak, sem bűnnek, ha valaki a holokauszttal párhuzamosan a zsidó nép szenvedései mellett más népek szenvedéseiről is gondolatokat fogalmaz meg. És könyörgöm, az Isten szerelmére: valóban nem a holokauszttal szemben, hanem azzal párhuzamosan, s nem relativizálva egyiket sem, hanem éppen *abszolutizálva* mindegyiket!

Tudniillik: ha csak a holokausztot nem szabad relativizálni, akkor a soa (a zsidóság vézskorszaka) szükségszerűen abszolútummá válik, és minden más nép szenvedése pusztán relatívvá. A relatívvá minősítés pedig bármely nemzet áldozatainak és az áldozatok hozzátartozóinak, utódainak fáj, és megalázó.

Megmondom, mire gondolok: édesapám alig tizennyolc évesen – jóllehet katona sem volt, fegyvert nem fogott – húsz hónapot volt rabszolga a Donyec-medence bányáiban sok ezer sorstársával együtt. Szerencséje volt: ő csak húsz hónapig. Az éhezés és a betegségek következtében csonttá soványodva, idegeiben megroppanva, egész testében remegve érkezett haza szülőfalujába, ahol az atyai házban már idegenek laktak, mert – jóllehet nem voltak folksbundisták – nagypámékat s oly sok rokonunkat addigra már elűldözték ott-honaikból. Édesapám nagybátyja – apai nagyanyám testvére – az éhező és legyengült emberek számára kegyetlenül nehéz munka és a betegségek következtében halt meg sok-sok rabtársával együtt abban a rabszolgatáborban a Donyec-medencében, ahol édesapám is szenvedett.

Nagyanyám számára testvérbátyjának halála és fiának rabszolgasorsa nem volt relatív. Abszolút volt. Éppen úgy, mint sok százezer magyaré és svábé és sokmilliónyi más nemzetbelié azokban az években – a gulágban.

Édesapám apai nagynénjének férjét itthon, Magyarországon koncepció kulákperben ítélték halálra az ötvenes évek elején. A halálos ítéletet követően ismeretlen helyre vitték, a hozzátartozókkal sem az ítélet végrehajtásának időpontját, sem helyszínét nem közölték. Soha többé nem látta senki, azóta sem tudni, hol gyilkolták meg, hol dobták valami gödörbe a tes-

tét. Hiába kutattak utána újra meg újra, sok éven át.

Mind az ő szenvedése, mind pedig családjának rémülete és gyásza mindannyiuk számára abszolút volt. (Jóllehet az egész emberiség szemben csak Krisztus szenvedése valóban abszolút: az vette el a világ minden bűnét s szenvedését, és az ad örök életet...)

Világi, sőt hitetlen véleményformálók által – annak irracionálitása okán – a holokauszt kiemelése, egyedivé avatása és abszolutizálása számomra nem értelmezhető. Hiszen könnyen adódik a kérdés: lehet bármilyen módon racionálisnak mondani az oly sok nemzet ellen elkövetett sztálini rémtetteket?

Izrael népének sorsa, egész történelme kizárólag Isten ígéének fényében, Izrael kiválasztottságában válik egyedivé: *„Bizony te éretted gyilkoltak mindennapon; tekintettek bennünket, mint vágó-juhokat.”* (Zsolt 44,23; Károli-fordítás) De az Úr a régi szövetségéhez, Izrael népéhez való hűségét megtartva, az egész emberiséggel – benne Izraellel is – új szövetséget is kötött. Ennek fényében Pál apostol a *Római levél* csodálatos nyolcadik fejezetében a fenti ígét habozás nélkül a keresztények üldöztetésére alkalmazva megismétli: *„Te éretted gyilkoltatunk minden napon; olybá tekintenek, mint vágó ju-hokat.”* (Róm 8,36; Károli-fordítás) Teheti Pál ezt azért is, mert Krisztus *„a mi békességünk, ki eggyé tette mind a két nemzetséget, és leron-totta a közbevetett választófalat”* (Ef 2,14; Károli-fordítás). *„Mert nincs különbség zsidó meg görög között, mert ugyanaz az Ura mindenek-nek...”* (Róm 10,12; Károli-fordítás)

Ha már nincs közbevetett válaszfal (óh, bár ne volna!), nem kellene mind zsidóknak, mind nem zsidóknak legalább a szenvedésekben keresnünk és megtalálnunk a közösséget, meghagyva egymásnak – a szenvedés abszolút voltában történő legkisebb különbségtétel nélkül –, hogy sirassa ki-ki a maga halottait? (Vagy akár: siratni egymásét?)

Richard Wurmbrand zsidó származású evangélikus lelkész – aki maga tizennégy évet töltött Románia kommunista börtöneiben – a hitleri és a sztálini rémtettek összevetése kapcsán az alábbi párbeszédről tudósít *Megkínözva Krisztusért* című könyvében: „Találkoztam egy keresztyénnel, aki a náciak alatt szenvedett. Biztosított, hogy teljes mértékben az én oldalamon áll, amíg bizonytságot teszek Krisztusról, de egy szót sem kellene szólnom a kommuniszták ellen. Azt kérdeztem tőle, hogy a Hitler németországi zsarnoksága ellen harcoló keresztények rosszul cselekedtek-e, és csak arra kellett volna szorítkozniuk, hogy a Bibliát magyarázzák, anélkül, hogy egy szót szólnának a zsarnok ellen. A válasz ez volt: »De Hitler megölt hatmillió zsidót! Egyszerűen beszélni kellett el-lene!« Erre azt mondtam: »A kommuniszták megöltek harmincmillió orosz, kínaiak és kelet-európaiak millióit. Zsidókat is megöltek. Csak akkor kell tiltakoznunk, ha zsidókat ölnek, s nem, ha oroszokat?« Így válaszolt: »Ez egészen más dolog.«

Nem kaptam hozzá magyarázatot.

A rendőrség megvert Hitler idejében, és megvert a kommuniszták alatt is, és nem vettem észre a különbséget. Mindkettő nagyon fáj.”

Igen. Mindkettő nagyon fáj ma is.

Nem akarom „enyhíteni” Auschwitz borzalmait. Maga a gondolat is képtelen. Csakúgy, mint „relativizálni” bármely más népiértást.

■ DRÜSZLER FERENC felügyelő (*Pesterzsébet*)

A LAKOSSÁG NEM AKART ELSZAKADNI

A 90 éves Bratislava és az 1000 esztendő Pozsony

► **Kilencvenéves Bratislava, az a város, amely Pozsony néven Magyarország régi fővárosa volt. Az első világháború után a várost a megszálló cseh katonák példátlan kegyetlenséggel foglalták el. A lakosság ugyanis nem akart idegenbe szakadni, véleményüknek pedig tömegtüntetésen adtak hangot. A cseh katonák azonban vérbe fojtották a megmozdulást.**

Bratislava tehát kilencvenéves, Pozsony azonban ezer, merthogy a város Szent István királyunk egyik derék katonájáról, *Poson* vitézről kapta a nevét, aki az erősség első várispánja volt.

De hogyan lett Pozsonyból Bratislava? És hogyan született ez a név? A kérdés azért is helyénvaló, mert a történelmi Magyarországon Pozsonyt a szlovákok Presporoknak hívták, amely a német Pressburg szláv változata. A szlovákok tehát Bratislavának 1919 előtt sosem nevezték.



Abban az évben vették elő a magyarul is valóán beszélő *J. Šafárik* szlovák történész 1837-ben megalkottott tézisé, amely szerint a város a magyarok honfoglalása előtt a Nyagmorva Birodalomhoz tartozott, annak pedig *Vratislav* volt a fejedelme. Egyébként csak egy hajszálon múltott, hogy erre a névre cseréljék le a város régi, vagyis magyar nevét, hiszen az akkori amerikai elnök iránti tisztelegsűl a *Wilsonovo* vagy *Wilsonovo mesto* elnevezés is felmerült (1918-ban számos prágai hivatalos papíron így emlegették Pozsonyt). *Woodrow Wilson* ugyanis a világháború alatt kiállt a nemzetek önrendelkezési joga mellett, és hálából kívánták az ő nevével illetni a várost.

Amikor Pozsony német és magyar lakossága megtudta, hogy a prágai kormány igényt tart a városra, a népek önrendelkezéséről szóló wilsoni elvekben bízza 1918-ban nemzeti tanácsot hoztak létre, és hitet tettek Magyarország mellett.

A Csehszlovák Légio első ízben 1918. október 31-én intézett támadást a város ellen, de a 16–17 éves hadapródtanoncok heves harcok árán – akkor még – visszaverték őket. Az olasz *Ricardo Barecca* ezredes által vezetett légio azonban január elsején újra támadott. Először a környező településeket és a külvárost foglalta el, majd néhány napon belül az egész várost megszállta.

Mindezt akkor a város polgárai csak ideiglenesnek gondolták. Február 4-én viszont a Felvidékből nagy hirtelen Szlovákiává átvedlett tájegység igazgatásával megbízott megszálló erők parancsnoksága, valamint az általuk támogatott kormány Zsolnárról Pozsonyba tette át a székhelyét, ami már a város lakossága számára is egyértelművé tette, hogy Pozsony végérvényesen elszakadt. Ráadásul Zsolnárról megüzenték, hogy a kormány fogadására a város költségén pontosan oda építsenek egy díszkaput, ahol *I. Ferenc József* magyar király 1909-es pozsonyi látogatásakor is állott. Annyi volt csak a kitétel, hogy most nagyobb és díszesebb legyen.

A város polgárai új uraikat nem fogadták lelkesen, nem kívántak belenyugodni az impériumváltásba. A német és magyar anyanyelvű lakosság (41 százalék német, 40 százalék magyar, 15 százalék szlovák) a házaiba húzódott, a

munkásság és a közalkalmazottak pedig általános sztrájkba kezdtek. Minden zárva volt.

A kormány bevonulását egyedül a várost megszálló Csehszlovák Légio katonái figyelték lelkesen, ők álltak a Vásártéren díszsorfalat, majd a környező hegyekben toborzott szlovák katonák tettek esküt Csehszlovákiára.

Február 12-én viszont az egész város kivonult ugyanerre a térre, hogy hitet tegyenek Magyarország mellett, és tiltakozzanak a megszállás miatt. A mintegy tízezres tömegre – *Ricardo Barecca* tudta nélkül – a cseh katonák a tér több pontjáról is tüzet nyitottak, majd szuronyrohamot intéztek a rémülten menekülő emberek ellen. Amikor az olasz ezredes értesült a történetekről, a helyszínre sietett, hogy leállítsa a vérengzést, őt azonban egyik katonája puskaussal leütötte.

A hivatalos jelentés később úgy fogalmazott, hogy a katonaság azért volt „kénytelen” fegyvert ragadni, mert a tömeg hógolyóval megdobálta őket.

A sortüz és az azt követő szuronyroham következményeképp kilenc tüntető életét vesztette, legalább huszonhármán pedig súlyosan megsebesültek. A kisebb sérültek száma megközelítette a százat.

Az áldozatokat a Csalogányvölgyi temetőben temették el. Ma is meg lehet találni sírjukat, nem messze *Alexander Dubček* sírjától. Amúgy a terror még sokáig folytatódott, amiért jó példa, hogy a tizennégy éves *Hubert Károlyt* az áldozatok temetése napján lőtték le. A fiatalember „bűne” az volt, hogy lehajolt, mert kikötődött a cipőfűzője. A megszálló hadsereg egyik cseh katonája pedig azt hitte, hogy a diák a fenekét mutatja. Ezért kellett meghalnia.

A várost – Presporok (Pozsony) néven! – még ebben az évben, vagyis 1919-ben Szlovákia fővárosává nyilvánították. (A Bratislava nevet csak ezt követően aggatták rá.) Ugyanebben az évben szűnt meg az Evangelikus Teológiai Akadémia, 1921-ben pedig az Erzsébet Tudományegyetem.

Azért akad még magyar emlék bőven. A mai szlovák köztársasági elnök rezidenciája például az egyik magyar főnemesnek *Mária Terézia* életében épített palotájában található, a kormány székháza pedig az esztergomi érsek nyári palotájának épült ugyanekkor. A szlovák Képzőművészeti Főiskola a Pálffy-palotában, a Közélelmzési Kutatóintézet az Esterházy-palotában, a Szlovák Képzőművészek Szövetségének székháza *Mirbach János* palotájában található. Az egykori Magyar Királyi Építészeti Kamara székháza most a Szlovák Egyetemi Könyvtárnak ad otthont, a Grassalkovich-palota pedig ifjúsági központként működik.

De hogy a magyar emlékeket tovább soroljuk, Pozsony mintegy háromszáz éven keresztül hazánk fővárosa volt, hiszen Buda 1541-ben történt elfoglalása után a magyar királyok koronázóvárosa, 1848-ig pedig számos országgyűlés helyszíne volt. Ráadásul 1572 és 1784 között – tehát több mint kétszáz éven át – szinte megszakítás nélkül a pozsonyi vár délnyugati kaputornyában őrizték a magyar Szent Koronát és a koronázási jelvényeket.

■ JEZSÓ ÁKOS

„Dunáninnen”

Ki hallott már manapság erről a tájegységről, amelyre szintén ráillik az, hogy „egyszer volt”? A Dunántúl – az igen, arról vélhetőleg mindenki tudja, hogy hol van. No de a „Dunáninnen”? Nos, a Dunáninnennt éppen úgy, mint a Dunántúlt vagy a Tiszáninnennt és a Tiszántúlt, egyaránt Pozsonyból, Magyarország régi fővárosából kell nézni. Mert bizony nem Budáról, hanem Pozsonyból nézvést adták Magyarország eme négy tájegységének a nevét. A Dunáninnen a Kisalföld északi része, amelyet manapság Szlovák-alföldnek hívnak, a Tiszáninnen pedig a Tisza és a Felvidék közti táj.

■ J. Á.

A hónap könyve – júniusban a Luther Kiadótól 30% kedvezménnyel

Sz. Bérczi Margit: Búval teljes esztendeim – Petrőczy Kata Szidónia életregénye

Vásárolja meg a hónap könyvét kedvezményesen!
Eredeti ára: 1980 forint.

http://bolt.lutheran.hu/ • E-mail: kiado@lutheran.hu
Fax: 1/486-1229 • 1085 Budapest, Üllői út 24.

Bach-hét-nyitány huszadszor



Kamaraesttel vette kezdetét pünkösdhétfőn a 20. budapesti Bach-hét a Deák téri evangélikus templomban. A hagyományoknak megfelelően a nyitóalkalmon ezúttal is elhangzott igehirdetés, amelynek szolgálatát *Gáncs Péter* püspök végezte. *Lukács Gabi* felvételén a Weiner–Szász Kamaraszimfonikusok és a szólót éneklő *Bodrogi Éva*. A hét zárásaként június 7-én *Bach* h-moll miséje csendül fel a Lutheránia énekkar és a Budapesti Vonósok Kamaraze-nekar előadásában.

Kötetté érett a nógrádi evangélikus egyházmegye története

► Majdnem száz év késéssel jelent meg *Okolicsányi József* műve, *A Nógrádi Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyházmegye monográfiája*. A kötetet az Északi Egyházkerület Püspöki Hivatalában mutatták be május 28-án. A reformáció kezdetének négyszázadik évfordulójára, 1917-re tervezett megjelenést az első világháború tombolása, majd Trianon akadályozta meg.

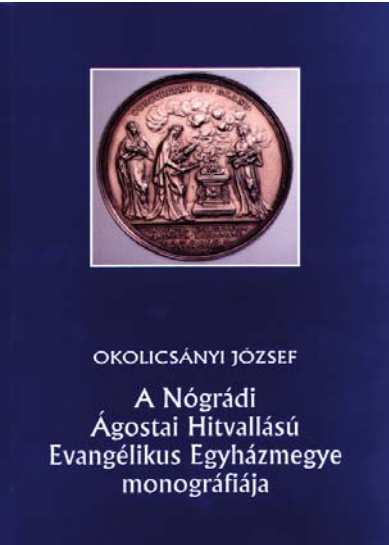
A kötetet *Galcsik Zsolt* Nógrád megyei levéltáros szerkesztette és a *Magyar Egyháztörténeti Enciklopédia Munkaközösség (METEM)* adta ki. A kiadást a Johannita Lovagrend Magyar Tagozata, az Északi Egyházkerület, a Nógrádi Egyházmegye, Nógrád megye közgyűlése és az Okolicsányi család támogatta.

A kötet szerkesztője, megőrizve az Evangélikus Országos Levéltárban őrzött kézirat sajátosságait, a kötet jobb használhatósága és a további kutatás segítése érdekében összeállította a témával kapcsolatos, azóta megjelent magyar és szlovák nyelvű művek bibliográfiáját, továbbá személy- és helynévmutatóval és színes térképmelléklettel egészítette ki a munkát.

Okolicsányi József, a szerző neves felvidéki nemesi család sarja, szíráki földbirtokos az 1900-as évek eleje óta gyűjtötte a nógrádi evangélikusokra vonatkozó adatokat. Felhasználta az akkor még teljes, csonkítatlan nógrádi esperesség és a gyülekezetek történeti értékű iratait, jegyzőkönyveit. Könyvének első részében az egyházmegye történeti korszakait tekinti át, a második részben az egyes egyházközségek történeti adatait, míg a harmadikban az egyházmegye tisztségviselőinek felsorolását találjuk.

A kötet a nógrádi evangélikusság történetének gazdag tárházát nyújtja, de egyben további kutatásokra is ösztönöz. A reformáció korában a

nagybirtokos *Balassi* család és más nemesek, a vármegye jó része evangélikussá lett. Az evangélikus gyülekezetek kezdetei a 16. század utolsó negyedére nyúlnak vissza, míg az egyházmegye a 17. század első felében szerveződött meg.



Az ellenreformáció miatt sok szenvedésben volt részük az evangélikusoknak, templomaik jó részét bezárták, a prédikátorokat elűzték, üldözték. Nemhiába váltak a protestáns nemesek és a gyülekezetek a nemzeti szabadságharcok fő támaszaivá.

A nógrádi evangélikusság másik sajátja, hogy jelentős részben szlovák (tót) ajkú volt; Pest megyének és az Alföldnek a török után beköltöző szlovák evangélikus telepesei is

részben innen származnak. A türelmi rendeletet követően újjászerveződő gyülekezeteknek köszönhetően a nógrádi volt a bányai egyházkerület legnépesebb egyházmegyéje. A reformkorban a hivatalos írásbeliségben áttértek a latinról a magyar nyelvre, míg az egyházközségi népiskolákban a szlovák nyelv mellett támogatták a magyar nyelv tanulását.

A Monarchia kora jelentős fejlődést és kulturális virágzást hozott. Ennek vetett véget a trianoni békediktátum, amely a nógrádi egyházmegye 48 egyházközségéből mindössze 18-at (!) hagyott meg Magyarországon. Nógrád püspöki székhellyé vált, a csonka *dunáninnyi egyházkerület* Sámsonháza, majd Balassagyarmat központtal itt működött. *Baltik Frigyes, Kiss István, Kovács Sándor, Kardos Gyula, Kuthy Dezső* és *Szabó József* váltották egymást a püspöki tisztségben.

A két világháború között a gyülekezeti nyelvhasználat jórészt a szlovákról magyarrá változott. Nógrád 1952-től az Északi Egyházkerület része.

A hosszú ideig kéziratban levő nógrádi egyházmegye-történet a hazai evangélikus hagyomány jelentős területét dolgozza fel. Elősegítheti az evangélikus önismeret ápolását, a lokálpatriotizmust és a helyi hagyományok újrafelfedezését.

■ CZENTHE MIKLÓS

Okolicsányi József: A Nógrádi Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyházmegye monográfiája. (METEM Könyvek 67.) Sajtó alá rendezte Galcsik Zsolt. Magyar Egyháztörténeti Enciklopédia Munkaközösség – Historia Ecclesiastica Hungarica Alapítvány, Budapest, 2009.

Jegyzetlapok

(Napló, 2009)

Debrecen ünnepe. Aláírták a debreceni Nagytemplomban, az úrasztalán álló Károli-Biblia előtt a Kárpát-medencei magyar református püspökök a Magyar Református Egyház alkotmányát. Istennek is tetsző pillanat. Mintha évszázadok peregetek volna vissza az időben, a trianoni békediktátum következtében darabokra szakított, kilencven évig csonka nagycsalád újra együtt lehetett. Akik bejutottak a sárga, kéttornyos templomba, megtapasztalhatták az összetartozás szépségét, a szeretet szívmelegét, a zoltárok erejét. Kalauzom egy katolikus fiatalember, házigazdám református tanár, de nem vettük észre, hogy valamiben nézeteltérésünk lenne. A fél ország és város ott volt, és együtt ünnepelt. (Kicsit másért is, a ki nem mondott jövő reménye miatt.) Az alkotmányozó zsinattal párhuzamosan a májusi napfényben ragyogó főtéren igazi, közös ünnepség zajlott: száznál több sátorban és színpadon mutatták be a világ minden szegletéből érkező kis közösségeket. Jelenüket és fáradhatatlan szolgálatukat.

Magyarország. Itt-ott hallom az aggodó hangokat: a széthúzásról, az erkölcsi züllésről. Ilyenkor mindig *Illyés* szavai villannak belém: „...anyánk a halott – a búcsúzózt ne / kuplé-dal zengje; / hazák vesztek el – ki meri siratni / verkli futamokkal?” Anyánk haldoklik. Szép országunk! Ideje lenne minden mást félretenni. Elvesznek termőföldjeink, erdőink, elnéptelenednek falvaink. A magyarság széthull. Otthon és külföldön, alig van történelmi erő, amely összetartaná. Ahogy most Debrecenben és szerte a világban fölzengtek a harangok, úgy kellene, hogy naponta zúgjon bennünk a megmentés hívó szava. Tenni, tenni fáradhatatlanul, amíg nem késő.

Május. Napsugarak dallama zeng egész nap. Különös hónap. Az idősebbek tartanak is tőle. Inkább elbűjnak, míg a fiatalokat a szerelem hajtja a reggeli fénybe. Elnehezül a szívünk, s mintha az élet, a halál is üzenne a csillagtalan éjszakában. Fanyar illatok mindenütt, vakító fények régi századokat villantanak föl. A természet is kegyetlenebb. De a legtöbben mégis a fénybe mártjuk fáradt arcunkat. Emlékszem egy régi kora alkonyatra, amikor apámmal bementünk kis templomunkba. Ültünk a csendben órákon át. „Kérj valamit!” – mondta halkan, és magamra hagyott a liliomok és pünkösdi rózsák között.

Új szomszéd. Idős, fáradt arcú férfi. Nemrégien temette el beteg fiát. Délben sokszor összefutunk, ahogy megyek be, késve, a városba. Átkiál-

tok, kér-e valamit? Segíthetek-e? A múltkor kíváncsian megkérdeztem: hogyan telnek a napjai? „Minden reggel megköszönöm Istennek a fölkelő napot, meghámozok egy piros almát” – mondja mosolyogva. „Kávétfőzök, és meggyújtom az első cigarettát, azután olvasok kicsit, a Bibliát és Arany Jánost...” Látja, csodálkozom, rögtön hozzá is teszi: „Egy pillanatra sem akarom elfelejteni, hogy magyar vagyok.”

Tömegverekedés. A jeruzsálemi templomban. A görögkeleti és az örmény papok között. Ki érkezett előbb? – ez az eldöntetlen kérdés, ok a dühös gyűlöletre. Hörgő minden-napi tülekedés, jobb- és balhorog. Harc a javából: ökölvívás, gyertyatartós ütlegetés hosszú percekén át.

Schéner Mihály. Nyolcvanhat éves volt, s az utolsó pillanatig festett. Nem állványon, letérdepelve a földre a vászon előtt. Végletekig lecsupaszított tisztasággal. Találóan írta versében a költő-barát, *Nagy László*: S. M. festő-, szobrászművész és kalapgyűjtő. Sokoldalú ember volt, csupa teremtés. Varázslat és tündér-kaleidoszkóp. Világból virágba válás. Az élet szerelme; kukoricaszárból, bodzafából, ecetfágból, nádból, papírból teremtett életművet. Madzagrángató figurákat, színes faragásokat, meseházi díszes ládákat, ördögplasztikákat, csengő-bongó kocsikat, mézeskalács huszárokat... Piros, kék és fekete színek mindenütt. Nem az ember használja a játékot, a játék az embert, hogy múljon el örökre a bánat és szomorúság. Forogjunk nevetve, ölünkben a legkisebb gyerekkel a hatméteres piros facsókóhalon.

Szolgalát. Áldozathozatal. A modern, 21. századi ember nem akar senki szolgálja lenni. Szabadon, mint a madár, kedvére él és mulat. Nehéz évtizedek liberális demokráciája átforgált bennünket, szétforgácsolta a minőséget. Pedig az istenes embernek hűséges szolgának kellene lennie. Áldozatos életűnek. Apám, bátyámmal és velem, az egész napi robot után szívesen ment az evangélikus templomot szépíteni és gyógyítani. Egy elmozdult, eltört cserép megigazításáért órákat gebeszkedett a szédítő magasban. Különösen péntek délután, amikor az öreg, reszkető hangú kántor gyakorolt. Persze vannak kivételek. Áldozat minden napja az anyáknak, az apólónóknak, a tanítóknak, a mesterembereknek. Ők a krisztusi demokrácia szolgálói, szinte versengnek, mennyire hűségesen teljesítik Jézus kéréseit.

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS



FOTO: VEGH SZABOLCS

EvÉlettel Balatonszárszón

A Luther Kiadó még tavaly decemberben hirdetett akciót azon olvasóink számára, akik vízkeresztkor érvényes Evangélikus Élet-előfizetéssel rendelkeznek.

A sorsolás *Fényes Mihály* nagytarcsai olvasóknak kedvezett. Így a pünkösdi hosszú hétvégét ő tölthette másodmagával a balatonszárszói Evangélikus Konferencia- és Missziói Otthonban.

HIRDETÉS

Keresztény életmódtábor a Körös partján

Szarvas, július 23–26. (csütörtök–vasárnap)

Az életmódtáborba érkezőket egészséges, életerőt adó, biovegetáriánus étkezés várja, ételkészítési gyakorlattal (pl. kenyérsütés). A napi ritmusba beépített, nem megerőltető mozgásformák, életkornak megfelelően differenciálva (séta, kirándulás, torna, úszás, evezés, nordic walking). A témában jártas szakemberek előadásai egészséges táplálkozásról, mozgásról, biokertészetről, az életmódváltás mikéntjéről. Feltöltődés keresztény lelki táplálékkal, elcsendesedés lehetősége a két percre található szarvasi Ótemplomban.

Jelentkezés június 15-ig *Bogdányi Mária* lelkésznél, életmód-tanácsadónál. Telefon: 20/824-2567; e-mail: maria.bogdanyi@lutheran.hu. Részletes információ: <http://www.eletmodtaborok.hu>.

► Sokan úgy vélik, hogy az egyház történetét, életét vezetői, püspökei határozzák meg. Pedig az egyház, mint Krisztus teste, tagjaiban él és szolgál a világban. Mindezt illusztrálja a Déli Egyházkerület idén kitüntette hűségérmeseinek, Tessedik-, Ordass- és Prónay-díjasainak színes tablója. Nem emberek dicsőségtablóját állítottuk össze, hanem az egyház Urának adunk hálát ezekért a testvéreinkért, akik a legkülönbözőbb területeken hirdetik és építik szóval és tettel, egész életükkel Isten országát. Közös Urunk, Gazdánk és Munkaadónk éltesse, tartsa meg őket a további szolgálatban is.

■ GÁNC S PÉTER püspök

Az egyházkerület hűségérmesei

Drobina Ferencné

Drobina Ferencné Suba Mária 1923. június 4-én született Csengődön, Suba György és Kurucz Zsuzsanna híthú evangélikus szülők elsőszü-



lött gyermekeként. Az elemi iskolát szülőfalujában végezte, itt ment férjhez, és azóta is itt él. Házasságukból két leánygyermek született: Klára ma a szegedi gyülekezet aktív tagja, volt presbitere, Erzsébet lánya pedig evangélikus lelkész Surdon. Összesen öt unokája és két dédunokája van. Férje halála óta egyedül él.

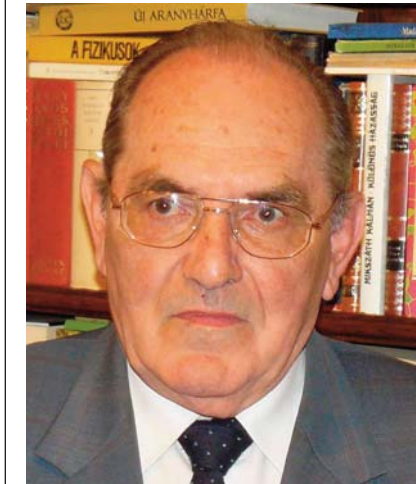
Az önállóvá lett csengődi gyülekezet első lelkészeként, Bándi Istvánnak a kérésére mintegy tizenkét évesen kezdett segíteni a lelkészcsaládnak a háztartási munkákban. E szolgálaton keresztül került közelebb a gyülekezeti élethez és legfőképpen Istenhez. Évekkel később Zoltán László lelkész kérte fel – felismerve képességeit – gyermek-istentiszteletek és bibliakör vezetésére. Hitéletére nagy hatással voltak a piliscsabai konferenciák, ahol Isten ígényén keresztül biztatást és megerősítést kapott: „*Kelj föl, egyél, mert erőd felett való út áll előtted!*” (1Kir 19,8)

Mindig azt a munkát, illetve szolgálatot végezte, amelyre éppen szükség volt a gyülekezetben. Évtizedeken át pénztáros volt, de harangozott, templomot takarított, és ha kellett, a lelkészeket is helyettesítette. Sok minden őri a templomban is keze nyomát, áldozatkészségét.

1995-ben életkora és egészségi állapota miatt szolgálatát – a rá jellemző szeretettel – fiatalabbaknak adta át, de ma is példakép az egész gyülekezet számára. Bár több Mária nevű tagja is van az egyházközösségnek, ő lett mindenki „Mariska néni”.

Horváth Miklós

Horváth Miklós 1932. november 28-án született, a pestszentlőrinci evangélikus templom felszentelésének



évében. Lelki fejlődését a gyülekezet-szervező és templomépítő Sokoray Károly lelkész alapozta meg. 1945-ben beiratkozott a Fasori Evangélikus Gimnáziumba, egy évvel később pedig Ordass Lajos püspök és Keken András lelkész vezetésével konfirmált a Deák téri gyülekezetben. Egy gyenesdiási konferencián Ferenczy Zoltán igehirdetései hatására jutott élő hitre; ezt követően a konferenciák lelkes látogatója lett. Érettségi után az ELTE fizikus szakán szerzett oklevelet, majd a Magyar Televízió műszaki munkatársaként dolgozott 1999-ig. Tizenhét éven keresztül a fejlesztésekért felelős igazgatóhelyettesi munkakörben tevékenykedett. Munkáját 1993-ban a Magyar Köztársaság Érdemkeresztjével ismerték el.

A pestszentlőrinci gyülekezetben Havasi Kálmán lelkész szolgálatának idején presbiteri, illetve felügyelői tisztséget vállalt. Ebben az időben történt meg a templom renoválása, műszaki felújítása, az új parókia és a vendégház felépítése. Felügyelőként sokat tett azért, hogy a gyülekezeti gyermek- és ifjúsági munka megfelelő feltételek mellett folyhasson, szükség esetén bibliórák megtartásával is részt vállalt a szolgálatból. A közgyeházi életben is aktívan vett részt: 1998-tól egy cikluson át tagja volt a Deák Téri Evangélikus Gimnázium igazgatótanácsának, 2000-től pedig a Pesti Egyházmegye másod-felügyelőjeként tevékenykedett. Az egyházi sajtóban megjelent írásaival a hitélet tisztulásáért száll síkra.

Janecskó János

Janecskó János Csanádalbertiben született 1927-ben. Az elemi iskolát szülőfalujában, polgári iskolát Tót-



komlóson végezte. Tanítóképzőbe Kiskunfélegyházára járt. 1947-ben mint helyettes kántortanító Tótkomlóson kezdte pedagógiai pályafutását. Telekgerendáson tanárként dolgozik, majd az önálló községgé vált település iskolájának igazgatója. Általános tanulmányi felügyelő, 1956-tól az eleki általános iskola igazgatója. Itt alapítja meg az ország első tanügyi kollégiumát. 1965-ben gimnáziumot szervez Eleken. 1976-tól nyugdíjba vonulásáig a Gyulai Erkel Ferenc Gimnázium igazgatója.

Kollégái és diákjai tisztelettel és szeretettel emlékeznek rá, humánus, tisztességes és becsületes tanárként és vezetőként tartják számon. A nehéz történelmi időszakban is kitartott hite mellett, és így válhatott munkája áldássá a körülötte élők számára. Nyolc éven keresztül – az akkori kántor halálától felesége haláláig – a gyulai gyülekezet kántora volt.

Két lánya és két unokája van. Gyulán élő lánya és unokái is aktív tagjai a gyülekezetnek. Három ciklu-

son keresztül a gyülekezet presbitere volt, jelenleg tiszteletbeli presbiter. 2007-ben Gyula város önkormányzata a település díszpolgárává választotta.

Az elmúlt években élete stációjának monográfiáit írta meg, nem hallgatva el az „átkos kor” pusztító hatását sem. Fő művének a Békés megyei evangélikusok életét bemutató munkáját tekinti.

Meng Jánosné

Meng Jánosné Schwarz Katalin 1921. május 13-án született Ráckozáron. Három testvérével együtt itt is nőtt fel.



1933-ban negyvenhét társával együtt konfirmált, 1938. február 17-én házasságot kötött Meng Jánossal. Egy fiúgyermekük született, aki alig töltötte be harmadik életévét, amikor a fiatal édesanyját „málenkij robotra” vitték a Szovjetunióba: Groznijban és az Uralban végzett munkaszolgálatot. Saját bevallása szerint Isten vigasztaló szava segítette túlélnie a megpróbáltatásokat. 1948. július 26-án érkezett haza. Távollétében gyermekét férjének szülei nevelték, mivel az édesapa is hadifogságba került, és csak 1950-ben térhetett vissza családjához.

Gyermekek súlyos betegsége miatt kezdett dolgozni, hogy a szanatóriumot és az orvosi kezeléseket ki tudja fizetni. Kőművesek mellett volt „zualager”, majd kitanulta a villamossági szakmát, és Komlón dolgozott. Anyósát ápolta betegsége idején, 1965-ben megszületett unokájukat öt hónapos korától férjével együtt ő nevelte.

Férjét, aki tizenhárom éven át volt gondnoka a gyülekezetnek, munkájában is mindig segítette és támogatta. Ilyen módon maga is igazi bizonyágtevője, missziót végző tagja lett a gyülekezetnek. Gyermekkorából hozott zeneszeretetét és énektudását ma is kamatoztatja a gyülekezet kis kórusában, fiatalokat megszégyenítő módon támogatja közösségét lelki és anyagi értelemben egyaránt. Hatvanévesen azért tanult meg harmonizálni, hogy az istentiszteletek liturgikus énekeit kísérni tudja. Munkaszeretetét és aktivitását betegségei ellenére mind a mai napig megőrizte.

Régi Zoltánné

Régi Zoltánné Láhm Zsuzsanna 1949-ben született Pakson. Két felnőtt fiú édesanyja és egy 13 éves fiúgyermek nagymamája. Evangélikus családban nevelkedett, és mivel a templom mellett laktak, szülei természetes módon és rendszeresen segítettek a gyülekezetben. Ezt a szolgálatot később ő maga is magának érezte és hűségesen végezte.

Tizenöt éve dolgozik az egyházközösségnél munkatársként és segítőként. A pénztárosi teendők elvég-

zése mellett sok más feladatot is elvállal: ha éppen arra van szükség, kicseréli az oltárterítőt, vagy kitakarítja a gyülekezeti helyiségeket. A gyü-



lekezet tulajdonában és kezelésében lévő egyházi temető adminisztrációját és nyilvántartását vezeti. A gyülekezet tagjait – ha kéri – személyesen keresi fel otthonukban a befizetendő egyházfenntartói járulék vagy adomány átvétele céljából.

2006-tól, mióta a paksi gyülekezet esperesi székhely, egyházmegyei pénztáros, illetve tagja a megyei számvevőszéknél. Az esperes távollétében hivatali ügyeket vállal, szükség esetén megtartja a gyermekalkalmakat. Rendszeres látogatója az istentiszteleteknek, hűséges segítőként vesz részt bibliórák, szeretetvendégségeken és egyéb gyülekezeti rendezvényeken.

Gyülekezetimunkatárs-képző tanfolyamot végzett Piliscsabán, hogy az idősök gondozásában szakszerű segítséget nyújthasson lelkészének. Az idősök otthonában havonta tartott istentiszteleteken rendszeresen részt vesz, az intézmény lakóival elbeszélgetve pótolhatatlan segítő szolgálatot végez. Neve a városban sokak számára egybeforrt a paksi gyülekezettel és az evangélikus egyházzal.

Dr. Sárkány Angyal

Dr. Tóth Györgyné dr. Sárkány Angyal 1928. augusztus 12-én Budapesten született, de szinte azonnal Szar-



vasra került, és itt nevelkedett egyetlen gyermekként lelkiileg kiegyensúlyozott, szeretetteljes családi közösségben. Középiskolai tanulmányait a helyi Evangélikus Vajda Péter Gimnáziumban végezte. Diplomát a Szegedi Orvostudományi Egyetemen szerzett 1952-ben.

Időközben 1951. május 31-én házasságot kötött Tóth György szigorló orvostanhallgatóval. 55 éven át volt társa, segítője, megértő támasza férjének, négy gyermekük édesapjának.

1952-től 1954-ig a Szeged-Rókusi Kórház gyakornoka, majd a Szegedi Textilművek üzemi orvosa lett. Tíz év után hazahívták szülőföldjére, és

húsz éven át Örménykút és Kardos község körzeti orvosaként dolgozott. Csodálni való hűséggel látta el az akkor még óriási tanyavilággal rendelkező körzet lakosságát. 1984-ben történt nyugdíjazása után elvállalta a város ügyeleti szolgálatának ellátását.

Sohasem maradt számára csupán tananyag a hittanórákon hallott tanítás. A középiskolás években a KIE helyi csoportjának aktív tagja lett. Részt vett a Szarvason szolgáló Túrmezei Erzsébet által vezetett bibliai közösségben, majd az egyetemi évek alatt a Szegedi Luther Szövetség munkájába kapcsolódott be. 1984-ben beköltözve Szarvasra a Szarvas-Ótemplomi Evangélikus Egyházközösség aktív tagja, majd presbitere lett. Munkatársként dolgozott az Evangélikus Iszákosmentő Szolgálatnál. Az ószőlői-középhalmi volt tanyai iskola missziói, konferenciai központtá alakításában fáradhatatlanul tevékenykedett. Aktív tagja a Kék Kereszt mozgalomnak.

Tószegi Gyuláné

Tószegi Gyuláné Hudák Erzsébet Pitvaroson született 1930. május 27-én. Itt keresztelték, és itt is konfir-



mált. Az egyházhoz való kapcsolatát inspektor édesapjától és presbiter nagyapjától örökölte, bátyja is kántortanító volt.

1960-tól a termelőszövetkezet tagja lett, közben elvégezte a mezőgazdasági technikumot és a könyvelői szakot. Nyugdíjba vonulásáig a tévész irodájában dolgozott.

A szlovák hagyományok őrzője az egyházban és a társadalomban egyaránt. A hatvanas években kezdte gyűjteni a régi pitvarosi használati tárgyakat, bútorokat. Így jött létre házában a pitvarosi szlovák tisztaszoba-, konyha- és kamrarészlet, mely mint hagyományok szlovák magángyűjtemény egyedülálló az országban. Huszonöt éve a helybeli szlovák klub vezetője. Kirándulásokat szervez, szlovákiai ismerősökkel, barátokkal, rokonokkal tart kapcsolatot.

Megalakulása óta tagja a Tótkomlói Evangélikus Szeretettotthon igazgatótanácsának. A kilencvenes évektől koncentráltan kapcsolódott be a gyülekezeti életbe. Több mint húsz éve felügyelője a Pitvarosi Evangélikus Egyházközösségnek. Szívügyének tekintti az igen rossz állapotban lévő templom rendbehozatalát. Ebben az ügyben, segítséget kérve, kiterjedt levelezést folytatott a Déli Egyházkerület püspökével, felügyelőjével, esperesével, a pozsonyi püspökséggel, még a Lutheránus Világszövetség egyik kanadai és amerikai püspökével is, akiket otthonában látott vendégül.

A gyülekezetért, az egyházért és a templomért fáradtságot nem ismerve munkálkodik.

Egyházkerület 2009. évi díjazottjai

Tessedik-díjasok

Győri János Sámuel, az év lelkésze

Győri János Sámuel 1950. augusztus 29-én született Nagytarcsán Győri János és Gáncs Mária harmadik gyer-



mekeként. Teológiai látását, kreativitását és a lelki ébredés és ébresztés iránti fogékonyságát édesapja, illetve közvetve a nagyapa, *Gáncs Aladár* hiteles életpéldájából merítette.

1965-ben megszervezte a *Hermons* együttest, Magyarország első keresztyén könnyűzenei csoportját. Oklevelet szerzett a főtí Kántorképző Intézetben.

A nagytarcsai ifjúsági kör vezetése mellett sok gyülekezetben tartott hitébresztő koncerteket a *Hermons* együttessel. A hazai evangélikus könnyűzene megteremtőinek egyike.

Teológiai tanulmányait befejezve a kiskőrösi gyülekezetbe került segédlelkésszi szolgálatra. Itt ismerkedett meg feleségével, *Opauzski Mária Mártával*. Négy gyermekük született.

1975-ben Békéscsabára került. Első önálló szolgálati helye 1981-től 1991-ig Ósagárd–Felsőpetény–Nógrád. A mozgalmas szolgálatok mellett mindhárom helyen vezethette az imaterem és a parókia építését. Ósagárdon évente három ifjúsági találkozót szervezett. Itt indult be a filmes szemináriumok sorozata és az első ökumenikus könnyűzenei találkozót követően a *Jubál* fesztivál. 1988-ban tudományos tanulmányt készített az egyházi szemléltetés bibliai, teológiai, egyháztörténeti alapjairól, majd megszervezte a Zákeus Média-centrumot (ZMC). 1991-ben a Pest-erzsébeti Evangélikus Egyházköz-ség megválasztotta lelkészének. Azóta a ZMC igazgatója, a Protestáns Média Alapítvány titkára.

Jantos Istvánné, az év pedagógusa

Jantos Istvánné az orosházi Tán-csics Mihály Gimnáziumban érettségizett 1967-ben, majd a Szarvasi Óvónőképző Intézetben szerzett pedagógus-oklevelet. Hat évig óvónő-



ként dolgozott. Közben munka mellett ének szakos diplomát szerzett a szegedi Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán.

1976-tól két külterületi általános iskolában ének szakos tanárként dolgozott. A Kodály-módszer szerint tanítva igyekezett megszerettetni az éneklést és a népdalt a gyermekekkel. 1982-től tíz éven át a szentetornyai iskola igazgatóhelyettese volt. Mindkét iskolában szívügyének tekintette a hátrányokkal küzdő gyermekek gondozását.

1992-ben az újrászerveződő orosházi evangélikus iskola vezetőjének választották. Új megbízásával összefüggésben előbb közoktatási vezetőként tanult eredményesen, és kapott diplomát, majd Debrecenben pedagógia szakon szerzett egyetemi végzettséget.

Vezetőként irányította az iskola külső-belső megújulását, az építkezést fizikai és lelki értelemben egyaránt. Az igazgatói pedagógiai hitvallása a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeknek biztosítani az egyenlő esélyeket, segíteni a felzárkózásukat, továbbtanulásukat.

Jantos Istvánné munkásságát az evangélikus egyház Péterfy Sándor oktatási díjjal ismerte el, melyet 2003 őszén vehetett át. 2008-ban Orosháza Város Önkormányzata a város oktatásügyében, kulturális életében szerzett érdemeit az „Orosháza városért” kitüntetés adományozásával köszönte meg.

Bakay Péter, az év diakónusa

Bakay Péter 1958. november 20-án született Kecskeméten. Itt érettségizett a piarista gimnáziumban. Teo-



lógiai tanulmányainak befejezése után a békéscsabai gyülekezetben hat éven keresztül szolgált segédlelkész-ként. Ekkor családi életében bekövetkezett törés miatt befejezte gyülekezeti lelkészi szolgálatát. Másfél évig Békéscsabán fogyatékosotthonban dolgozott, majd három évig az ottani családsegítőben. E munkakörében feladata volt a békéscsabai hajléktalanszálló életre hívása. A gyülekezetben segédlelkészi státusának megszűnése után is tovább folytatta a fiatalok közti munkát.

2003 őszétől egy éven át a gyimesi csángó pásztorok között élt kisbajtárként. Ez az időszak sok tekintetben gazdagította életét. A Gyimesekből hazatérve újságkihordóként és bádogos segédmunkásként kereste kenyerét, míg rá nem talált mostani feladata.

2005 decemberétől Sárszentlőrincen az evangélikus gyülekezet és a gyülekezet által létrehozott Zsivora György Népfőiskolai Alapítvány keretében végez a faluban és a környé-



ken cigányok között sokrétű munkát. Több helyszínen tart cigány-bibliórát heti rendszerességgel, nehezen tanuló és hátránnyal küzdő gyerekek számára tanulást segítő, hitébresztő, közösségi élményeket nyújtó foglalkozásokat szervez. Személyes kapcsolatokat létesít, igyekszik újra és újra felkeresni a faluban lakó cigány családokat, lehetőség szerint alkalmi megsegítésükre forrást keres.

Időközben megbízást kapott az országos egyháztól, hogy mint cigánymissziós referens egyházunkban nagyobb szinten is ismertesse és koordinálja a cigányok között folytatott munkát.

Ordass- és Prónay-díjasok

Ferenczy Zoltán

Ferenczy Zoltán 1919. december 17-én született Mezőberényben. A Fásori Evangélikus Gimnázium diákja-



ként nagy hatással volt rá vallástanára, *Sólyom Jenő*. Gimnáziumi éve alatt a Magyar Evangéliumi Diákszövetség táboraiban töltötte a nyarakat Tahiban. Ebben az időben vált mindennapi olvasmányává a Biblia.

A soproni teológiai fakultáson 1938-ban kezdte meg tanulmányait. *Raffay Sándor* püspök szentelte lelkésszé 1942-ben. Segédlelkész volt Cegléden, Budavárban, Kelenföldön, és a Fébé diakonisszaegyesületben. 1948–49-ben Svédországban ösztöndíjasként tanulmányozhatta a skandináv teológiát. Hazatérve újra több gyülekezetben segédlelkész, majd Rákoskeresztúrra került, ahol másodlelkészi szolgálatot végzett a rákoshegyi filiában egészen 1986-ban történt nyugdíjba vonulásáig.

Szinte nincs olyan munkaága egyházunknak, amelyben ne tevékenykedett volna. A *Vasárnapi iskolai vezető* című lap társszerkesztője, a Fébé igazgatótanácsának tagja, az Iszákosmentő Szolgálat elnöke, a főtí kántorképzőben és a népfőiskolán tartott előadásokat. 1958-ban kiadta az *Új szív* című konfirmációs kátét, mellyel első díjat nyert az országos pályázaton. Részt vett az énekeskönyv és az *Agenda* szerkesztésében. Lelkészi szolgálatában mindvégig hűséges társa volt felesége, *Fazekas Erzsébet*, akivel 1952-ben kötött házasságot. Három gyermekük született, mindegyikük teológiát végzett.

Nyugdíjas éveiben sem tétlen. Fokozatosan romló látása ellenére több száz oldalon írja meg visszaemlékezéseit, *Marschalkó Gyula* közreműködésével megszervezik a nyugdíjas lelkészek levelező imakörét.

Koszorús Oszkár

Koszorús Oszkár Orosházán született 1942-ben. Szentetornyán végezte az általános iskolát, 1954-ben konfirmált. Édesapját 1956-ban Orosházára hívták meg lelkésznek, közel negyed századig esperesi tisztséget is betöltött.

A helyi Tánácsics Mihály Gimnáziumban érettségizett 1960-ban, majd Szegeden könyvtárosképzőt végzett, illetve Nyíregyházán, a Bessenyei György Tanárképző Főiskolán szerzett könyvtárosi oklevelet. 1971-ig Orosházán könyvtáros volt, ezt követően húsz esztendeig könyvesboltvezető, 1992-től magánkönyvesboltja van.

Evangélikus hitét gyermekkorától folyamatosan gyakorolja, rendszeres templomba járó volt egész életében, fiatal korától egyházi tisztségviselő. 1969-től orosházi, 1983-tól egyházmegyei presbiter, 1989-től nem lelkészi jegyző, 1993-tól főjegyző, 1999-től egyházmegyei felügyelő.



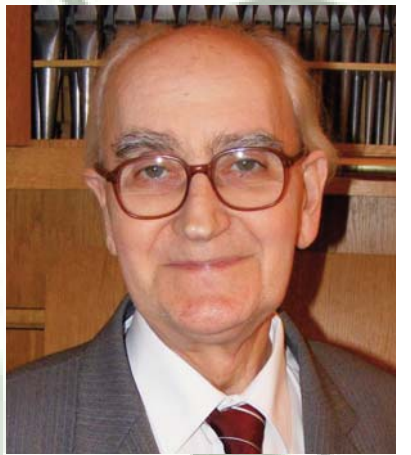
Vállalt tisztségét hűségesen betöltve figyelemmel kíséri az egyházme-gyéhez tartozó gyülekezetek életét, az óvodák, iskolák, diakóniai intézmények munkáját, legjobb tudása szerint őrködik az evangélikus közösségek belső békéje felett.

Az utóbbi négy évtizedben körülbelül kétszáz helyi egyháztörténeti írása látott napvilágot, a 16. évfolyamában járó *Orosházi Harangszó* állandó munkatársa. 1998-tól 2001-ig zsinati küldött volt, jelenleg tagja az Orosházi Evangélikus Gimnázium, Általános Iskola és Óvoda, valamint a Szarvas-Ótemplomi Szeretetszolgálat igazgatótanácsának és az Országos Gyűjteményi Tanácsnak.

Felesége, *Kovács Hajnalka* szintén presbiter, az egyházköz-ség jegyzője, a nyugdíjas-egyesület vezetője, óvodapedagógusként az orosházi evangélikus óvodából ment nyugdíjba.

Trajtler Gábor

Trajtler Gábor 1929-ben született. A Fásori Evangélikus Gimnáziumban tett érettségi vizsgát, majd 1952-ben



szerzett lelkészi oklevelet. 1976-ig állt gyülekezeti lelkészi szolgálatban Cinkotán, majd a Deák téren.

A zenei szakiskolában zeneszerzést tanult, majd a Zeneakadémián az orgona szakot végezte el. 1959-ben a Deák téri templom organistájának hívták. 1985 óta szervezi a főváros zeneéletének immár szerves részévé vált Deák téri orgonazenés áhítatosorozatot.

1976-ban országos zeneigazgatói megbízást kapott. Nevéhez fűződik az *Evangélikus énekeskönyv* szerkesztése. Részt vett az 1986-os *Agenda* és a 2007-es *Evangélikus istentisztelet – Liturgikus könyv* szerkesztésében. A rendszeres oktatás mellett 1994-ig igazgatta a Kántorképző Intézetet. 1967-től 2004-ig tanított az Evangélikus Hittudományi Egyetemen. Munkájának gyümölcse az egyházzenei tanszék megalakulása 1992-ben.

Trajtler Gábor itthon és külföldön nagyra becsült orgonaművész. Határainkon túli koncertjeivel a magyar kultúra külföldi megismertetését is szolgálja. Játéka szólístaként és Lutheránia énekkar kísérelőjeként is több lemez- és egy DVD-felvételen hallható.

Trajtler Gábor elismert orgonaszakértő is. Negyvenöt orgona épült a tervei szerint. *Orgonaismeret* című jegyzete az Evangélikus Hittudományi Egyetem mellett az organista-, egyházzenesz- és hangszerészképzésben is tananyag.

Pályáját minden területen elmélyült szakmai igényesség és áldozatos helytállás jellemzi. Tevékenysége a lutheri tradícióban gyökerező és azt a jelenben igényesen gazdagító egyházzenesz, tanári és művészi munka példája.

„Itt vagyok...”

Széljegyzet a brémai egyházi napokról

■ SZABÓ LAJOS

Talán kicsit viccesnek, furcsa poénkodásnak hatott, ahogyan úton-útfélen fiatal és idős a szájára vette az ősi bibliai mondatot az idei egyházi napok idején Brémában: *„Ember, hol vagy?”* Festett hajú tizenévesek éppúgy emlegették, mint jól öltözött üzletemberek. Az egyházi napok résztvevői vagy a nekik szállást adó brémaiak többször idézték ezt a kérdést. A félmillió város polgárai nagyon sokszor olvashatták és hallhatták velünk együtt ezt a mottót. Villamosra sem lehetett úgy felszállni, hogy ne láttuk volna a logót a megállóhelyen és a szerelvényen belül egyaránt. Té mává vált a város hétköznapijaiban is egy életbevágóan komoly teológiai kérdés erre a négy napra.

Valóban nagyon komoly teológiai tartalom körül mozoghattunk a rendezvény ideje alatt. Szembenézhettünk önmagunkkal és környezetünkkel. Német precizitással megadott módszer szerint úgy gondolkodtunk a második naptól, hogy minden témánkat először a hit horizontján, majd a társadalomra kivetítve és végül az egész világ összefüggésében szükséges megvizsgálunk. Fel kellett tennünk többször is az alapvető kérdést, hol is vagyunk az Istennel való kapcsolatunkban.

Ezt az önvizsgálatot ébresztette a naponkénti, klasszikus protestáns értelemben vett, kiadós biblíamagyarázat. Ez a reggeli program sok helyszínen, többezres tömegek előtt zajlott, kivétel nélkül telt házakkal. Aki kicsit is lustálkodott reggel, ide már aligha jutott be. Az „írásmagyarázók” között a régi nagy nevek éppúgy jelen voltak, mint a német közélet hírességei vagy a sztárvilág keresztény képviselői (*Jörg Zink, Fulbert Steffensky, Klaus Douglass* vagy *Anselm Grün*).

Nem véletlenül emelkedtek ki egyes gondolatok és érzések vagy pusztán csak szavak, amelyek a bibliai östörténetnek, az irgalmas samaritánus példázatának vagy éppen Ábrahám és Sára történetének igazán korszerű és mai feldolgozása kapcsán születtek meg. Kerestük önmagunk helyét. Kerestük egyházaink helyét. Kerestük Isten teremtményének, az embernek a méltóságát egy olyan világban, ahol ez egyre inkább kezd kérdésessé válni.

Több hangnemben is közvetítették az előadások, hogy nem lehet olyan ambícióval kereszténynek lenni a mai környezetben, mintha mindenki mindenre képes lenne, és mindent el akarna érni. Lehetetlen csak a saját érvényesülésért küzdeni, miközben ember és környezet szenved és nélkülöz körülöttünk. Nem lehet ott krisztusi módon létezni, ahol teljesítménykényszer és a perfektté válás igénye alatt élnek az emberek. A szabadság nem azt jelenti, hogy nekem mindent lehet, hanem azt, hogy képes vagyok a választásra. A csupáncsak a saját tökéletességre és a teljes önmegvalósításra koncentráló emberek minden időben nagyon messze vannak attól az Istentől, aki közvetlenségre és egymásra figyelésre teremtette az embert. Érezni kell a másikat mellettem. Engednem kell élni a másikat.

A mai Sárák, Hágárok, irgalmas samaritánusok és a többi kiválasztott textusban szereplő bibliai személyek élettörténete úgy jelent meg előttünk, hogy nem lehetett nem a mai

életünkre gondolni Jörg Zink, *Wolfgang Huber* vagy éppen *Margot Käßmann* hallgatása közben. Bár más-más napon hallgattuk őket, felejthetetlen egybecsengést jelentett annak megfogalmazása, hogy a jelen és a jövő felé fordulás ma megkerülhetetlen felelősség a hitünk számára.

A krízisek és feszültségek világában egyértelműen szükség van arra a reménységre, amely valóban kivezet és megújít. Sokszor hallhattuk a teológiai előadásokban is visszaköszönni az újraválasztott német köz-társasági elnöknek, *Horst Köhlernek* a megnyitón elhangzott mondatait: Minden egyes ember képes arra, hogy egy kicsit jobba tegye a világot.

Az *„Ember, hol vagy?”* kérdés felhívás, hogy tanuljunk a hibáinkból, és egymás mellé, a jó szolgálatába álljunk. Ezért került hangsúly arra is, hogy képesek legyünk szégyellni magunkat tetteinkért. Aki erre képtelen, az gátlástalan ember, észre sem veszi, milyen módon gazdagodik mások fáradsága, esetleg tönkremenetele árán.

A növekvő egoizmus az egyik legnagyobb veszély minden összefüggésben. Be kell fejeznünk a mások „számlájára” megvalósított életformát. Nem hallgathat erről egyetlen keresztény teológus sem. De nem követhetik ezt az életformát a gyülekezetek és az egyházak sem!

Azért is meg kell kérdeznünk önmagunktól, hogy hol vagyunk, mert hihetetlen messzire és veszélyes területekre tévedhettünk életünkben.

Istentiszteleteink akkor igazán eredményesek, ha nem önmagukért és önmagukban állnak, hanem visszavezetnek minket – mint nagyon messzire tévedt embereket – ma is.

A történelem negatív időszakaira azért is érdemes emlékezni, mert ezek megtanítanak minket őszintén szégyenkezni. Ez a gyógyulás és a változás igazi kezdete.

Az egyháznak sem az a küldetése, hogy tökéletes kijelentésekkel bombázza az embereket, hanem az, hogy melléjük álljon, és szívből fakadó, őszinte szavakkal segítsen irányt találni. Igaz ez még a hitoktatási munkánkra nézve is, abban az értelemben, hogy a hit tartalmának átadása a következő nemzedékek számára a mi felelősségünk. Hiába erőltetjük azonban a hagyományt, ha nem vagyunk képesek szót érteni a fiatal nemzedékkel.

A közösség számára is nyitott a kérdés: hol is vagyunk, hova jutottunk? A stresszes életforma rohanásában is utolér minket Isten kérdése: *„Ember, hol vagy?”* Hiszem, hogy nemcsak a záró istentiszteleti liturgiára tanulhattuk meg a választ, hogyha felhangzik ez a kérdés a liturgiát végzők ajkáról, akkor hangosan és bátran kiáltsuk: *„Itt vagyok.”*

A külföldi vendégeket köszöntötték azzal az óhajjal, hogy nehéz „kofferrel” térjünk haza, amely tele van új benyomásokkal. Az 560 oldalas programfüzet mindig figyelmeztetett arra, hogy lehetetlenség eljutni minden helyre. Az viszont biztos, hogy minden irányzat, felfogás vagy alapállás képviselője érezhette: itt még rám is gondoltak. Én is találok nekem szóló tartalmat!

A sokféleségek együttes istentiszteletének nagyszerű példája volt a brémai egyházi napok rendezvénye ebben az évben. Így lehet hatalmas segítség a helykeresés és a helytalálás – egész életünket meghatározó – programjában.

Kirchentag extra

Lapunk múlt heti számában két oldalon tudósítottunk a Brémában május 20. és 24. között megtartott 32. német evangélikus egyházi napokról, a Kirchentagról. Az alábbiakban a több mint százezer fős rendezvény igei témájú programjaiból adunk ízelítőt, illetve a Nobel-békedíjas Martti Ahtisaari előadásának rövid summázatát közöljük.

Egy napkezdő bibliatanulmány

■ D. SZEBIK IMRE

Korunk „társadalom-lélektani igényei” közé tartozik a tömegdemonstráció. Ez egyaránt igaz a társadalom és az egyház életére vonatkozóan. Mi a háttére ennek a sajátos igénynek? Kettős választ adhatunk erre a kérdésre.

Az egyén önmagában kevésnek, erőtlennek érzi magát. A többiekkel együtt akarja magát, gondolkodását megmutatni. A tömeg egyfajta védelmet, biztonságot nyújt, és a saját véleményének felerősítését adja. Ugyanakkor az egyénnek megkerülhetetlen vágya, hogy saját, Istentől, világról alkotott felfogását érvényre juttassa. Ez egy személyben hatástalan, erőtlén hang – együtt, tömegben mindenkinek meg kell hallania, s el kell rajta gondolkoznia. Egymást erősítjük, és együtt szólunk, kiáltunk Istenhez, a társadalomhoz, minden emberhez, akinek veszélyben az élete.

Nem volt tehát véletlen, hogy a Kirchentag rendezvényeire tömegek voltak kíváncsiak. A napkezdő bibliatanulmányok iránt érdeklődők hét és fél ezres serege a legnépszerűbb egyházi személyeket hallgathatta, közöttük elsőként *Wolfgang Huber* berlini püspököt.

1Móz 3,1–19 alapján tartott, tudományos igényű, de nagyon gyakorlati mondanivalót megfogalmazó tanulmánya világosan szólt arról, hogy Ádám – akinek neve „ember”-t jelent

– a mindenkor élő személyt képviseli, mint ahogyan Éva a mindenkor élő asszony szimbolikus alakja, az élet továbbplántálója. Ami velük történik, velünk is megtörténik. Ismétlődik a történelemben.

Az ember a szabadság földjén az édenben élt. De ezzel a szabadsággal nem tudott élni. Isten ennek ellenére megbízta azzal, hogy a teremtettség őrzője és felvigyázója legyen.

Bármennyire szeretné is az ember megfejtetni az Ősgonosz eredetét, a titokra ez a leírás nem ad választ. Természetes módon beszél róla, mint amely/aki Isten teremtéséhez tartozik, az élet velejárója. Kísértése pedig mindig hamissággal és hazugsággal jár együtt. Az embert hatalomvágyában, istenné tételének ígéretében vezeti félre. Valójában akkor éri el célját, ha Istentől – a Teremtőtől – elszakítja, ha megszűnik a kettejük közötti kapcsolat, ha az ember kontaktus nélküli válik. „A tartás és tartalom nélküli önfelfedezés értéktelen.”

A megszólaló lelkiismeret még inkább magányossá és elhagyottá teszi az embert, amikor elrejtőzik a Teremtő elől. S ekkor hangzik a klasszikus kérdés, amely az egyházi napok fő témája, kérdése is volt: *„Ember, hol vagy?”*

Erre a kérdésre nemcsak ott kellett válaszolni, hanem itt és most is kell mindnyájunknak. Hol vagyunk? Hatalmas erkölcsi, gazdasági és politikai válság sodrásában. Ahogy az óriási folyamát szakító áradata magával ragad mindent, ami útjába

kerül, úgy vagyunk mi is ennek a globális jelenségnek a kiszolgáltatottjai, alkalmasint áldozatai. Félelem, szorongás, beszűkült életmód együtt járnak mások gátlástalan meggazdagodási törekvéseinek következményeivel.

Hol vagyunk? Milyen a kapcsolatunk gyermekeinkhez s unokáinkhoz? Milyen a viszonyunk például a közeli szegény családhoz, ahol édesanya neveli egyedül három iskoláskorú gyermekét, mert az édesapát balesetben elvesztették?...

Hol vagyunk? Milyen a viszonyunk a gyülekezethez s magához Istenhez? Tudunk-e még imádkozni? Vagy mindent a magunk erejéből akarunk rendbe hozni? Isten tud sorsunkról, helyzetünkéről. Csak legyen bizalmunk hozzá fordulni.

A mindenkit magához ölelni akaró Isten felelősségátíró mozdulataink ellenére is irgalmas hozzánk. Elszakadt, kapcsolatképtelen állapotunkban is azért küldte Jézust, hogy rajta keresztül megszólítson, bizalmat ébresszen, megmentsen, s életre, igazi, emberhez méltó életre vezessen.

Talán sikerült leporolni az „első bűneset” régi ígét és időszerű üzenetét kihallani belőlük – fejezte be bibliatanulmányát Huber püspök.

A mintegy kétezer program okozta bőség zavarában jól választottak, akik reggelente elcsendesedtek az ősi ígék körül, hogy aztán az előadások sokaságában választ találjanak aktuális kérdéseikre.

A demokrácia részvétellel működik

Ahtisaari: Szavazzunk az EP-választáson!

A német egyházi napok (Kirchentag) programjain nem ritkaság, hogy prominens személyek szólnak meg előadás, bibliatanulmány vagy pódiumbeszélgetés formájában. Finnország egykori államelnöke, *Martti Ahtisaari*, akit 2008-ban Nobel-békedíjjal tüntettek ki a koszovói konfliktus megoldásában végzett diplomáciai munkájáért, *Politika és szabadság* címmel tartotta előadását. Az ENSZ-közvetítői, nagyköveti és államelnöki munkájában is sikeres politikus a részvétel fontosságát hangsúlyozta kiemelten, mivel a demokrácia nélkül nem működik.

A pódiumon a reflektorok erős fényében állva Ahtisaari azzal kezdte mondandóját, hogy őt most mindenki jól látja a csarnokban, ő viszont nem lát senkit a szembevilágító erős fény miatt. Ez a helyzet – mint mondta – a legtöbb politikusra igaz: a politikusokat mindenki látja, ők viszont nem látják a népet.

A demokrácia lényege a részvétel, ezért Ahtisaari arra buzdított, hogy a közelgő európai parlamenti választáson adjuk le szavazatunkat. Az Európai Parlamentnek ugyanis egyre nagyobb befolyása van a tagországokban élő emberek életére.

Aki nem megy el szavazni – mondta Ahtisaari –, az nem veszi komolyan és nem tekinti valódinak a szavazati jogát és az ezzel kapcsolatos felelősségét. Az előadó mondandóját a hallgatóság többször kitörő tapsviharral helyezte.

Beszédéből nyilvánvalóvá vált, hogy a politikus reménnyel tekint az új amerikai elnök, *Barack Obama* tevékenységére: sok nemzetközi probléma végre megoldhatóvá válik, így

például az izraeli–palesztin konfliktus vagy az atomfegyverkezés problémája is. Az amerikai vezetés tudja, hogy a közel-keleti probléma megoldása nélkül nem lesz béke a nyugati és az arab világ között.

Konfliktusok esetén mindig a szabadság az első áldozat – panaszkodott Ahtisaari. Egy jó politikának az a feladata, hogy megteremtse a felelősségteljes szabadság növekedését az emberekben. „Minél nagyobb a szabadság, annál nagyobb a felelősség” – hangsúlyozta a Nobel-békedíjas politikus. A szabadság felelősség nélkül anarchiába torkollik.

A politikusokat illetően Ahtisaari a jellemzőlárdaságot, a becsületességet és a jó döntési képességet tartja a legfontosabb tulajdonságoknak. Munkája során megtapasztalta, hogy a tisztességes eljárások hozták mindig a legjobb eredményt.

A közönség soraiból az egyik kérdező arra volt kíváncsi, hogy mi tette ennyire sikeresre Ahtisaari munkáját. Ahogy az előadás több pontján, az erre adott válaszban is megjelent a humorral átszőtt komoly mondanó. „A feleségem már negyven éve elvisel” – mondta a politikus, és hozzátette, hogy a boldog magánélet meghatározó volt számára, anélkül szakmai sikereit sem érthette volna el.

■ GÖMBÖCZ ELVIRA

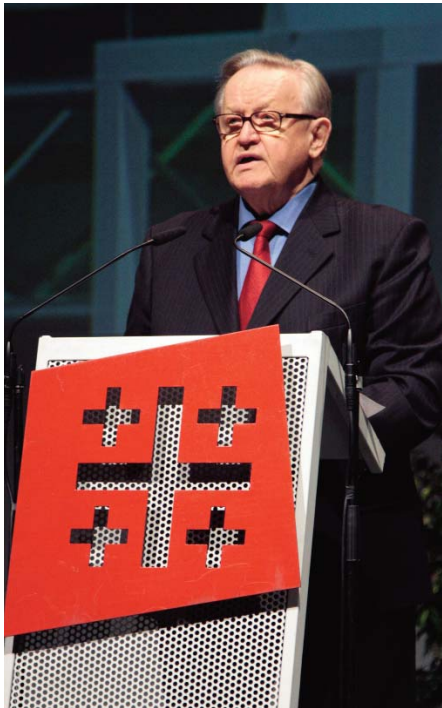


FOTO: NAGY BENCE

Pünkösdi gondolatok az ige fényében

Pál apostol az *Apostolok cselekedetei* 19,2-ben megkérdezi az efezusbeli hívektől: „*Kaptatok-e Szentlelket, amikor hívökké lettetek?*” Azok így feleltek: „*Hiszen még azt sem hallottuk, hogy van Szentlélek.*”

A Szentlélekkel kapcsolatos ismereteink nekünk, ma élőknek is hiányosak lehetnek, talán azért, mert nem forgatjuk eleget a Bibliát. Mivel az Írás a Szentlélektől ihletett, annak értéséhez a megvilágosító utat ez az ige mutatja, amely sok mindent elárul abból, amit Isten jónak látott számunkra megmutatni. Mindnyájunk számára sorsdöntő lehetne a Szentlélek munkájának jó ismerete.

A *Szentlélek titok*. Halandó ész nem hatolhat Isten titkaiba. A kijelentés igaz, és hinnünk kell. Mit mond 5Móz 29,29? „*A titkok az Úréi, a mi Istenünkéi, a kinyilatkoztatott dolgok pedig a mieink...*”

A *Szentlélek életadó*. Megdöbbenő és el nem felejthető idézet: „*Ha csak ő magára volna gondja, lelkét és lehellését magához vonná, elhervad-*

na együtt minden test, és az ember visszatérne a porba.” (Jób 34,14–15)

A *Szentlélek újjászüli*. „*...ha valaki nem születik újonnan, nem láthatja meg az Isten országát.*” (Jn 3,3)

A *Szentlélek munkálkodik a szívben*. „*Tiszta szívet teremts bennem, oh, Isten, és az erős lelket újítsd meg bennem!*” (Zsolt 51,12) Amíg az ember a Szentlélek munkája által szembefordítható saját bűnös tetteivel, addig semmilyen bűn nem lehet megbocsáthatatlan, akár tudatosan, akár tudatlanul követte is el. Mert „*Isten a pislogó gyertyabelet nem oltja ki, és a megrepedt nádszálat nem töri el!*” (Ézs 42,3).

Áldott és irtalmas a mi Istenünk! *Szentlélekre van szükségünk imádkozáskor is*. „*...segít a lélek is a mi erőtlenségünkön. Mert azt, amit kérnünk kell, nem tudjuk úgy kérni, ahogyan kell, de maga a Lélek esedezik értünk kimondhatatlan fohászkozással.*” (Róm 8,26) A 138. zsoltár 3. verse pedig így szól: „*Mikor kiáltottam, meghallgattál engem, felbátorítottál engem, lelkemben erő támadt.*”

Isten életünkben való örök jelenléte is a Szentlélek által valósul meg: „*Hová menjek a te lelked előtt, és a te orcád előtt hova fussak?*” (Zsolt 139,7) Ezek az igék teszik világossá és ismertetik meg velünk a Szentlélek munkáját.

A *lélek gyümölcse*. Pál apostol üzenetével a lehető legszemléletesebben tárul elénk: „*... szeretet, öröm, békesség, türelem, szívesség, jó-ság, hűség, szelídség, önmegtartóztatás.*” (Gal 5,22) Azt is írja Pál: „*A kegyelmi ajándékokban ugyan különbségek vannak, de a Lélek ugyanaz.*” (1Kor 12,4)

Ha hiányzik belőlünk az Isten élő lelki jelenléte, a Szentlélek-nélküliség állapota vesz körül bennünket: erőtlenné, békétlenné, örömtelenné, szeretet nélkülivé válunk. Pál apostol, amikor megtelt Szentlélekkel, határozottan kijelentette: „*Élek többé nem én, hanem él bennem a Krisztus.*”

Ez a pünkösdi lényege. Kérjük a Szentlelket, s megkapjuk!

■ TÓTH MÁRTA

Az elveszett megtaláltatott

B-né Anikó vagyok, s talán legegyszerűbben egy evangéliumi énekkel tudok bemutatkozni: „Fáradtan, bűnbe veszte jártam az életet, de megtalált a Pásztor, s nyájához vezetett.”

Harmincegy éves koromig Isten-től elszakadva éltem, csak léteztem. Nem voltam istentagadó, de Jézust egyáltalán nem ismertem. Katolikus családban születtem, elsőáldozó is voltam, de ezután semmilyen kapcsolatot nem ápoltam sem az egyházzal, sem Istennel Ha azonban baj vett körül, imádkoztam a gyermekkoromban tanult imákat.

Fiatalon mentem férjhez, vidékről városba kerültem, egy fiúgyermekem született, akiben csak örömet találtam, jó munkahelyem volt, „kiváló dolgozó” voltam, jó férjem volt, nem ita-los, szép kényelmes lakásunk volt; végül is minden adott volt egy normális világi élethez, de valami vagy Valaki hiányzott az életemből. Ez a belső üresség, szeretet utáni éhség, a bűn terhe, aggodalmaskodásom stb. beteggé tett. Nyolc évig jártam különböző orvosokhoz, akik semmi komoly megfogható betegséget nem találtak nálam, ennek ellenére mindig kaptam egy táska gyógyszert. Még természetgyógyászhoz is elmentem, de semmi nem hozott gyógyulást.

Megszűnt a munkahelyem, új helyre kerültem. Itt az egyik munkatársnőm beszélni kezdett a Bibliáról, Istentről, Jézusról, Pál apostolról, a bűnről stb. Érdeklődve hallgaltam. Szeretettel hívogatott templomba is (katolikus volt), de én mindig kitaláltam valamit, hogy ne tudjak elmen-ni. Egyik alkalommal, mikor hívott, már kifogytam a kifogásokból, és azt találtam mondani, hogy ha elmegyek templomba, akkor „abba a templomba megyek” – és az evangélikus templomra mutattam. Ezt azzal magyaráztam, hogy e mellett sokat fohászkoztam, amikor a gyermeke-met vittem a kórházba. Ez persze nem volt igaz, csak hirtelen találtam ki, és arról se volt fogalmam, milyen templom az. A munkatársnőm erre azt mondta: oké. Nem volt mese, megbeszéltük, hogy találkozunk a templom előtt vasárnap délelőtt. Bementünk, nem volt énekeskönyvünk sem, én úgy ültem ott, mint egy turista.

Ekkor kezdődött az életemben a fordulópont. A templom csendje,

az orgona zenéje, az ige, a prédikációhallgatás nagy hatással volt rám. Az igehirdetés alapigéje Pál apostol efezusbeliekhez írt levele 2. rész 8. vers volt: „*Mert kegyelemből tartat-tatok meg, hit által, és ez nem töletek van, Isten ajándéka ez.*” Arról szólt, hogy a hit Isten ajándéka, amit nem lehet pénzért megvásárolni, örökölni, elajándékozni vagy ráerőszakol-ni senkire sem; csak egyedül Isten ajándékozhatja az embernek.

Úgy hallgattam az igét, hogy munkatársam szerint még levegőt sem vettem. Olyan voltam, mint egy kiszáradt szivacs, és szívtam magamba az éltető vizet.

Mikor kimentem a templomból, leírhatatlan öröm, békesség volt bennem. Úgy éreztem, mintha elhúzták volna előlem a sötétítőfüggönyt. Boldog voltam, hogy hiszek, és ez a hit Isten kegyelmi ajándéka számomra. Tehát megragadtam a kegyelem.

Hazamentem, a férjem nem értette örömöm okát, meg is kérdezte gyonyorosan: Kivel találkoztál? Akkor igazán még én sem tudtam.

Korábban azt gondoltam, egyszer elmegyek, eleget teszek a munkatársnőmnek, és kész. De nem így lett: hétfőn már alig vártam, hogy újra vasárnap legyen, és mehessek a templomba.

Nagy ellenállásba ütköztem, férjem egyáltalán nem örült neki, de én mentem. Vettem Bibliát, kaptam könyveket, az első kettő – a *Rólad van szó és a Szenvedéssel formál a mester* – sokat segítettek.

Az istentiszteletek igehirdetései és a Biblia olvasása során szép lassan az Úr megmutatta nekem bűnös, elvesztett voltomat. Addig mindig azt hittem, hogy jó vagyok, nincs bűnöm, de be kellett látnom, hogy szinte minden parancsolat ellen vétkeztem. Azonban az Úr csodálatos jósága nem hagyott a bűnben vergődnöm, hanem megmutatta a megbánás helyét, a keresztet, ahol helyettem, mi-attam és érettem is szenvedett Jézus Krisztus. Megvallottam, megbántam, elsirattam, átadtam a bűneim lélekben a kereszt alatt. Elfogadtam a bűnbocsánat örömét.

Az életem 180 fokot fordult. Teljesen megváltoztam, másképp gondolkodtam, új ember lettem. Mert aki Krisztusban van, új teremtés az: a régiek elmúlnak, és újjá lesz minden.

Éltem most már nem én, hanem élt bennem a Krisztus; ma is.

Betegségeim megszűntek, nem kerestem már gyógyulást az orvosok-nál, mert az Áldott Orvos meggyógyított, bűneim terhetől megszabadított. Öröm és békesség költözött a szívembe. Férjem is észrevette a változást, többek között abban, hogy már nem voltam olyan érzékeny, panaszkodó, nyafogó. Nagy harcba keveredtem a családommal, mert ők nem értették a megtérésem. Férjem ellenezte a templomba járáso-mat, testvéreim kinevettek, anyó-soméék elutasították; sok-sok harc, de hála az Úrnak azóta, hogy 19 éve megtértem, ő őriz engem.

Nem ismertem még azt a kifeje-zést, hogy bizonyágtétel vagy misszió, de már rendületlenül végeztem ezt a szolgálatot: ahol csak lehetett, beszéltem megtérésemről, Isten nagy szeretetéről Jézus Krisztusban. Családomban, ismerőseim között sokan elindultak felé.

A 19 év alatt sok minden történt, sok harc, kétségbeesés, öröm, bukás, megpróbáltatás; de a túlárado kegye-lem mindig megőrzött és felemelt. El-ső karácsonyi igém: „*Örüljetek az Úrban mindenkor, ismét mondom: örül-jetek.*” (Fil 4,4–7) Valamint sokat kaptam a 1Pt 1,8–9-ből is: „*...a kibe-szelhetetlen és dicsőült örömmel örvendeztek, elérvén hitetek célját, lel-keitek üdvösségét.*”

Bizonyágtételem záró igéjeként pedig 1Jn 5,11–12-t választottam: „*És ez az a bizonyágtétel, hogy örök éle-tet adott nekünk az Isten, és ez az élet az ő Fiában van. Akié a Fiú, azé az élet: akiben nincs meg az Isten Fia, az élet sincs meg abban.*”

Kívánom, hogy akik még nem is-merték meg Jézus Krisztust mint megváltót, és nem részesültek a bűn-bocsánat örömeiben, valamint az örök élet reménységében, őket is ragadja meg az érthetetlen Kegyelem.

■ B-NÉ ANIKÓ

Forrás: „Vak voltam, most látok...” – Evangélikusok vallomásai. (Élő Víz Füzetek 4.) Szerk. Bálint Józsefné, Hulej Enikő, Szeverényi János. Kiad-ta az Evangélikus Missziói Központ és a Magyarországi Evangélikus Egyház missziói bizottsága. Buda-pest, 2009.

A Lélek kiáradása ma

Az átlagosnál többen voltak a temp-lomban, mert pünkösd volt. Sokan jöttek, mert szerettek volna valami mást hallani, mint a hétköznapok-ban. Elegük volt a panaszból, a ne-héz idők emlegetéséből, a gazdasági válságból, a félelemkeltésből, a bi-zonytalan jövőben valósuló szép ál-mokból. Szerettek volna valami olyat hallani, ami megragadja őket, ami segít rajtuk, ami felszabadítja őket.

Emberünk küszködött a lelkesz igehirdetésével, aki a bibliai esemé-nyekről beszélt, hangja betöltötte az egész templomot, ahol ültek. De a gondolatai elkalandoztak, szeme kör-bepásztázott. Megakadt egy-egy haj-viseleten vagy a divatos ruhákon, és eltűnődött: mi történne, ha váratla-nul pénzt kapna, ha a gyereke élt-a-nul lehetne, ha az egészsége jobb len-ne, ha a munkahelye biztosabb vol-

na... A legutolsó munkahelyi össze-tűzés is eszébe jutott...

Ekkor történt, hogy az ige váratla-nul megragadta: egy példa, egy törté-net, egy váratlan szöfordulat (?), s új-ra tudott az igehirdetésre figyelni, mintha hozzá szólta. Egyszerre érezte az erőt, amely a Jézusról szóló ige-hirdetésből felé áradt, amely örömmel töltötte el, és felszabadította a min-dennapos gondok alól. Most észrevet-te az oltáron a piros pünkösdi rózsá-kat, és meghallotta az éltető tavaszi esőt. Másként látta a saját életét is.

Ekkor értette meg a Szentlélek cso-dáját. Most érkezett el hozzá is a pün-kösdi éltető, megújító erő. Más han-gon és megújult, teljes szívvel tudta a befejező éneket énekelni.

Bizony létezik a Lélek kiáradása 2009-ben is. Tapaszthatjuk.

■ MISSURA TIBOR

HETI ÚTRAVALÓ

Szent, szent, szent a Seregek Ura, di-csősége betölti az egész földet! (Ézs 6,3)



Szentháromság hetében az *Útmuta-tó* reggeli és heti igéi a teremtő, meg-váltó és megszentelő Isten imádásá-ra hívnak. „Hárman vannak, kik a mennyben bizonyáságot tesznek: Atya, Ige és Szentlélek, s e három egyetlenegy lényeg.” (GyLK 674) Szent és „örökkévaló Isten az Úr, aki teremtette a föld határait: kifürkészhetetlen az ő bölcsessége!” (Ézs 40,28; LK) De mit jelent a Szentháromság-ismeret? „Az egyetemes-keresztényen hit pedig ez: az egy Istent a háromságban, a háromságot pedig az egységben tiszteljük. Aki tehát üdvö-zülni akar, az így vélekedjék a Szentháromságról.” (Athanasius hitvallása) *Lu-ther* szerint „a teljes Szentháromság mindegyik személye azon van, hogy a sze-gény, nyomorult embert bűnből, halálból s ördög hatalmából megigazulásra, örök életre, Isten országába segítse”. Jézus válasza ez Nikodémus kérdésére: „*Bizony, bizony, mondom néked, ha valaki nem születik víztől és Lélektől, nem mehet be az Isten országába.*” „*Újjonnan kell születnetek.*” Az újonnan, felülről való születést Isten végzi, igéje és Szentlelke által. És az Emberfiának azért kellett felemeltetnie a keresztre, „*hogy aki hisz, annak örök élete legyen őbenne*” (Jn 3,5.7.15). Pál a háromszor szent Isten bölcsességét dicsőíti: „*Bizony, tőle, ál-tala és érte van minden: övé a dicsőség mindörökké.*” (Róm 11,36) Az emberek által előállított, néma bálványok hiábavalók. „*De az Úr az igaz Isten, élő Isten, örökkévaló Király!*” (Jer 10,10) Mi pedig az ő tanúi vagyunk s kiválasztott szol-gái; higgyünk benne! „*Én, én vagyok az Úr, rajtam kívül nincs szabadító. (...) én Isten vagyok. Ezután is csak én leszek!*” (Ézs 43,11–13) Az örök Vagyok min-denkor létező s nem ismeretlen Isten, mert „*mert őbenne élünk, mozgunk és vagyunk!*” Mi a különbség a vallásos és a hívő között? Akik ismeretlenül tisz-telik Istent, mert még nem tértek meg hozzá – látszhatnak nagyon vallásos embereknek! Pál beszédének – amelyet Athénben, az Areopágoszon mondott – kevés eredménye volt: végig sem hallgatták szavait Jézus és a halottak fel-támadásáról! Kigúnyolták; „*néhány férfi azonban csatlakozott hozzá, és hívő-vé lett!*” (ApCsel 17,28.34). Ez Isten igéjének a sorsa (lásd a magvető példáza-tát). Pál leveleiben felfedezhetjük a Szentháromságról szóló tanítást (lásd 2Kor 13,13); s a keresztények egységének ez az alapja: „*...egy a Lélek... egy az Úr; egy az Istene és Atyja mindeneknek; ő van mindenek felett és mindenek által és min-denekben.*” (Ef 4,4–6) Az Úr „*Jézus hangosan felkiáltott: „Atyám, a te kezed-be teszem le az én lelkemet!” És ezt mondvá meghalt.*” (Lk 23,46) A vele egy-lényegű Fiú mindenkor követőit így kéri: „*Higgyetek nekem, hogy én az Atyá-ban vagyok, és az Atya énbennem van...*” Ha nevében bármit, „*az ő akarata sze-rint kérünk, meghallgat minket!*” (Jn 14,11 s 1Jn 5,14). „Atya, Fiú és Szentlélek! / Hiszem, veled célhoz érek, / Örökön-örökké élek!” (EÉ 251,9)

■ GARAI ANDRÁS

HIRDETÉS

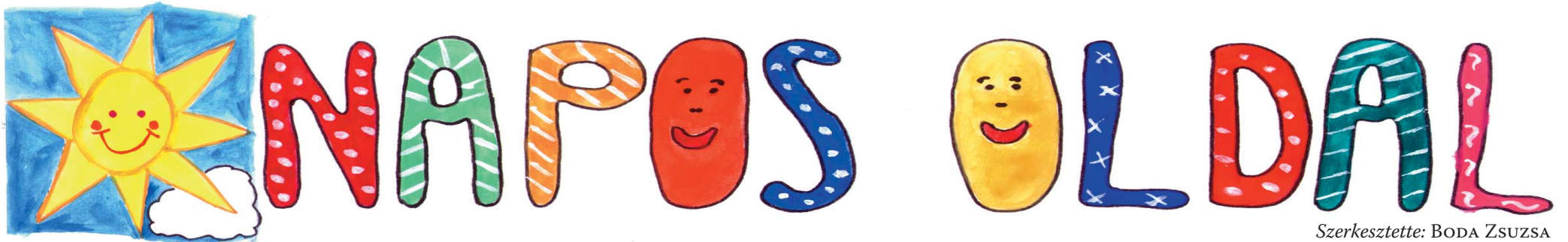
„Vak voltam, most látok”

Evangélikusok vallomásai – Élő Víz Füzetek 4.

Mindenki körülményeihez, temperamentumá-hoz mérten tapasztalja meg Isten munkáját. A személyes tapasztalat teszi hitelessé a keresztény meggyőződése tételeit: aki értem meghalt, velem él. A gyűjtemény huszonhárom bizonyágtételt tartalmaz. Legyen bátorító azok számára, akik el-bizonytalanodtak, iránymutató a homályban tapogatózóknak, s nyújtsa a láthatatlan közös-ség élményét azoknak, akik magányosan járnak a hit útján – hogy a jövő nemzedék is Istenbe ves-se bizodalmát! Ára: 500 Ft.

Megrendelhető a kiadónál: Evangélikus Misszi-ói Központ, 1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38–40. Tel.: 1/400-3057 (munkanapokon 8 és 13 óra között); e-mail: evmis@lutheran.hu. Kapha-tó a Luther Kiadó könyvesboltjában (1085 Budapest, Üllői út 24.) és a Hu-szár Gál könyvesboltban (1052 Budapest, Deák tér 4.) is.





Szerkesztette: BODA ZSUZSA

A gyermekektől is lehet tanulni!

Igaz mese képekkel a IV. országos evangélikus gyermeknapról

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy lelkes fiú, akit *Bencének* hívtak. Volt neki egy nővére, aki a *Fanni* névre hallgatott.

Egy szép reggelen, nevezetesen május utolsó szombatjának reggelén, amikor a leghangosabb pilisi kiskakas a reggeli ébresztő kukorékolásába kezdett, Bence és Fanni hamar ki-

nem, kérdezd csak meg őket bátran, ők biztos tudnak válaszolni a kérdésedre!

Képzeld, Attila lelkész bácsi elme-

len gyermeki szeretet és az őszinteség, amit egy-egy kisgyermek sugároz. De ezt te úgyis tudod. (*Most látom, picit mosolyogsz!*)



sélte, hogy ő mit tanult az egyik kislánytól. Elárulom, jól figyelj! Egy szép napon ezt kérdezte tőle kislány: „Apa, te tudod, Isten hányszor pillant? Én tudom, eddig kétszer pillantott. Mert én ezt tanultam: Isten előtt ezer esztendő annyi, mint egy szempillantás. Tehát akkor már kétszer pillantott,

Végül közös imádság zárta a templomi együttlétet.

No, de mesélem tovább neked, mi is történt még aznap. Énekelt az alberti Campanella (azt jelenti: kis harang) kórus, csupa-csupa szép és tiszta hangú kislány és kislány csapata volt! *Hepp Éva* néni vezényelte őket.



mivel most 2009 van. Ez azt jelenti, hogy akkor még 991 esztendő kell ahhoz, hogy harmadjára is pillantsan!”

Ugye, aranyos kis történet? Hát igen, a gyermekek, köztük te is, ki tudnak találni nagyon okos dolgokat, amiken a felnőttek bizony el tudnak csodálkozni. És még azon is, mennyire szükséges a gyermeki hit, a feltét-

Kedves és mosolygós volt, a gyermekek ezért is nagyon szerethetők. A nagyobbak műanyag csövekkel is zenéltek, doboltak, fura hangjuk volt ezeknek a különböző színű és hosszúságú „hangszereknek”.

Aztán a rajzpályázatra beérkezett képek kiállítása nyílt meg a tornateremben. Minden rajz a „Gyermekek

a Bibliában” téma köré csoportosult. Marica kihirdette a helyezettnek nevét.

Ezután az óriási gumivárakban lehetett ugrálni, igazi felszabadultságban. Ennek mindenki nagyon örült.

A résztvevők átvonultak egy óriási nagy sátorba, ahol *Fabiny Tamás* püspök köszöntötte a gyermekeket egy szép verssel, *Lujza* kislánya kezét fogva. Buzdító szavakat hallhattak az egybegyűltekről, hogy az egyházban igenis helyük van a gyermekeknek, így hát neked is, ugye tudod?

Ha netalán még nem voltál gyermekhittanon vagy gyermek-istentiszteleten, kérd meg a szüleidet, egyszer, ha lesz idejük, menjetek el! Hogy átéljétek, van helyetek az evangélikus egyházban. Hogy ott igenis jó! És sokan mások is vannak ott, kisebbek és nagyobbak! Talán még barátokra is találsz ott!

Mondd, ismered a *Kolompos* együttest? Talán kedveled is őket? Akkor egyetértünk, mert én is! Nagyon örült Bence és Fanni is, amikor felcsendültek a vidám népdalok, amikor közösen el lehetett mutogatni egy éneket, amikor gyermekek zenéltek a Kolompossal együtt, amikor egy fiúcska volt a karmestere az egész zenekarnak.

Majd „tekeredett a kígyó”, ment

volt. Győrből érkezett diákok – a Péterfy Sándor Evangélikus Oktatási Központ tanulói – mutatták be *Testvérvizsálya – József és testvérei* című darabjukat. Ők nyerték meg a március 7-ei bábvverseny, ezért jöttek el most a gyermeknapra, hogy mások is megláthassák az igényes bábokat és mozgatóik ügyességét.



És amikor már mindenkinek korogott a gyomra, finom gulyáslevest kapott és lekváros buktát.

Ebéd után néptánc volt, főleg a nagyobbaknak, és legvégül fűvós zene zárta a napot.



Nagykanizsára, aztán pünkösdi királynőt is választottak. Ezután csuda jót táncoltak, párválasztós-pörgös is volt ám!

Bábelőadást is láthatott, aki ott

Hogy mit lehetett még csinálni? Egész nap lehetett lovaskocsikázni, lovashintózní. A helybeli lovas gazdák gyakran fordultak, így szinte mindenki feljutott vagy a kecskeméti festett hintóra, vagy a lovaskocsira. Volt, aki többször is utazott! Így aztán meg lehetett ismerni egy kicsit a környéket, az alberti utcákat és házakat.

Aztán lehetett még sokat játszani: kiflit enni madzagról kéz használatával, nemezelni, kosarat fonni, korongozni, sárkányt eregetni!

Összességében mindenki jól érezte magát. Néha ömlött az eső, de igazából ez senkit sem zavart. A nagy sátor mindenkit megvédett.

Két kis barátunk, Bence és Fanni a nap végén azt kérték otthon a szüleiktől, hogy ha lesz jövőre is gyermeknap, hadd jöjjenek el újra ők is. Csak az a kár, hogy addig egy egész évet kell várni.

■ BALOG ESZTER



BOTTA DÉNES FELVÉTELEI

ugrottak az ágyból, megmosakodtak és gyorsan felöltöztek, hogy aztán hamar elutazzanak Albertirsára, a negyedik országos evangélikus gyermeknapra.

Így tett ám sok-sok más kislány és kislány is szerte az országból. Még a kis *Fruzsina* is Albertiből, aki mindössze 3,5 hónapos volt.

Ő sem akart hiányozni onnan, hiszen tudta: ott a helye a többi evangélikus kisgyermek közt. Úgy kétszázötvenen lehetnek, akik vállalkoztak a kisebb-nagyobb útra. Jöttek Monorról, Albertiből, Menderől, Budapestről, Győrből, és még sorolhatnám napestig, hogy honnan, honnan nem. Mindannyiuk igen bátor volt ám! Ugyanis nem szegte kedvüket a sok szürke felhő látványa az égen, sem az igen hűvös levegő, de még a nyakukba, arcukra hideg cseppekben hulló reggeli eső sem.

Eljött a gyermeknapra sok felnőtt is, például *Éva* néni Menderől, *Ákos* bácsi Budapestről és *Zsuzsa* néni is Bényéről. Ők mind-mind nagyon szeretik a gyermekeket, ezért is jöttek el Albertirsára. No és hát legfőképpen azért, hogy a programokon ők is részt vegyenek. Persze *Gyuri* bácsit sem hagyhatom ki, Pilisről.

Bence és Fanni barátaink először a templomba mentek a többiekkel, ahol megismerhették az evangélikus egyház gyermekreferensét, *Pál Mariettát* – akit mindenki csak Maricának hív, és aki ezt az egész gyermeknapot szervezte – és *Szabolcs Attilát*, az alberti gyülekezet lelkészét. Először ők köszöntötték a mosolygós csapatot.

Itt elhangzott az az üzenet *Lukács evangéliumából*, amelyben a gyermek Jézus tanította a körülötte lévőket és a saját szüleit is.

Igen, mennyi mindent lehet a szülőknek a gyermekeiktől tanulni! (*Te tudnál valamit mondani, amit anyád vagy apa éppen tőled tanult? Ha*

Vasi visszatekintés

Május 15–17. – Alsósági tavaszi napok

A hagyományos tavaszi rendezvényen kiállítás mutatta be az Alsósági Evangélikus Nőegylet kézimunkáit is. Vasárnap este a volt pannonhalmi bencés diákokból alakult budapesti Szent Márton kamarakórus hangversenye zárta a programsorozatot.

Május 17. – Vasi hálaadó nap

Idén másodsor rendezte meg a Vasi Evangélikus Egyházmegye ezt az egész napos, megyei szintű evangélikus találkozót. Két évvel ezelőtt Kőszeg volt a vendéglátó, idén Celldömölk. A közös istentiszteleten több mint nyolcszáz hívő vett részt. A perselypénzt, amely megközelítette a háromszázezer forintot (!), a Gusztáv Adolf Segélyszolgálat céljaira gyűjtötték.

Az istentisztelet után sátrakban mutatkoztak be a gyülekezetek. Süttöttek, főztek, innivalóval kínálták a látogatókat, illetve bemutatták jellegzetes tárgyaikat, az általuk készített kézimunkákat. Délután a kemenesaljai citerazenekar, majd a répcelaki Ümmögő együttes szórakoztatta a közönséget. A nap méltó befejezése volt *Banka Nagy Gabriella* Vajdaságból származó színművész előadása, aki – többek között – *Babits Jónás könyve* és *Jónás imája* című költeményét tolmácsolta.

Május 23. – Ezeréves megyék ünnepe

1009-ben készült az a dokumentum, amely szerint *Szent István* király megalapította Zala, Veszprém, Fejér és Pest megyét. Ennek milleniumára gyűlt össze a négy megye népe. A nap programja ökumenikus istentisztelettel kezdődött. A kezdő liturgiát *Steinbach József* dunántúli református püspök végezte, ígét hirdetett *Bi-*

kádi László, Hajmáskér és Sóly református lelkésze. A Magyarországi Evangélikus Egyház képviselőjében *Vető István* püspökhelyettes mondott imádságot. Az *Apostoli hitvallást* *Korzenszky Richárd* tihanyi perjel vezette, majd *dr. Márfi Gyula* vespéremi érsek zárta az istentiszteletet.

Az ünnepi közgyűlésen *dr. Mádl Ferenc* volt köztársasági elnök mondott beszédet. Az 1009-ben kelt sólyi oklevelet *Hermann István*, a Veszprém Megyei Levéltár igazgatója mutatta be. Ezután a négy megyei közgyűlési elnök – *dr. Balogh Ibolya* (Fejér), *dr. Szűcs Lajos* (Pest), *Maninger Jenő* (Zala) és *Lasztovicza Jenő* (Veszprém) – mondott köszöntőt. A közgyűlés után a templomban emlékdobozt helyeztek el, a ligetben pedig emlékfát ültettek.

Május 24. – Alsósági fórum a liturgiáról

A megújuló liturgia lehetőségeiről tartott gyülekezeti fórumot május 24-én, vasárnap az Alsósági Evangélikus Egyházközség.

A többnyire presbiterekből álló hallgatóság előtt *Véghelyi Antal* lelkész, teológiai referens, a Liturgiai Bizottság tagja ismertette az új *Liturgikus könyv* elkészítésének okait, előzményeit és folyamatát. Az *Evangélikus Élet* rovatvezetője történelmi áttekintést adott a Raffay–Pröhle-agenda kialakulásának egyes fázisairól, és rámutatott azokra az okokra, amelyek evangélikus liturgiánk elszíntelenedéséhez vezettek.

Kiemelte az úrvacsora perifériára szorulásának veszélyeit, és hangsú-

lyozta: a Liturgiai Bizottság elsősorban arra törekedett, hogy az úrvacsora újra szerves része legyen az ünnepi istentiszteletnek. Felhívta a figyelmet arra, hogy az ősi liturgikus elemek az ellenreformáció hatásaként tűntek el istentiszteleti rendünkből, pedig *Luther* elve az volt, hogy mindazt meg kell tartani az idők folyamán kialakult liturgiából, ami nem ellenkezik a Szentírással. Időközben azonban a puritán hatás is jelentősen megnyirbálta az egyébként is nagyon leegyszerűsödött rendet.

Az előadást követő beszélgetés során a presbiterek arról szölkak, hogy Kemenesalja történelmi háttérével nehéz megszabadulni a „katolikus” szó kirekesztő értelmétől, ezért okoz nehézséget azoknak az elemeknek az elfogadása, amelyek a római katolikusokkal való közös örökségből kerültek vissza a megújított liturgikus rendbe.

A fehér asztal mellett kötetlenül folytatott beszélgetés alkalmat adott a személyes kérdések, vélemények, észrevételek megtárgyalására. A fórum célja nem az volt, hogy a presbiterek döntésre jussanak a megújult liturgi-

kus rend használatáról, de mindenképpen segített abban, hogy elgondolkodjunk jelenlegi istentiszteleti életünkről, valamint a felkínált lehetőségekről.

■ **Összeállította: VETŐ ISTVÁN**



A SZERZŐ FELVÉTELE

Tisztségre avatottan

A presbiteri vezetésről – baptista szemmel

■ HÁLÓ GYULA

Presbiteri vezetés vagy csoportos vezetés?

A Szentírás nem csoportos vezetést tanít, hanem a Szentlélek vezetését. Ezen nem változtat az a tény, hogy ma kötelező a vezetői csoport létrehozása egy közösség irányítására.

A csoportos vezetés önmagában gond is lehet, míg az egyszemélyes vezetés előny is lehet: „*Sok a vezető, ha pártütés van az országban, míg egy értelmes és okos ember soká fenntartja a rendet.*” (Péld 28,2)

Természetesen ez fordítva is igaz: az egyszemélyes vezetés autokráciához is vezethet, míg a csoportos vezetés megadhatja a Szentlélek akaratának tiszta felismerését.

A presbiteri vezetés tehát nem csoportra utal, hanem az életvitel minőségére.

Ki alkalmas?

A Szentlélek nem presbitériumot hív el presbitereknek, hanem személyeket. Ezért az elsődleges cél nem vezetői csoport létrehozása, hanem annak megvizsgálása, hogy vannak-e „Lélekkel és bölcsességgel telt” (ApCsel 6,3) testvérek. „*Ha van olyan*” (Tit 1,6), akkor kell felavatni. Természetesen ha nincs olyan, akkor nem kell csak azért avatni, hogy legyenek avatottjaink.

Az alkalmasság nem pusztán az avatás pillanatában szükséges, hanem az egész szolgálat során.

A gyülekezet túlzott hangsúlya a véleményformálásban

Ma nagy a hajlandóság arra, hogy az alkalmasságon az elfogadottságot és a gyülekezetvezetés képességét (a kormányzás ajándékát) értsék.

Az alkalmasság nem csupán a gyülekezeti forgólodásból derül ki. Ha megfigyeljük Pál apostol feltételeit (Tim és Tit), akkor kiderül, hogy az alapvető hangsúlyt a személy *jellemére* helyezte, nem pedig a képességére, képzettségére.

A korabeli gyülekezet az avatandót három életterületen vizsgálta: gyülekezet, család, környezet. A magánéletnek – azon belül a családi életnek – a gyülekezet előtt ismertnek kellett lennie. Emellett adtak a kívülállók véleményére is, vagyis hogy a nem hívó környezet (szomszéd, munkatárs, főnök-beosztott, falu-, városbeli stb.) hogyan minősíti az avatandó életét.

Ma – amikor az evangéliumi gyülekezetek is erősen kultuszközösséggé váltak – nagyon vigyázni kell, hogy ne csupán a gyülekezeti véleményekre és megítélésre építsük az avatandók kiválasztását, hanem valóságos ismeretekkel rendelkezünk a jelöltek családi és társadalmi (hétköznapi) életéről.

A képzettség vesztélybe kerülhet

Az alapos teológiai, misszió- és egyháztörténeti, gyülekezet- és egyházszervezeti képzettség nyilván nem feltétele a presbiteri kiválasztásnak. Viszont a képzettségre való törekvés, az ismeretek pótlása elengedhetetlen ahhoz, hogy az avatandó a felavatása után méltón szolgáljon a testvérek és az emberek között.

Természetesen már az avatás előtt is egyértelműen látni kell, hogy „*tanításra alkalmas*” (tanulni akar és tanítani tud), hogy „*ragaszkodik a tanítással egyező igaz beszédhez*”, azért, hogy „*képes legyen az egészséges tanítással buzdítani*”, hogy „*képes legyen az ellenszegülőket meggyőzni*”.

Ezekre nem az avatás teszi alkalmassá, hanem már annak előtte annak kell lennie.

A lelkipásztor is presbiter

A lelkipásztori elhívást először a gyülekezetben, majd a teológián vizsgáljuk meg, aztán a tanulási időszak végén, végül a felavatás előtt. Miért történik így? Mert a lelkipásztor is presbiter. Egyértelmű, hogy a többi presbitert is hasonló alapossggal kell kiválasztani!

Gócponatok

Ma a vezetési módszereknek (vezetéstudomány, kommunikáció, menedzsment, tárgyalástechnika stb.) olyan széles körű alkalmazása folyik, hogy könnyen átszivárog Krisztus gyülekezetébe is a manipuláció gyakorlata.

Magyar baptista történelmünk mutatja, hogy közösségünk lelkialkatából veszélyek is származhatnak. Ismerős előttünk mind máig az alkoholista, az uralomra törő, a karrierista, a becsvágyó presbiterek problémája: a nem lelkipásztor presbiter sok esetben már rég alkalmatlan a szolgálatra, de kirobbanthatatlanul terhelődik a gyülekezetre. Ennek megoldását nehezítheti, ha rokonság szempontjából vagy gazdaságilag erősen beágyazódott a gyülekezetbe.

A zavart fokozza az a tény, hogy ma már némely gyülekezet a presbiterienek megvizsgálásakor nem fogad el külső testvéreket (egyházkerületi tanácsot, presbiteri tanácsot, misszióbizottságot, egyházvezetést, szomszéd lelkipásztorokat), miközben a felavatott az egész közösség presbiterre lesz.

Javaslat

Minden avatott testvér tegye mérlegre családi és társadalmi életét: példás és jó hírű-e? Erre a családtagok, a szomszédok, a munkatársak, a falu- vagy városbeliek tudnak reálsan válaszolni. Az avatandó kérdezze meg őket!

De vizsgálja meg ezt a gyülekezet is! Mert lehet-e presbiter az, akinek családtagja nem tudja becsülni őt, vagy akit környezete nem is ismer? Akinek nincs híre a településén, annak lehet-e jó híre, s arról lehet-e jó vélemény?

Jó, ha a gyülekezet óvakodik azoktól a „szolgálatra” és „tisztviségek” aspiráló testvérektől, akikről a gyülekezetben kívül nincs referencia.

Példaképek

Csak azok presbiterek – a szó eredeti értelmében –, akik példaképei a nyájnak (1Pt 5,3) a gyülekezetben belül és kívül egyaránt, mert a presbiteriség elsődlegesen nem feladat, nem tisztség, hanem minőség (példakép).

A szerző baptista lelkipásztor, Békehárnok című testvérnapunk felelős szerkesztője

HIRDETÉS

Határnyitás ’89

Nem egészen egy hónap van hátra a magyar, az osztrák és a bajor evangélikus egyház, valamint a Leuenbergi Egyházközösség által szervezett *Határnyitás ’89* szimpóziium időpontjáig. Lassan tisztázódik a résztvevők száma, a megszólalók – és talán nem túlzás: történelmi személyiségek – névsora.

Ahogy az *Evangélikus Élet* május 24-i számában már említettük, *Németh Miklós* volt miniszterelnök mellett jelen lesz *Oplatka András* egyetemi tanár, újságíró, *Balog Zoltán* parlamenti bizottsági elnök, református lelkipásztor, *Pröhle Gergely*, egyházunk országos felügyelője, *dr. Hannelore Reiner* osztrák egyházfőtanácsos, *Thomas Wipf*, a Leuenbergi Egyházközösség (GEKE) elnöke, valamint magyar, osztrák és német szemtanúk.

Bár a bajor jelentkezési határidő már lejárt, magyarok számára még mindig adott a lehetőség, hogy amíg a szállások be nem telnek, fogadjuk a jelentkezéseket a hatarnyitas89@lutheran.hu e-mail címen vagy a Soproni Evangélikus Egyházközség telefonszámán: 99/322-657, végső esetben azonban egyházunk külügyi osztályán is, az 1/266-5532 telefonszámon.

A *részvételi díj a korábbiakhoz képest lefelé módosult: 3500 Ft/éj*, amelyet a helyszínen kell befizetni. Ez tartalmazza a szállást, két reggelit, a pénteki vacsorát és a szombati ebédet. Az útiköltséget közös kisbuszos vagy nagybuszos utazás esetén egyházunk megtéríti.

A szimpóziium programja a következő:

Július 3., péntek • 17.00: Megérkezés a szálláshelyekre (Sopron Hotel, apartmanok, Szent Pál Kollégium) • 18.00: Vacsora a regisztrált vendégeknek • 20.00: A magyar evangélikus egyház, a Leuenbergi Egyházközösség (GEKE) és Sopron város képviselőinek köszöntője: *Ittész János* elnök-püspök, *dr. Michael Bünker* osztrák püspök, a GEKE főtitkára, *dr. Fodor Tamás* polgármester • Ezt követően: filmvetítés a ’89-es soproni eseményekről: *Páneurópai piknik ’89 – Határtalan történet*. Közben *dr. Fabiny Tamás püspök* beszélget a film készítőjével, *dr. Kárpáti György* orvossal. • Záróimádság: *Ittész János*. Helyszín: Nyugat-magyarországi Egyetem Közgazdaságtudományi Kar (Sopron, Erzsébet u. 9.)

Július 4., szombat

9.00: Áhítat a soproni evangélikus templomban (Templom u. – Bünker János Rajnárd köz 2.) • 10.00: „*Eljutni a határig*” – Multimediális esemény a Liszt Ferenc konferencia-központban. Moderátor: *Walter Reiss és Kelemen Dorottya*. Közben zenei betétek és filmrészletek; a beszélgetés résztvevői: *Németh Miklós* volt miniszterelnök, *dr. Hannelore Reiner* egyházfőtanácsos, *Balog Zoltán* országgyűlési képviselő, református lelkipásztor, *Oplatka András* egyetemi tanár, újságíró, *Pröhle Gergely* országos felügyelő, szemtanúk. Helyszín: Liszt Ferenc Konferencia- és Kulturális Központ (Liszt Ferenc u. 1.) • 11.30: Kiállítás nyílik korabeli dokumentumokról, majd beszélgetés szemtanúkkal (ugyancsak a konferencia-központban) • 12.30: Közös ebéd a helyszínen • 15.00: *Választható programok*: osztrák gyülekezetek zenés programjai Lépesfalván, Locsmádon, Ágfalván; soproni városnéző túrák; hajózás a Fertő tavon • Egyéni vacsora • 20.00: Zenei est a Lutheránia kórus és zenekar közreműködésével a soproni evangélikus templomban; ezután beszélgetés a Berzsenyi-líceum udvarán (Sopron, Széchenyi tér 11.)

Július 5., vasárnap • 8.30: Indulás Sopronpusztára, a páneurópai piknik helyszínére, buszjáratok a Petőfi térről indulnak • 10.00: Ünnepi istentisztelet Sopronpusztán élő tévéközvetítéssel. Ígét hirdet *dr. Johannes Friedrich* bajor püspök. Díszvendégek köszöntése, agapé és búcsúzás.



Magyarországi Evangélikus Egyház

Honlap: www.evangelikus.hu

„*En vagyok a feltámadás és az élet, aki hisz énbennem, ha meghal is, él...*” (Jn 11,25) Ez a szent íge olvasható Gyekiczky János evangélikus lelkész gyászjelentésén. Végso búcsút szép számú keresztény gyülekezet vett tőle 2009. május 30-án a fővárosban, a Deák téri evangélikus templomban, pünkösöd előtt egy nappal.

Gyekiczky János 1925. július 7-én látta meg a napvilágot Százdon, amely ma Szlovákiában található Szazdice néven. A helyi elemi iskola után Ipolyvágyon folytatta a tanulást, ott szerzett érettségít 1942. június 12-én.

A második világháború után Magyarországra települt a család. Nagybörzsöny után Sopronba költöztek. Gyekiczky János 1946–1951 között itt tanulta a szent tudományt, a teológiát; 1951–1952-ben már Budapesten volt teológus diák. Záróvizsgáját is itt tette le 1952-ben, és ugyanebben az esztendőben, dr. Vető Lajos püspök avatta lelkészé április 6-án Óbudán.

Első szolgálati helyén, Bakonycsernyén megválasztották parókus lelkésznek. Iktatására házasságkötésével egy napon került sor 1953. jú-

nus 21-én. Felesége – Páli Sarolta – hűséges házastársa volt az utolsó pillanatig, mindenhova szeretettel követte a férjét.

A bakonycsernyei gyülekezet templomát sikerült nagyon nehéz időkhöz tataroznia.

1958 őszén Balfra helyezték át. A gyülekezet helyettes lelkésze lett, s itt szintén templomot tatarozott. 1966-ban a családdal együtt Győrbe költözött, de Balfra visszajárt szolgálni. Közben a megélhetés miatt állami állást is vállalnia kellett, de Balf után is szívesen végzett lelkészi szolgálatot. (Kisegítő lelkészként dolgozott Bőnyrétalapon, majd 1984 tavaszáig Győrságon.)

Két gyermeket neveltek feleségével együtt szeretetben.

1984. március 1-jétől a Déli Egyházkerület lelkészi állományába kerülve – a szlovák nyelv jó ismerete

Gyekiczky János

(1925–2009)

miatt – tótkomlói lelkészi szolgálót vállalt. Tavasszal feleségével együtt Tótkomlóra költöztek. Beiktatására 1984 novemberének végén került sor.

A tótkomlói időszak is termékeny volt, nagyon sok tatarozási munká-



latot végzett el, és építkezett is. 1988-ra fejezték be a hatalmas és impozáns komlói templom renoválását. A hálaadó ünnepségen D. dr. Harmati Béla püspök szolgált. A jeles napra a Szlovákiába kitelepült evangélikusok közül is sokan hazalátogattak.

Felépült az új lelkészlakás, a régi-ből pedig gyülekezeti terem lett, s az 1990. évi politikai változások után Gyekiczky János létrehozta a mai napig sikeresen működő szlovák nyelvű óvodát. Egy percre sem pihent, megkezdte az evangélikus szeretetotthon építését, amelyet 1998-ban adtak át rendeltetésének.

A szeretetotthon építése mellett templomokat tatarozott, sor került a mezőhegyesi, pitvarosi, csanádalberti, battonyai, ambrózfalvi templom rendbehozatalára.

Gyekiczky Jánost kitűnő szervező-képességgel ajándékozta meg Terem-

tője, és ő ezt a képességét ki is használta, hogy Isten ügyét szolgálja.

1999 decemberében nyugdíjba vonult, következett a pihenés időszaka a Sarepta Budai Evangélikus Szeretetotthonban. Ám nyugdíjasként is gyakran végzett ígéhirdetői, lelkipásztori szolgálatot, mert az elhivatást a nyugdíj felvételével nem lehet letenni. Gyakran szolgált a pesthidegkúti gyülekezetben, olykor még Tótkomlóra is ellátogatott. Az idő múlásával azonban jelentkezett a betegség, s ez már akadállyá vált a további szolgálatban. Műtetre készült, de az élet és az örök élet ura 2009. május 6-án hazahívta szorgalmas szolgáját. 84 esztendőt tölthetett ebben a világban.

Gyekiczky Jánost 2008 áprilisában a Tótkomlói Önkormányzat Képviselő-testülete Pro Urbe díjjal tüntette ki, amelyet még személyesen vehetett át. Köszönőbeszédében további terveit vázolta lelkesen. Nem akart soha tétlen lenni.

Vele együtt hisszük, amit Jézus Krisztus mondott a gyászjelentésen idézett szent íge szerint.

■ R. J.



FOTO: PINTER DOROTTYA

Immár két évtizedes hagyomány, hogy a Deák Téri Evangélikus Leánygimnázium hajdani növendékei rendszeresen összegyűlnek az egykori alma mater falai között, hogy az íge üzenete mellett és egy-egy előadó meghallgatása után felidézzék emlékeiket, és elbeszélgessenek a jelenről. Legutóbbi, május 29-i alkalruk a templomban kezdődött. Az istentiszteleten Zászkaliczky Péter nyugalmazott lelkész hirdette Isten ígétét, majd a gimnázium dísztermében Hantz Lám Irén (képiin jobb szélén az első sorban) kolozsvári tanárnő tartott előadást A lámpagyújtogató címmel Reményik Sándor evangélikus költőről. Ezt a gimnázium Tükör-Szín irodalmi színpadának diákjai versekkel egészítették ki.

Istentiszteleti rend • 2009. június 7.

Szentháromság ünnepe. Liturgikus szín: fehér. Lekció: Jn 3,1–15; Róm 11,33–36. Alapige: 5Móz 6,4–7.14–15. Énekek: 41., 250.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Balicza Iván; de. 10. (német, úrv.) Andreas Wellmer; de. 11. (úrv.) Juha Palm; du. 6. Balicza Iván; **II., Hűvösvölgyi út 193., Felső** de. 10. (úrv.) Madocsai Milos; **II., Madori u. 6.** de. 3/4 11. Sztojanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv., családi) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv.) Mártonfy Marcell; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (úrv., tanérvzáró) Bálintné Varsányi Vilma; **Újpest, IV., Lebstüek M. u. 36–38.** de. 10. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **Káposztásmegyer, IV. Tóth Aladár út 2–4.** de. 9. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv., családi) Smidéliusz Gábor; de. 11. (úrv.) dr. Gerőfi Gyuláné; du. 7. (Bach-hét, H-moll mise) D. dr. Harmati Béla; **VII., Városligeti fasor 17.** de. fél 10. (családi) Pelikán András; de. 11. (úrv.) Aradi György; **VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Szabó Bertalan; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Szabó Bertalan; **VIII., Vajda P. u. 33.** de. 9. (úrv.) Benkóczy Péter; **IX., Gát utcai katolikus templom** de. 11. (úrv., énekes liturgia) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. fél 11. (úrv.) Benkóczy Péter; **Kerepesi út 69.** de. 8. (úrv.) Tamásy Tamás; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; de. fél 10. (tanérvzáró úrv., családi) dr. Joób Máté; de. 11. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; du. 6. (vespera) dr. Blázy Árpád; **XI., Démetvári út 138.** de. 9. dr. Blázy Árpád; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) D. Szébk Imre; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv., családi) Bencéné Szabó Márta; de. fél 12. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. (úrv.) Kendeh György; **Zugló, XIV., Lőcséi út 32.** de. 11. (úrv., tanérvzáró) Tamásy Tamás; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv., konfirmáció) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Régi Főti út 73. (nagytemplom)** de. 10. (úrv.) Bátorvzsky Gábor; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. (úrv., tanérvzáró) Helmut Verner; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. (úrv.) Blatniczky János; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. (úrv.) Blatniczky János; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Rákoskeresztúr, XVII., Pest út 111.** de. fél 11. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. (úrv.) Eszlényi Ákos; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. (úrv.) Eszlényi Ákos; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) dr. Korányi András; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. (úrv.) dr. Korányi András; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. (úrv.) Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. (úrv.) Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (úrv.) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. (úrv.) Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv.) Solymár Gábor; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. (úrv.) Endreffy Géza; **Budakeszi (református templom)** de. fél 9. Lacknerné Puskás Sára; **Názáret-templom, Mátrászentimre-Bagolyirtás** de. 11. (úrv.) Zászkaliczky Pál.

Összeállította: BODA ZSUZSA

Húsz év után

2009. szeptember 2-án lesz húsz éve, hogy újraindult az evangélikus egyház nagy múltú fásori fiúgimnáziuma. A korszellem időközbeni változását jelezte, hogy evidenciaként koedukált középiskolát jelentett az új Fasor.

1952. június 30-ával szűnt meg az evangélikus fiúgimnázium – egy időben a Deák téri leánygimnáziummal –, ezután a Magyarországi Evangélikus Egyház nem rendelkezett iskolával. A többi iskolánkat már 1948-ban államosították, az egyház és az állam között megkötött egyezmény értelmében maradhatott meg két gimnázium, ezeket „ajánlotta fel” az egyház 1952-ben. Harminchét évig tartott ez az időszak.

Ahhoz képest, hogy volt olyan történelmi korszak, amikor az evangélikus egyház volt a legnagyobb iskolafenntartó hazánkban, érthető, hogy sokak számára jelentett fájdalmat az a helyzet, hogy megszűnt egyházunk iskola-fenntartói szerepe.

1988–89-ben még nem tudhattuk, hogy valóban rövidesen bekövetkezik a rendszerváltozás – bár ez a nagy történelmi fordulat ma is számos vita tárgya –, az első demokratikus parlament elfogadja a lelkiismereti és vallásszabadságról intézkedő 1990. évi IV., majd a közvetlenül idevágó 1991. évi XXXII. törvényt a volt egyházi ingatlanok helyzetének rendezéséről. E törvény alapján indultak újra a korábban államosított egyházi iskolák, ha az egyházak ezt kérték.

A Fasor újraindulása azonban egyedi jelenség volt, még az „ancien régime”-ben történt, a korábbi politikai elit határozata alapján, amely feltehetőleg saját túlélése érdekében is hozta meg ezt a döntést.

A folyamatról, mely az 1989. szeptember 2-i felejtethetetlen tanérvnyító ünnepséghez vezetett, többször írtam, leginkább részletesen, dokumentumokkal alátámasztva a *Credo* című evangélikus periodikában (A Fasor újraindítása – Credo, VI. évf., 2000/3–4. szám, 44–59. oldal). Jellemző módon a szerkesztő némi vitára számított, ehhez képest nem volt érdemi visszhang, inkább csendesedtek a már korábban születőben lévő legendák.

Most viszont, a huszadik évforduló közeledtével, bár még nem igazán történelmi a távlat (vagy talán éppen azért), ismét fenyeget – persze ez

nem feltétlenül nagy baj – a Fasorral kapcsolatos meseszövés újjáéledése.

Kétségtelen, hogy az ügyet itthon és külföldön ébren tartó korábbi fásori diákok – ez a vonulat főleg 1984 után erősödött fel –, illetve a hazai közélet elkötelezett személyiségeinek – *Petri Gábor, Cselőtei László, Szentágothai János* – aktivitása, az egyházban az iskolaügyet exponáló lelkészek – *Hafenscher Károly*, a *Zászkaliczky* fivérek – tevékenysége erős háttérrel nyújtott az állami-politikai vezetőkkel folytatott informális tárgyalásokon, de a frontáttöréshez bizonyosan a *Testvéri Szó* mozgalom sikere vezetett.

Ebben az egyházvezetőséghez 1986 tavaszán eljuttatott iratban fogalmazódott meg az egyházi iskola ígénye is. Ezt először mereven elutasította, majd a gorbacsovi politika jegyében tárgyalási alpnak fogadta el a hatalom és az ő intenciójára az egyházkormányzás.

A mérsékelt reformerekkel lehetséges kiegyezés jegyében választ kaptak meg e sorok íróját Harmati Béla püspökkel együtt a Déli Egyházkerület elnökségévé. Röviddel beiktatásunk – 1987. október 24. – után közölték az addig ezt ellenző Állami Egyházügyi Hivatalban (ÁEH) *Nagy Gyula* püspök-elnökkel, hogy megkezdhetjük *Köpeczi Béla* miniszterrel a tárgyalásokat a Fasor újraindításáról.

A korábbi informális megbeszéléseken két kérdésre kellett pozitív választ adnunk: a politikai helyzetünk megítélését az itthoni és a nyugat-európai értelmiség előtt kedvezően befolyásolja, ha az evangélikus egyház visszakapja a Fasort; a nyugatiak jelentősnek mondható támogatást nyújtanak majd – kemény valutában.

A legendák születésének iskolapéldája dr. Luthár Jenő korábbi egyházi jogtanácsosnak az *Evangélikus Élet* 2009. május 3-i számában közölt írása. Az írás értéke, hogy ismételten emléket állít az iskola újraindítását megszervező *Gyapay Gábornak*. Valóban két – persze szervesen el nem különülő – fázisra osztható az újraindítás. A politikai, jogi pénzügyi háttér megteremtése, illetve az újjászervezés. Ez utóbbiban kimagasló és talán nem eléggé méltatott Gyapay Gábor érdeme. Ezért is örültem Luthár Jenő írásának, ez volt a fő mondanivalója.

■ FRENKL RÓBERT

A helyzet fokozódik: a fél ország internetezik

► A Nemzeti Hírközlési Hatóság becslései alapján a széles sávú internet-előfizetések száma 2008 végén meghaladta a 2,2 milliót. A legfrissebb, szintén 2008 végére vonatkozó internethasználati kutatások szerint több mint 3,62 millióan kapcsolódnak legalább havi rendszerességgel a világhálóra – ez a 15 és 69 év közötti lakosság 49 százalékát jelenti. A legalább hetente internetezők aránya 45 százalék.

Az internetet a Magyarországon élőknek csupán 57 százaléka próbálta már ki, a lakosság kétötödének tehát semmilyen személyes tapasztalata nincs a világhálóról, így a rajta lévő szolgáltatásokról, lehetőségekről sem tud szinte semmit.

Havi rendszerességgel 3,62 millió ember internetezik. Bár ez éves szinten elég magas, 8 százaléknyi növekedés, még mindig messze vagyunk az Európai Unió 61 százalékos átlagától.

Főként a városban élő fiatal férfiak médiuma

Az internet még mindig főként fiatalok és városiak által használt médium. Ehhez azért hozzá kell tennünk, hogy a községeknél fél év alatt közel 10 százalékpontos növekedést mért az NRC piackutató cég – ez csökkentette a legkisebb településeken élők leszakadását.

A férfiaknak pontosan a fele, míg a nőknek 41 százaléka internetezik rendszeresen. Érdekes adat, hogy az otthoni hozzáféréssel rendelkezők 3 százaléka egyáltalán nem használja az internetet.

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ



Rovatgazda: Nagy Bence

Egyre népszerűbb a mobilinternet

Egyre többen választanak mobilhálózaton keresztüli internet-hozzáférést: az otthoni hozzáféréssel rendelkezők körében már eléri a 3 százalékot azok aránya, akik elsődlegesen mobilinterneten keresztül kapcsolódnak otthonukban a világhálóra. (A mobilinternetet kiegészítő technológiaként használók aránya ennél természetesen magasabb.)

Levelezünk, informálódunk, telefonálunk

A hagyományos internetes tevékenységek – e-mailezés, böngészés, informálódás, on-line magazinok olvasása – mellett az internetezők mind nagyobb hányada használja az internet különböző, hasznos vagy éppen szórakoztató funkcióit.

A legalább hetente internetező 14–69 évesek 62 százaléka használta már a világhálót állaskeresésre, és ugyanennyien vannak, akik legalább egyszer rendeltek már valamilyen terméket, szolgáltatást a világhálón. Pénzügyeit minden harmadik internetező szokta on-line módon intézni.

A jelenleg 70 százalék által használt chatet idővel felválthatja az online telefonálás – az internetezőknek már 45 százaléka szokott hangátvitellel kommunikálni az interneten.

Blogot a netpolgárok 46 százalék

szokott olvasni, saját webes naplója viszont csak 9 százalékuknak van.

Videómegosztó oldalakat az internetezők kétharmada látogat legalább alkalmanként – 20 százalék pedig már legalább egyszer fel is töltött valamilyen videót az internetre. Jelen-tős az interneten rádiót hallgató, tévéadást nézők aránya is: rádiót 55 százalék hallgat a neten, a tévétést pedig 31 százalék próbálta már ki a világhálón keresztül.

Segítség a vásárlás előtt és a vásárláskor

Az internetezők több mint kilenctizede használja a netet vásárlás előtti információgyűjtésre – komolyabb vásárlási döntés meghozatala előtt tájékozódik a gyártók, forgalmazók weboldalaról, a különböző ár-összehasonlító honlapokról vagy éppen vásárlói fórumokról, ahol a termékek, szolgáltatások fogyasztói megosztják egymással pozitív, illetve negatív tapasztalataikat.

62 százalék azok aránya, akik kipróbálták már az on-line vásárlást. Több-kevesebb rendszerességgel 38 százalékuk rendel termékeket, szolgáltatásokat az internetről, vagyis a vásárláshoz az internetet is aktívan használók száma ma már Magyarországon is meghaladja az 1,38 milliót.

Az on-line vásárlás, rendelés azonban természetesen nem jár mindig együtt on-line fizetéssel: a legfrissebb adatok szerint a legalább hetente internetezők mindössze 17 százaléka szokta a weben vásárolt áruk ellenértékét kiegyenlíteni bankkártyaszáma megadásával, az interneten keresztül.

■ Összeállította: BALOGH CSABA

Mindennapok választása

A kereszténység meghívás, s mint ilyen, felelősség is. Felelősség, mert akinek füle van, annak hallania is kell vele, sőt nemcsak hallania, hanem a hallottak szerint cselekednie, döntenie is. Életünk pedig folyamatos döntés: Isten mellett vagy ellen. Kicsi és nagy dolgokban egyaránt. Arra pedig csak törekednünk lehet, hogy döntésünk helyes legyen...

Ez a döntésfolyam – az élet – küzdelem, hogy legyőzzük önmagunkat, hibáinkat. A tökéletességre törekszünk, de a cél mellett legalább olyan fontos a szándék is, az út, amelyet bejárunk.

Választásainkkal közeledünk Istenhez, vagy távolodunk tőle, felelősségünk pedig szabad akaratunkból ered. Szabadság és teher. Sajnos azonban, ha elodázzuk vagy megtagadjuk a választást, már azzal is döntöttünk. Valószínűleg rosszul.

Személy szerint sosem értettem egyet azokkal, akik szerint a vallás a magánszférára korlátozódik, a vásárnapokra, az egyéni életre. A keresztény erkölcs, szellemiség kijelöli a keskeny utat, hiába van esetenként a széles is jó szándékkal kiköveve. Ez

is egyfajta predestináció, még ha a helyes választás nem is mindig egyértelmű. Ezért is lehet – és kell is, hogy legyen – vita az egyházon belül, hogy lehetőleg jól döntsünk, jó útra térjünk. Vita, vélemény persze lehet az egyházon, valláson kívül is, mivel nem burokokban élünk. Hitünk, világnézetünk azonban befolyásolja hozzáállásunkat a világhoz is.

Választanunk kell a választásokon is, négyévente, néha hamarabb. Dönthetünk itt is jól vagy rosszul, de a legrosszabb az, ha nem döntünk sehogy, ha nem megyünk el választani. Aki (még) figyel a politikára, az könnyen (és jogosan) kiábrándulhat, netalán felháborodhat. A választás azonban ritka lehetőséget ad a kezünkbe, amikor kivételesen beleszólhatunk nemcsak saját életünk alakulásába, hanem embertársainkéba, az egész országéba. A választás pedig jog, felelősség és keresztényként kötelesség is.

„...a ti beszédeitekben az igen legyen igen, a nem pedig nem...” Ezzel a tudatossággal, következetességgel kell választanunk, mert Isten előtt nincs semleges terep.

■ PUCHARD BALÁZS

SZERETETVENDÉGSÉGRE

Almás krémes

Hozzávalók a tésztahoz: 60 dkg liszt, 20 dkg zsír, 20 dkg cukor, 2 tojás, 1 csomag sütőpor, 2 csomag vaníliás cukor, 3-4 evőkanál tejföl. A krémhez: 2 tojás, 1/2 liter tej, 2 csomag vaníliás puding, 15 dkg cukor, 1 csomag vaníliás cukor, 25 dkg margarin. A töltelékhez: 1,5 kg alma, 2 evőkanál vaj, 10 dkg cukor, fél mokkáskanál fahéj.

A tészta elkészítéséhez az alapanyagokat összegyűrjük, három részre osztjuk, és vékony lapokat sütünk belőle.

A krém elkészítéséhez a pudingporba két evőkanál cukrot keverünk, fokozatosan hozzáadjuk a tejet, sűrűre főzzük, és még a gázon kevergetve beleverjük a tojásokat.



FOTO: VITALIS JUDIT

Kihűtjük. A margarint habosra keverjük a cukorral, majd hozzáadjuk a kihűlt pudinghoz.

A töltelék elkészítéséhez az almát megreszeljük, és vajon addig pároljuk, amíg elfő a leve. Cukorral, fahéjjal ízesítjük.

Amikor mindegyik alkotórész kihűlt, egy tésztaalapot visszatesztünk a tepsibe. Rákenjük a krémet, rátesszük a második lapot, ráhalmozzuk az almatölteléket, és befedjük a harmadik lappal.

Egy napig állni hagyjuk, hogy megpuhuljon. Tálalás előtt meghintjük porcukorral, és négyzetes szeletekre vágjuk.

HIRDETÉS

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem Doktori és Habilitációs Tanácsa tisztelettel meghív minden érdeklődőt *Hafenscher Károly* evangélikus lelkész *Ágenda – tradíció és a jelen kihívásai* című doktori értekezésének nyilvános megvitatására június 12-én, pénteken 14 órakor az Evangélikus Hittudományi Egyetem (1141 Budapest, Rózsavölgyi köz 3.) 10. számú tantermében. A doktori értekezés egy példánya megtekinthető az egyetem könyvtárában.

HIRDETÉS



Dolgozni az ige terjedéséért

Keressük azt a testvérünket, aki a Wycliffe Bibliafordítók Egyesületének munkáját ismerve vagy az iránt tájékozódva kész lenne Isten országáért és az evangélium terjedéséért egyesületünk szolgálatában igazgatói feladatot betölteni.

Felekezeti közti szervezetünk küldetése, „hogy Istennek dicsőséget adjon azért, hogy a bibliafordítás révén hozzájárul és részt vállal az egyháznak abban a törekvésében, hogy tanítvánnyá tegyen minden népet”. Minden más meghatározó, gyakorlati és teológiai kérdésre személyes találkozásunk alkalmával fogunk visszatérni.

A jelentkezőt tájékoztatjuk, hogy fizetése – a Wycliffe minden más munkásához és misszionáriusához hasonlóan – adományok útján gyűlik egybe, melynek kialakítása és összegyűjtése is a vállalt feladat része. Mindezekben testvéri és szakmai segítséget és gyakorlati útmutatást fogunk nyújtani.

Ha egyetért céljainkkal, várjuk e-mailes jelentkezését szeptember 30-ig a wo_hungary@wycliffe.org címre.

Wycliffe Bibliafordítók Egyesülete

A nők ma – Szent Erzsébet nyomában

Kiállítás Kiskőrösön

Árpád-házi Szent Erzsébet nyolc-százkét éve született, és az akkori európai világ egyik legkimagaslóbb nőalakja volt. Nevének említése még mindig pozitív fogadtatásra talál. Különösen német nyelvterületen, ahol felnőtt éveit töltötte.

Mit is kell tudnunk Árpád-házi Szent Erzsébetről? *II. András* király lánya 1207-ben Sárospatakon született. Még gyerekkorában férjhez adták *Lajos* türingiai örgrófhhoz, aki aztán egy hadjáratban életét vesztette. Így Erzsébet magára maradt, és életének további éveit a betegek gyógyításának és az elesettek segítésének szentelte. Marburgban, az ottani kolostorban végezte áldásos tevékenységét – 1231-ben (huszonnégy évesen) itt is halt meg. Hatását mi sem bizonyítja jobban, mint hogy néhány évvel később, 1235-ben szentté avatta *IX. Gergely* pápa.

Erzsébetet többnyire rózsákkal a kötényében, kosarában ábrázolják. Ennek magyarázata a következő legenda. Férje halála után Erzsébet továbbra is gondoskodott a szegényekről. Egy alkalommal kenyereket vitt gondozottjainak, mikor sógorával, *Henrikkel* találkozott. Annak kérdésére, hogy mit visz kosarában, Erzsébet – tartva attól, hogy esetleg megtilthatják neki a jótékonykodást – így válaszolt: rózsákat. Mikor meg kellett mutatnia, a kenyerek helyett valóban illatos rózsák

voltak kosarában. Isten nem akarta, hogy a szent asszony meghazudtol-tassék.

Vajon mit üzen nekünk ma, 2009-ben egy középkori nőideál? Vajon ho-



A SZERZŐ FELVÉTELE

gyan lehet közvetíteni a felebaráti szeretetet, az önfeláldozást és a női szerepvállalást? Különösen akkor izgalmas kérdés ez, amikor a szebbik nem képviselői is átveszik a férfias stílust, megjelennek a menedzser szakmában, a vezető posztokon...

S hogy miért is hoztuk szóba a szent életű királynéyt? Mert Kiskőrösön, a tiszti klubban fotókiállítás nyílt *A nők szerepe napjainkban*

címmel. A képek Ausztriában, Szlovákiában és Magyarországon készülték különböző beosztású asszonyokról, lányokról, akik életük „motatóját” is elmondták a fotóriporternek.

A kiállítás több tucat képe arról beszél, mit is gondolnak a nők a mai társadalomról, és hogyan akarnak benne érvényesülni.

A június 15-éig látható tárlatot a Kiskőrösi Helyőrségi Nyugállományúak Klubja és a Művészetek Kedvelők Klubja rendezte, és a városalapítók napja alkalmából nyitották meg május 21-én.

■ IFJ. KÁPOSZTA LAJOS

HÍREK, HIRDETÉSEK

A *Farkasréti ökumenikus esték* következő alkalmán, június 8-án, hétfőn 18.30-kor *dr. Bóna Zoltán*, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának főtitkára *Az Ökumenikus Chartáról* címmel tart előadást és vezet beszélgetést. Helyszín: evangélikus–református templom, Budapest XI. kerület, Németvölgyi út 138.

Fogadóórámat e hónapban 8-án, hétfőn tartom. Mindenkit szeretettel várok délután három órától öt óráig a Déli Egyházkerület székházában (1088 Budapest, Puskin u. 12.).
Radosné Lengyel Anna országosfeliügyelő-helyettes, a Déli Egyházkerület feliügyelője

HIRDETÉS

A Monori Evangélikus Egyházközség presbitériuma szeretettel hív mindenkit június 14-én 10 órakor kezdődő istentiszteletére, melyen temploma felszentelésének 70. évfordulójára emlékezik. Igét hirdet *dr. Fabiny Tamás*, az Északi Evangélikus Egyházkerület püspöke.

KÖZLEMÉNY
Ponicsán Erzsébet 2009. május 28-án a Magyarországi Evangélikus Egyház illetékes bizottsága által – az 1997. évi II. törvény 10/A § (2) bekezdése, valamint a 3/2003. (V. 23.) országos szabályrendelet rendelkezése szerint – lefolytatott parókusi alkalmassági vizsgát eredményesen megállotta. Ponicsán Erzsébet az önálló gyülekezeti szolgálat végzésére alkalmas, erre a szolgálatra megválasztható vagy meghívható.

APRÓHIRDETÉS

Hévízen, csendes környezetben 41 m²-es apartman pihenőkerttel kiadó. Érdeklődni az esti órákban a 99/314-608-as telefonszámon.

Sípos orgonák! 2 kétféle manuális, 5 és 12 regiszteres, mechanikus csúszkaladás német mesterhangszer rövid határidővel, rendkívül kedvező áron eladó. T.: 20/532-4551.

EVANGÉLIKUS ÉLET. ÉLED. ÉLED?

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból június 7-étől június 14-éig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
 23.20 / Duna Tv <i>A cipő (fekete-fehér lett–német filmdráma, 1998)</i> (83') A címadó cipőt a nyomvételi szándékkal gondosan felgeblyézett tengerparti homokban találják az ötvenes évek szocializmusának éber határőrei. Hadbíróság terhe mellett kell megelniük gazdáját. A katonák tehát egy „gyanús nő-személy” nyomába erednek, akinek a lábára illik a bűnjelként lefoglalt topánka. Persze nem találják, hiszen mindvégig ott van a szemük előtt.	10.00 / Torony Rádió (Békés) <i>Evangélikus félóra</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora 13.24 / Kossuth rádió <i>Rongyszőnyeg</i> Weöres Sándor dalai, epigrammái, vázlatai és töredékei 14.00 / Bartók rádió A hét zeneszerzője: <i>Antonio Vivaldi</i> A 16–17. század Velencéje 19.35 / Bartók rádió <i>A Nemzeti Filharmonikus Zenekar hangversenye</i> 19.41 / Kossuth rádió <i>Népdalok</i> Előadja: <i>Dévai Nagy Kamilla</i> és a Kaláka együttes 20.00 / HBO <i>Eszter hagyatéka (magyar filmdráma, 2008)</i> (90')	8.10 / Duna Tv <i>Isten kezében</i> (26') A csitári hegyek alatt... 14.20 / m1 <i>Átjáró.</i> Sorsok és történetek a Kárpát-medencében <i>Pitti Katalin</i> 15.10 / PAX <i>Egyház és állam (riportfilm)</i> A rendszerváltás 20.10 / m1 <i>Különös történetek</i> <i>Kepes András</i> műsora 21.00 / Duna Tv <i>Kóla, puska, sült krumpli (kanadai–amerikai–német dokumentumfilm, 2002)</i> (120') 22.00 / Bartók rádió <i>Hang-fogó. Berlioz:</i> Fantasztikus szimfónia 23.00 / Bartók rádió <i>Dzsesszkaleidoszkóp</i>	13.30 / Kossuth rádió <i>„Tebenned bíztunk eleitől fogva...”</i> A református egyház félórása 14.00 / M. Katolikus Rádió <i>Valaki ír a kezdeddel...</i> <i>Pilinszky János</i> versei 14.05 / Kossuth rádió <i>Arcvonások</i> <i>Eser Attila</i> hídmester 16.00 / PAX <i>Neked szabott fehér ruha: Az érintett ruhaszegély (evangelizációs műsor)</i> 21.00 / m2 <i>Ámítás (amerikai filmdráma, 2006)</i> (88') 21.25 / Bartók rádió <i>Hang-fogó. Istvánffy Benedek:</i> Szent Benedek-mise 21.30 / Duna Tv <i>Amit a Nap lát (lengyel filmdráma, 2006)</i> (108')
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
11.10 / Tv2 <i>Lorenzo olaja (amerikai film, 1992)</i> 13.34 / M. Katolikus Rádió <i>Székfoglaló klubja</i> 17.35 / PAX <i>Fejezetek a magyar kereszténység történetéből</i> (26') A bencések 19.40 / Kossuth rádió <i>Dévai Nagy Kamilla és a Kaláka együttes felvételeiből</i> 20.50 / Duna II. Autonómia <i>Koncert Papp László emlékére (magyar koncertfilm, 2009)</i> (68') 21.20 / Bartók rádió <i>Hang-fogó</i> <i>Böhm:</i> Warum toben die Heiden – kantáta 23.30 / Bartók rádió <i>Ars nova</i> <i>Szokolay Sándor:</i> ...ergo sum – öt szimfonikus tétel	13.30 / Kossuth rádió <i>Az Úr közel!</i> A baptista egyház félórása 13.35 / Bartók rádió <i>Kórus-világtalálkozó – Koppenhága 2008</i> A litván Kamer énekel 14.35 / Kossuth rádió <i>Tér-idő</i> <i>Darwin</i> 200 éve – Evolúciós teória a teológiában 19.35 / Bartók rádió <i>Budapesti Tavaszi Fesztivál 2009 – Joshua Bell</i> (hegedű) és a Camerata Salzburg hangversenye 20.30 / Duna Tv <i>Schéner Mihály műhelyében (magyar dokumentumfilm, 2003)</i> (25') 22.55 / Duna Tv <i>Aranykapu (francia–olasz filmdráma, 2006)</i> (113')	12.05 / Duna Tv <i>Isten kezében</i> (26') Ami összeköt 17.00 / Duna Tv <i>A Vatikán titkai (lengyel dokumentumfilm-sorozat, 2005)</i> (27') A pápai elektorok 18.04 / Kossuth rádió <i>Rendszerváltoztatók – húsz év után</i> <i>Elek István</i> beszélgetőtársa <i>Roszik Gábor</i> 20.00 / Duna Tv <i>A királyné nyakéke (amerikai filmdráma, 2001)</i> (113') 20.04 / Kossuth rádió <i>Állami félelem</i> Biztonsági előkészületek Nagy Imre 1989-es újratemetésére 23.36 / m1 <i>Ütközések (amerikai–német filmdráma, 2004)</i> (120')	9.45 / m1 <i>Egyházi naptár</i> 10.04 / Kossuth rádió <i>Református istentisztelet közvetítése Révkomáromból</i> Igét hirdet Fazekas László püspök. 10.25 / m1 <i>Református ifjúsági műsor</i> 10.30 / m1 <i>A bölcsesség kezdete</i> (26') 12.05 / Duna Tv <i>Élő egyház (vallási híradó)</i> (26') 15.05 / Bartók rádió <i>Beszélgetések az egyházzsenéről</i> <i>Joseph Haydn</i> egyházzeneje 21.03 / Bartók rádió <i>Az emberi hang dicsérete</i> A Hilliard énekegyüttes Orlandus Lassus-műveket énekel 22.00 / Duna Tv <i>Édes Anna, drága Böbe (magyar filmdráma, 1992)</i> (78')

Új nap – új kegyelem

Vasárnap
Jézus így szólt Péterhez: „Én könyörgtem érted, hogy el ne fogyatkozzék a hited.” Lk 22,32 (Ézs 64,8; Jn 3,1–8/9–15; Róm 11,32/33–36; Zsolt 29) Péter számomra a buzgó, lelkesedő tanítvány megtestesítője. Ha Jézus kérdezi tanítványait, általában Péter az, aki válaszol, például megvallja, hogy Jézus a Krisztus, az Isten Fia. Ha a tanítványokat valami foglalkoztatja, többnyire Péter kérdezi meg a Mestertől, például hogy mi lesz a jutalmuk, amiért elhagytak mindent. Amikor Jézus odahajol a lábukhoz, Péter az, aki hevesen tiltakozik a lábmosás ellen, hogy aztán a magyarázó szavak után még hevesebben kérje a többet Urától. Ennek a Péternek mondja Jézus az utolsó vacsora éjszakáján: nagy a tét, a bukás veszélye nagyon is valós, de ő könyörgött érte. A mai Pétereknek is bátorítást jelenthet az ige: nagy lelkesedések, szenvedélyes hitvallások, lelki győzelmek közepette se felejtjük, hogy a sátán el akar tántorítani Urunktól, de Megváltónk könyörgött értünk.

Hétfő
Pál írja: Úgy határoztam, hogy nem tudok közöttetek másról, csak Jézus Krisztusról, róla is mint a megfeszítettéről. 1Kor 2,2 (2Móz 20,23; Jer 10,6–12; ApCsel 7,44–53) Egy áldott életű evangélikus lelkészről szóló filmet néztünk meg az egyik bibliórán. Ebben egykori gyülekezetének tagjai idézték fél évtizedek távlatából például azt, hogy az ifjúság megszervezésekor – egyébként rendkívül kreatív – lelkészük elsősorban az ige köré gyűjtötte a fiatalokat, s nem holmi „csalikkal” édesgette őket a templomba. Nem tudott mást a középpontba helyezni, csak Krisztust. Természetesen lehet áldással használni korunk sokféle vívmányát – a kivetítőt, a pingpongasztalt, az internetet stb. –, de ne felejtjük: ezek az eszközök életet nem adhatnak! Ne legyenek bálvánnyá számunkra! Gyülekezeti életünk megújulását, mások hitre jutását ne ezektől várjuk, hanem egyedül a megfeszített Krisztustól.

Kedd
Jézus így szólt: „Menjete el! Íme, elküldelek titeket, mint bárányokat a farkasok közé.” Lk 10,3 (1Krn 22,16b; Ézs 43,8–13; ApCsel 7,54–8,3) Sok támadás ér nem hívó családod részéről, amiért keresztény vagy? A szomszédod bolondnak tart, mert istentiszteletre, bibliórára, ifjúsági órára jársz? A főnököd sorozatosan lehetetlen helyzetek elé állít, majd gúnyosan megjegyzi: „Mi van, hívőkém, nem megy?” Ki mondta, hogy könnyű lesz? Miből gondoltad, hogy megtérés után nem lesz betegség, fájdalom, könny? Azt képzelted, hogy ha elkezded hirdetni az evangéliumot, tömegesen jutnak hitre körülöttes emberek? Jézus előre figyelmeztetett, hogy nagyon nehéz küldetés ez! Mint bárány a farkasok között, olyan a missziói parancsnak engedelmeskedő tanítvány. Konfrontálódnia kell, s adott esetben életveszélybe is kerülhet. Nem könnyű, de ha Jézus küld, menni kell!

Szerda
Folyamodjatok az Úrhoz, az ő hatalmához, keressétek orcáját szüntelen! Zsolt 105,4 (Lk 11,10; ApCsel 17,16/22–34; ApCsel 8,4–25) A Károli-fordítás szerint: „Kívánjátok az Urat és az ő erejét; keressétek az ő orcáját szüntelen.” Vajon mi az, amire leginkább vágyakozunk? Mi az, amiről úgy érezzük, nem tudunk élni nélküle? Az Úr hatalma, ereje, jelenléte? Netán valami vagy valaki más?

Csütörtök
Krisztus eltörölte a követelésével minket terhelő adóslevelet, amely minket vádolt, eltávolította azt az útból, odaszegezve a keresztfára. Kol 2,14 (Zsolt 69,6; Ef 4,1–7; ApCsel 8,26–40) Mit is jelent: Krisztus meghalt érttem? Azt, hogy amikor őt megfeszítették, akkor vele együtt mindaz felszegeztetett a keresztfára, ami engem vádol, terhel, számon kér, megnyomorít. Nincs tehát akadály a többé annak, hogy igazi élettem legyen, és hogy Isten boldog gyermekéént éljek! Örömhír ez a javából, és nem csak a mai napra szól!

Péntek
Jób pedig felelt, és ezt mondta az Úrnak: Bizony, könnyelmű voltam! Mit feltehetnék neked? Kezemet a számra teszem. Jób 40,3–4 (ApCsel 20,24; Lk 23,44–49; ApCsel 9,1–9) Kéi legyen az utolsó szó? Mintha belénk lenne kődolva, hogy csakis a miénk lehet. A látszólag értelmetlenül szenvedő Jób sokáig feleselt Istennel, mire ki tudta mondani: Befogom a szám! Mi is nehezen jutunk el erre, hiszen amikor a mennyei Atya világos választ ad egy komoly kérdésünkre, és eligazít egy útelágazásnál, az sokszor nem tetszik. Felsorakoztatjuk az érveinket, hisztis gyermekként csapkodunk, vagy mondogatjuk ugyanazokat a panaszainkat... A mai ige arra int, hogy csendesedjünk el, tegyük kezünket a szánkra, és ne feleseljünk Urunkkal!

Szombat
Ne engedd, hogy szívem rosszra hajoljon. Zsolt 141,4 (Lk 6,35; Jn 14,7–14; ApCsel 9,10–19a) Sokkal boldogabb lenne az élet, ha Isten nem engedné meg a rosszat. Ha megállítaná a kezünket, a szívünket, a gondolatainkat, amikor az rosszra hajol. Csakhogy ez nem így működik. Minden élethelyzetben döntés elé kerülünk: az Isten szerintint választjuk-e? Kísérje e zsolttárs mai napunkat, s legyen fohásként szívünkben, hogy órá figyelve ne hajoljunk a rosszra!

■ HULEJ ENIKÓ

Evangélikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • **EvÉlet on-line:** www.evelet.hu • **Hirdetésfelvétel:** hirdetes@evelet.hu.
Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). **Szerkesztőségi titkár** (előfizetési és hirdetési ügyke referense): Vitális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). **Olvasószerkesztő:** Dobsonyi Sándor (sador.dobsonyi@lutheran.hu). **Korrekktor:** Huszár Mariann (mariann.huszar@lutheran.hu). **Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line:** Nagy Bence (bence.nagy@lutheran.hu). **Rovatvezetők:** Ecsedi Zsuzsa – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Kóhádi Dorottya – Új nap – új kegyelem (dora.kohati@lutheran.hu), Vég helyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518; fax: 1/486-1229. **Felelős kiadó:** Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu). **Nyomdai előállítás:** Magyar Közlöny Lap-és Könyvkiadó Lajosmizsei Nyomdája. Felelős vezető: Burján Norbert nyomdaigazgató. Árúsítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a Minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hétvégi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

